

BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

SACRAL ART OF THE SERBIAN LANDS IN THE MIDDLE AGES

BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

BYZANTINE HERITAGE

AND SERBIAN ART I–III

EDITORS-IN-CHIEF

LJUBOMIR MAKSIMOVIĆ
JELENA TRIVAN

EDITED BY

DANICA POPOVIĆ
DRAGAN VOJVODIĆ

EDITORIAL BOARD

VESNA BIKIĆ
LIDIJA MERENIK
DANICA POPOVIĆ
ZORAN RAKIĆ
MIODRAG MARKOVIĆ
VLADIMIR SIMIĆ
IGOR BOROZAN
DRAGAN VOJVODIĆ

EDITORIAL SECRETARIES

MARKA TOMIĆ ĐURIĆ
MILOŠ ŽIVKOVIĆ

REVIEWED BY

VALENTINO PACE
ELIZABETA DIMITROVA
MARKO POPOVIĆ

MIROSLAV TIMOTIJEVIĆ

VUJADIN IVANIŠEVIĆ

THE SERBIAN NATIONAL COMMITTEE OF BYZANTINE STUDIES
P.E. SLUŽBENI GLASNIK
INSTITUTE FOR BYZANTINE STUDIES, SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

SACRAL ART
OF THE SERBIAN LANDS IN THE MIDDLE AGES

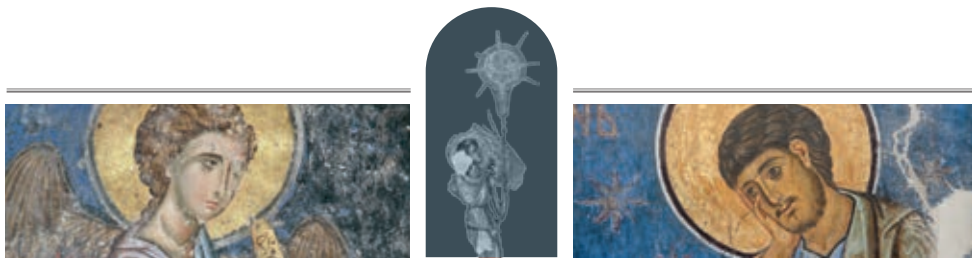
EDITORS

DRAGAN VOJVODIĆ

DANICA POPOVIĆ

BELGRADE, 2016

PUBLISHED ON THE OCCASION
OF THE 23RD INTERNATIONAL CONGRESS OF BYZANTINE STUDIES

This book has been published with the support of the
MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA

CONTENTS

CULTURAL SPACES AND SACRAL FRAMEWORKS

ON THE BOUNDARY AMONG WORLDS AND CULTURES – THE ESSENCE AND SPACES OF SERBIAN MEDIEVAL ART	13
<i>Dragan Vojvodić</i>	
BYZANTIUM IN SERBIA – SERBIAN AUTHENTICITY AND BYZANTINE INFLUENCE	41
<i>Bojana Krsmanović</i> <i>Ljubomir Maksimović</i>	
SERBIA IN BYZANTIUM – THE PATRONAGE OF SERBIAN <i>KTETORS</i> IN THE BYZANTINE EMPIRE	57
<i>Miodrag Marković</i>	
SERBIAN PATHS OF RHOMAEAN CULTURE – THE ROLE OF SERBIA IN SPREADING BYZANTINE-STYLE ART TOWARDS THE WEST AND NORTH OF EUROPE	75
<i>Miroslava Kostić</i> <i>Miloš Živković</i>	
*	
THE LITURGICAL FRAMEWORK OF SERBIAN AND BYZANTINE RELIGIOUS ART	91
<i>Vladimir Vukašinović</i>	
PAN-CHRISTIAN SAINTS IN SERBIAN CULT PRACTICE AND ART	103
<i>Dubravka Preradović</i> <i>Ljubomir Milanović</i>	
A NATIONAL 'PANTHEON': SAINTLY CULTS AT THE FOUNDATION OF SERBIAN MEDIEVAL STATE AND CHURCH	119
<i>Danica Popović</i>	
'GOD DWELT EVEN IN THEIR BODIES IN SPIRITUAL WISE' – RELICS AND RELIQUARIES IN MEDIEVAL SERBIA	133
<i>Danica Popović</i>	

I. IN THE WEST OF THE BYZANTINE EMPIRE: ON A QUEST FOR IDENTITY

BEGINNINGS OF ARTISTIC ACTIVITY IN THE SERBIAN LANDS (9TH–11TH CENTURY) 147
Miodrag Marković

ON THE TRAIL OF UNIQUE SOLUTIONS – SERBIAN ART IN THE 12TH CENTURY 165
Miodrag Marković

THE EARLY PERIOD OF ILLUMINATIONS IN SERBIAN MANUSCRIPTS 183
Jadranka Prolović

STUDENICA: THE FUNERARY CHURCH OF THE DYNASTIC FOUNDER –
THE CORNERSTONE OF CHURCH AND STATE INDEPENDENCE 193
Miloš Živković

II. ACHIEVEMENT OF INDEPENDENCE AND FINDING AN IDENTITY: ON THE RUINS OF BYZANTIUM

SERBIAN MONUMENTAL ART OF THE 13TH CENTURY 213
Branislav Todić

RAŠKA ARCHITECTURE OF THE 13TH CENTURY AND ITS SCULPTURAL DECORATION 233
Milka Čanak-Medić

THEMATIC PROGRAMMES OF SERBIAN MONUMENTAL PAINTING 249
Dragana Pavlović

ECHO OF THE ANCIENT CHRISTIAN ORIENT IN LATE 12TH AND 13TH
CENTURY SERBIAN ART 261
Tatjana Starodubcev

III. COMPETING WITH THE RESTORED BYZANTINE EMPIRE: AN EPOCH OF DYNAMIC BYZANTINISATION

SERBIAN ART FROM THE BEGINNING OF THE 14TH CENTURY TILL THE FALL
OF THE NEMANJIĆ STATE 271
Dragan Vojvodić

THE MODEL OF EMPIRE – THE IDEA AND IMAGE OF AUTHORITY IN SERBIA (1299–1371) 299
Smilja Marjanović-Dušanić
Dragan Vojvodić

BYZANTINE AND ROMANESQUE-GOTHIC CONCEPTIONS IN SERBIAN ARCHITECTURE
AND SCULPTURE IN THE 14TH CENTURY (TILL 1371) 317
Ivan Stevović

ILLUMINATION OF SERBIAN MANUSCRIPTS OF THE HIGH MIDDLE AGES (1299–1371) 331
Jadranka Prolović

RISE OF LATE FEUDALISM – THE ENDOWMENTS OF THE SERBIAN NOBILITY 341
Smiljka Gabelić

IN ENCOUNTERING WESTERN CULTURE – THE ART OF THE POMORJE
(MARITIME LANDS) IN THE 14TH CENTURY 357
Valentina Živković

NEW KINGDOM IN THE SOUTH – ART IN THE MRNJAVČEVIĆ STATE 367
Marka Tomić Đurić

**IV. ASCENT IN THE NORTHERN AND WESTERN REGIONS:
NEW CENTRES OF BYZANTINE-STYLE ART**

ART IN THE LANDS OF THE LAZAREVIĆ AND BRANKOVIĆ DYNASTIES 383
Tatjana Starodubceva

ARTISTIC TRENDS ON THE PERIPHERY – THE LANDS OF THE BALŠIĆ,
KOSAČA AND CRNOJEVIĆ FAMILIES 401
Marka Tomić Djurić

IN SEARCH OF LEGITIMACY: IDEOLOGY AND ART OF THE NEW SERBIAN DYNASTS 411
Branislav Cvetković

SACRAL BUILDING IN MORAVAN SERBIA 423
Ivan Stevović

ARCHITECTURAL SCULPTURE AND THE SYSTEM OF DECORATION OF MORAVAN
CHURCHES 435
Dubravka Preradović

LATE MEDIEVAL SERBIAN MANUSCRIPT ILLUMINATION (1371–1459) 447
Jadranka Prolović

**V. IN THE SHADOW OF A STRUGGLE FOR SURVIVAL:
ART AFTER THE LOSS OF STATE AND CHURCH INDEPENDENCE**

ART IN THE SERBIAN LANDS IN THE FIRST CENTURY UNDER OTTOMAN RULE 457
Svetlana Pejić

THE SYRMIUM BRANKOVIĆ DYNASTY AND FOUNDING
THE HOLY MOUNT OF FRUŠKA GORA 473
Vladimir Džamić

SERBIAN PRINTED BOOK DECORATION IN THE 15 TH AND 16 TH CENTURIES: CENTRES AND CREATIVE PRODUCTION	485
<i>Miroslav Lazić</i>	

**VI. CHRISTIAN THEOCRATIC REALM WITHIN AN ISLAMIC
EMPIRE: A GREAT POST-BYZANTINE RENEWAL**

ART OF THE RESTORED PATRIARCHATE OF PEĆ (1557–1690)	497
<i>Zoran Rakić</i>	

THE OLD STATE IN THE FOUNDATIONS OF THE RENEWED CHURCH	515
<i>Svetlana Pejić</i>	

SERBIAN ICON PAINTING IN THE TERRITORY UNDER THE JURISDICTION OF THE RENEWED PATRIARCHATE	529
<i>Miljana M. Matić</i>	

ILLUMINATION OF 16 TH AND 17 TH CENTURY SERBIAN MANUSCRIPTS	541
<i>Zoran Rakić</i>	

'ALL HOLY AND HONOURABLE THINGS' – SERBIAN SACRAL GOLDSMITHING OF THE 16 TH AND 17 TH CENTURY	553
<i>Mila Gajić</i>	

EMERGENCE OF VERSATILE ARTISTIC PERSONALITIES – LONGIN	565
<i>Irena Špadijer</i> <i>Branislav Todić</i>	

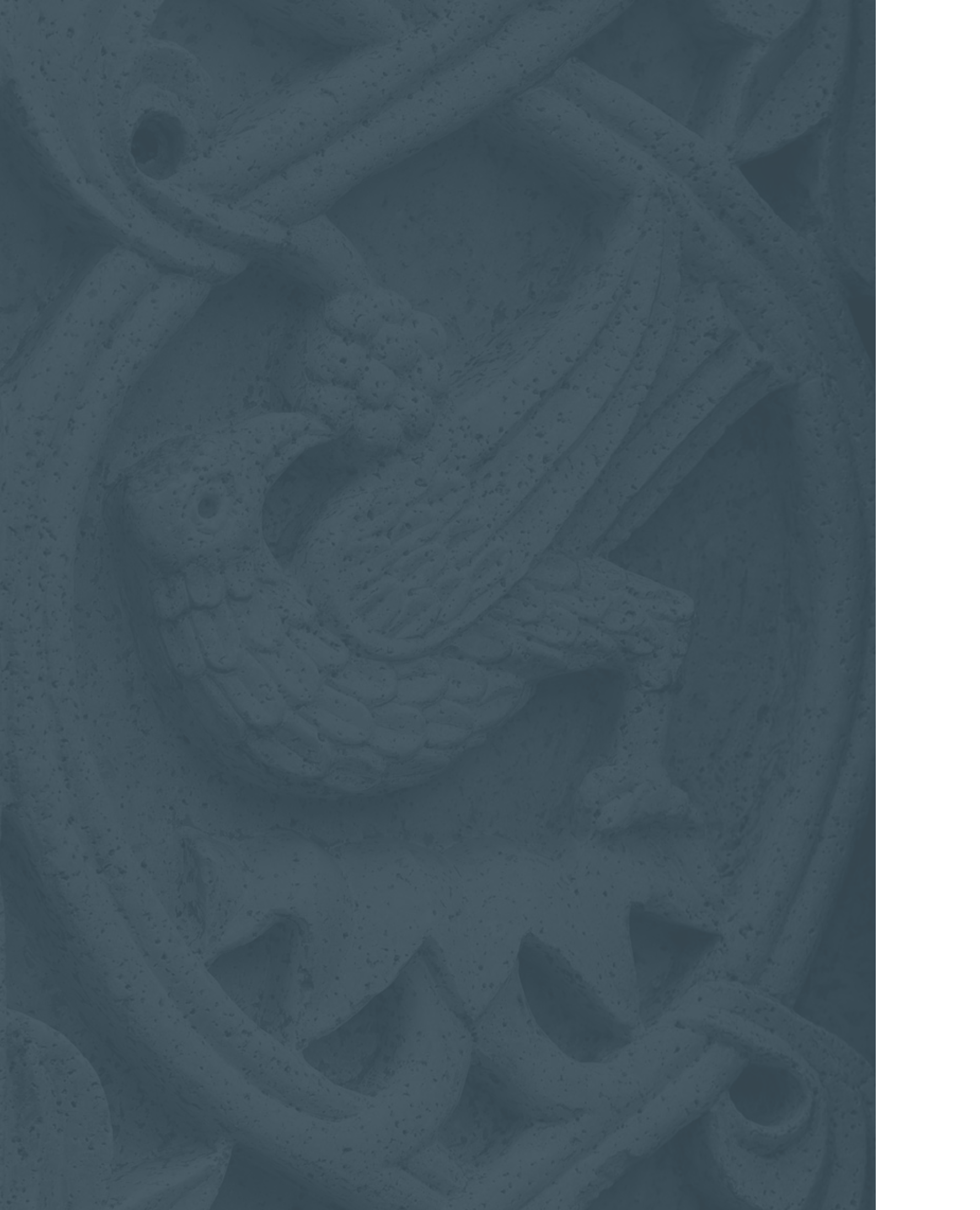
ISLAMIC INFLUENCES ON SERBIAN ART DURING OTTOMAN RULE	575
<i>Ljiljana Ševo</i>	

CHRONOLOGY	581
BIBLIOGRAPHY	585
LIST OF COLLABORATORS AND THEIR AFFILIATIONS*	629

CULTURAL SPACES AND SACRAL FRAMEWORKS

BYZANTIUM IN SERBIA – SERBIAN AUTHENTICITY AND BYZANTINE INFLUENCE

BOJANA KRSMANOVIĆ
LJUBOMIR MAKSIMOVIĆ

Three decades ago, a relevant opinion was expressed that throughout its development Serbia had expanded at the expense of Byzantium and its territories.¹ Besides noting that the history of the Serbian medieval state cannot be studied apart from the history of the Empire on the Bosphorus, this assertion also focuses on Serb-Byzantine armed conflicts. Since warfare, as a rule, was accompanied by the need of the opposing sides to learn more about each other, armed clashes, regardless of how they were assessed and classified in history, created possibilities for the expansion of diverse influences. Byzantium's interest in the Serbs and their earliest history in the Balkans was already confirmed by Constantine VII Porphyrogenitos (913–959), who dedicated eight chapters (29–36) of his *De administrando imperio*, a document of a confidential nature, to the Serbs and Croats. The writer-emperor explained their settling in the Balkan Peninsula – the region to which Byzantium, as the sole successor to the Roman Empire, laid historical claim – as an event that occurred with the permission and consent of Emperor Heraclius (610–641).² Formally, this marked the beginning of the written history of the *Serbs in Byzantium*, which until the end of the 12th century was marked by the Empire's redoubled efforts to secure, even if only formally, the Serbs' submissiveness. During the initial centuries after the Serbs' arrival, however, Byzantium's Balkan policy centred around the Bulgarians so much, that the Empire's Balkan frontier was determined almost exclusively by its demarcation with the Bulgarians and their state. As opposed to the latter, who had established a unified state, a fact that simplified relations between the two political entities – Byzantium and Bulgaria – the Serbs, until the time of Stefan Nemanja, were divided into several independent

principalities governed by local rulers – the regions of Neretvia/Paganía, Zachumlia, Travunia, Diokleia, and Serbia (Raška and Bosnia) (figs. 113, 121) – where Byzantine influence penetrated, in varying degrees of intensity.³

The settling of the Serbs in the territory to which Byzantium aspired has led to the history of the Serbs, much like that of the Bulgarians, being perceived, from the viewpoint of imperial political ideology, as the history of a people living *inside Byzantium*. Thus, relations towards the Serbs were seen to be more a matter of Constantinople's internal rather than foreign policy, and the Serbian rulers were considered to be (disobedient) subjects rather than (unreliable) rulers and allies.⁴ The period up to the conquest of the Balkans during the rule of Basil II (976–1025) was rife with conflicts, primarily between Byzantium and Bulgaria, and then conflicts or temporary alliances between the Byzantines and the Serbs, as well as between the Serbs and Bulgarians.⁵ Byzantium's attempts to subjugate the Serbian lands were more of a personal than institutional nature, as they almost exclusively relied on the influence and pressure Byzantium managed to exert among the members of the ruling dynasties in the Serbian lands. The granting of court (administrative) titles to Serbian rulers – of *anthypatos* and *patrikios* to Mihailo Višević in Zachumlia (first half of the 10th century), *protospatharios ἐπὶ τοῦ Χρυσοτρικλίνου*, *hypatos* and *strategos of Serbia and Zachumlia* to Ljutevid (mid-11th century), *protospatharios* to Mihailo Vojislavljević in Diokleia (second half of the 11th century)⁶, or to Constantine (Bodin) *protosebastos and exusiastis of Diokleia*

¹ Ђирковић, *Србија уочи Царсџива*, 4.

² *Constantine VII Porphyrogenitus, De administrando imperio*, 31–32; ВИНД II, ch. 31–32 (Б. Ферјанчић).

³ Stephenson, *Byzantium's Balkan Frontier*.

⁴ Blangez-Malamut, Cacouros, *L'image des Serbs*, 112 sq.; Maksimović, *Byzantinische Herrscherideologie*, 174–192.

⁵ ИСН I, 141–169 (С. Ђирковић).

⁶ ИЦГ I, 391 et sq.

Fig. 27. Iustiniana Prima (Caričin Grad), episcopal basilica

and Serbia (probably in 1081, fig. 77)⁷ – are only some indicators of the modest reach Byzantium’s policy and cultural influence had in the Western Balkans.

During the epoch of Basil II – which, after almost 40 years of warfare with Samuel of Bulgaria and his successors (976–1018/1019), ensured the Empire’s domination in the Balkans and marked out the frontier on the Danube – Byzantium was finally able to institutionalise its authority in this area. The founding of new themes (with *strategoi* and *doukai/katepani* as commanders-in-chief), and of the autocephalous Ohrid Archbishopric, led to the inclusion of the Serbs *in Byzantium*, and the strengthening of a Byzantine presence in the Serbian territories that was greater than ever before. The theme named *Serbia* – which encompassed Ras and the Raška region,⁸ the nucleus of Stefan Nemanja’s future state – had at least two Byzantine *strategoi* – Constantine

Diogenes and a certain Nicholas.⁹ But the administration system in the outlying, western parts of the Peninsula was not to last – after about two decades Byzantium was forced to go back to its old guaranteed policy of relying on the local elite, and Ljutevid thus became the *strategos of Serbia and Zachumlia* (1039).¹⁰ Along with the zone of Byzantium’s direct authority established in themes, the Serbs also lived in principalities that were not included in this system, but which, at least for some time during the 11th century, acknowledged the supreme authority of the Byzantine emperors. It is from these areas (that were part of the Diokleia principality) that the Serbs launched a struggle against the Byzantine central authority. As opposed to the administrative system, the inclusion of certain Serbian regions in the Ohrid Church (primarily through the Ras, Lipljan, Prizren and Sirmi-

⁷ Cheynet, *La place de la Serbie*, 89–97; Коматина, *Византијска историја Константина Бодина*, 61–76.

⁸ The location of the theme of Serbia is still being discussed, cf. paper of S. Bojanin and B. Krsmanović in the first volume.

⁹ Laurent, *Le thème*, 190 et n. 1 (cf. *Catalogue of Byzantine Seals*, 34.1); Zacos, Nesbitt, *Byzantine Lead Seals II*, no. 628; cf. Swiencickij, *Byzantinische Bleisiegel*, 339–440, no. 11; for reading correction, v. Laurent, *Le thème* 189.

¹⁰ Falkenhausen, *Eine byzantinische Beamtenurkunde*, 10–23; Maksimović, *Βυζάντιο και οι Σέρβοι*, 82–83.

Fig. 28. Gornji Matejevac, Latin Church

Fig. 29. Stara Pavlica monastery

um bishoprics)¹¹ was of more far-reaching significance. In those parts of the Empire, for the first time the Serbs were under the more direct influence of the Byzantine Church.

Although the Serbs had been exposed to Christianisation ever since their arrival in the Balkans, the process of their conversion took a very long time and was executed in stages. In their earliest history, the Serbs were under the influence of the coastal centres in Dalmatia, which were politically linked to Constantinople and ecclesiastically, to Rome. Thus, it happened that Byzantium had no decisive role in the Christianisation of the Serbs, which had been in progress during the two centuries of their earliest history in the Balkans when their first principalities were created.¹² Even during the rule of Basil I (867–886), when the formation of the theme of Dalmatia provided for the

¹¹ Gelzer, *Bistümverzeichnisse der orientalischen Kirche* II, 42–46. The Sirmium Bishopric is of special importance if the Serbia theme is identified with Sirmium and its region, cf. paper of S. Bojanin, B. Krsmanović in the first volume.

¹² Максимовић Љ., *Покришавње Срба и Хрватиа*, 155–174; idem, *Византија као изазов*, 150 et sq.

Empire's stronger political and, consequently, cultural influence upon the inland Slavs, the Serbs, as far as the Church was concerned, were closer to the Latin centres. In the following period, until Basil II's conquest of the Balkans, a good portion of the Serbian territories came under the influence of the Byzantine Church indirectly, through the Bulgarian Church (initially during the period of the First Bulgarian Empire and later, during Samuel's Empire). The founding of the Ohrid Archbishopric had eliminated the mediation of the Bulgarian Church and allowed for the Byzantine Church organisation's direct participation in liturgical activities in some parts of the Serbian lands. The limited nature of this influence, however, is visible from the fact that Diokleia (later Zeta) – one of the two Serbian states of the time – remained tied to the Roman Church to a greater extent, whereas Raška (later known as Serbia) was only partly tied to the Ohrid Archbishopric.

Whether Byzantium's military triumph in 1018/1019 truly disturbed the centuries-long political inertia in Serbo-Byzantine relations is questionable. Both Diokleia (Zeta) and Raška (Serbia) quite soon renewed hostilities

Fig. 30. Mosaic icon of Mother of God Hodegetria with Christ, Hilandar monastery

with the Empire. When in the 12th century Serbia actually became the only actor in political relations with Byzantium in the Western Balkans, all its political efforts were geared to winning independence from Constantinople. Relations followed a set pattern, established in the previous centuries: Byzantium persistently treated Serbian rulers (grand *župans*) as imperial subjects (administrators), whereas the Serbs saw in Byzantium an enemy still strong, but were not seeking – at least not ostensibly – either reliance on its civilisation or an example to emulate.¹³ By that token, not even the ancient remains of the Empire's material culture which the Serbs encountered when

¹³ In more detail, Максимовић Љ., *Византија као изазов*, 150 et sq; idem, *Србија и методи ујављања Царсџвом*, 55–64.

they arrived in the Balkans could open the door to a more significant influence of the Byzantine culture upon them. The Serbs had no interest in the important cities of Late Antiquity or the early Byzantine period, such as Romuliana, Ulpiana or Iustiniana Prima (Caričin Grad, fig. 27), already destroyed during the Great Migration of Nations, lying deserted and utterly forgotten.¹⁴ Such a state of affairs is also quite understandable in view of the fact that urban culture had not been developed in the Serbian hinterland prior to the late Middle Ages. Judging by what has been preserved and researched, however, it is clear that not even the existing Byzantine temples had any more notable impact on the development of Serbian material culture. Their influence on contemporary and somewhat later Serbian art cannot reliably be ascertained or traced. Most of these churches were later fully rebuilt in accordance with the changed needs and beliefs of the Serbs (the Mother of God in Toplica, the Holy Apostles in Peć, the Mother of God of Ljeviša, Gradac, Arilje, Gračanica, Lipljan, Ajnovce, and so on) (figs. 130, 186, 190, 255, 256).¹⁵ Only several churches, such as the basilica of St. Prokopios in Prokuplje, or the small churches such as Matejevac near Niš (fig. 28) or Stara Pavlica (fig. 29) are rare and inconsequential examples.¹⁶ As opposed to these sacral monuments, certain Byzantine forts at the Empire's Danube frontier lasted somewhat longer and had more importance. The fort in Belgrade, the nucleus of the city's later, medieval fortifications, should be mentioned as one of the most relevant of such monuments.¹⁷

A turning point in Serbo-Byzantine relations, as well as certain changes in the sphere of cultural influences occurred during the rule of Stefan Nemanja (1166–1196), the founder of the Nemanjić dynasty (1166–1371). The penetration of Byzantine cultural influences became more intense when he was still a local *župan*, governing the eastern territories that bordered on Byzantium. Nemanja's attempts to expand his territory at the expense of the neighbouring Byzantine lands led to his clashes with the emperor, but at the same time opened the way for establishing closer ties (fig. 132). On one occasion (around 1163, or probably even earlier), Manuel I Komnenos (1143–1180) managed to secure Nemanja's formal recognition of his supreme authority in exchange for ceding the region of Dubočica to the Serbian ruler

¹⁴ Zanini, *The Urban Ideal*, 196–223; Bavant, *Caričin Grad*, 337–374.

¹⁵ For literature on these monuments, v. other articles in this volume.

¹⁶ Ракоција, *Црква у Горњем Маџејевцу*, 7–24.

¹⁷ Popović M., *Les forteresses*, 169–185; Stephenson, *Byzantium's Balkan Frontier*.

Fig. 31. Sopoćani monastery, Parekklesion of St. Simeon of Serbia, St. Simeon of Serbia

Fig. 32. Mileševa monastery, Archbishop Sava of Serbia

and granting him the *carski san* (ruler's title).¹⁸ Whether the inclusion of the local *župan* into the Byzantine hierarchy strengthened Nemanja's position in relation to his older brothers has not been ascertained,¹⁹ but judging by the hagiographies about Symeon, this policy towards Byzantium was of great importance for all Zavida's sons. The news that the reason for a dispute among the brothers was the fact that Nemanja, without seeking his older brothers' approval, began to *build churches*²⁰ in his lands, therefore deserves attention. These were two

monastery churches, the first of which²¹ was dedicated to the Most Holy Mother of God (today lying in ruins, fig. 130), Nemanja only renewed; the other, dedicated to St. Nicholas (fig. 129), which the hagiographies claim was built by him, is, for several reasons, of greater importance for our topic. Firstly, it is debatable whether it was entirely Stefan Nemanja's ktetorial work, or whether it was a Byzantine-Serbian enterprise.²² Secondly, it is located in Toplica, which was under the jurisdiction of the bishop of Niš, a suffragan of the Ohrid Archbishopric, which testifies to the strengthening of Nemanja's ties with

¹⁸ *Стефан Првовенчани* (1999), 20–23.

¹⁹ Пириватрић, *Манојло I Комнин*, 89–118.

²⁰ *Стефан Првовенчани* (1999), 24–25.

²¹ Тодић, *Ране задужбине Стефана Немање*. V. M. Marković's text on Serbian art in the 12th century in this volume.

²² Ćurčić, *Architecture in the Balkans*, 492–493.

Fig. 33. Hilandar monastery, katholikon

the representatives of a Greek bishopric, but also with the then archbishop Adrianos (Jovan) Komnenos (after 1139/ before 1143 – at least until the summer of 1163), or, possibly, Eustathios, who succeeded Adrianos in the position (second half of 1163–1170).²³ In any case, Nemanja could not have begun renewing old and building new churches in the territory of the Ohrid Archbishopric without the bishop's approval and permission.²⁴ The fact that the architectural elements of the Church of St. Nicholas relied on the model of Constantinople design, probably that of the central church in the Christ Pantokrator monastery, which was also the Komnenian funerary church,²⁵ confirms that Byzantine masters were in charge of its construction.

The penetration of Byzantine cultural influences progressed irrespectively of the military-political entanglements between Serbia and Byzantium, marking the initial decades of Grand Župan Stefan Nemanja's long and sovereign rule (fig. 31). At that point the ambivalent attitude of the Serbs towards Byzantium began to clearly emerge; on the one hand, they were attempting to expand at the expense of the Empire and, on the other, they were at the same time emulating its values. Nemanja's submission to Manuel Komnenos in 1172, when he took part in a triumphal procession in Constantinople, enabled the Serbian ruler to visit the Empire's capital city for the first and only time. According to Eustathios of Thessaloniki, Nemanja then had an opportunity to see the frescoes (ποικίλματα), probably in the Great Palace,²⁶ depicting Manuel I Komnenos' military successes. Among them were also scenes presenting Nemanja himself, his rebellion against Byzantium and his submission to the emperor. Apparently, the pictures greatly impressed the grand župan, because, according to Eustathios, while looking at them, Nemanja expressed his admiration and approval of their content, allegedly protesting only because the word *slave* (δούλος) was not written beside his name.²⁷

In the period that followed, hostilities between Byzantium and Serbia continued. A decisive battle took place around 1191²⁸ at the Morava River. Paradoxically, the defeat of the Serbian army enabled Nemanja not only to take a major step towards independence and the

²³ Prinzing, *Die autokephale byzantinische Kirchenprovinz*, 412.

²⁴ Калић, *Српска држава и Охридска архиепископија*, 197–208.

²⁵ Шупут, *Цариградски извори*, 171–178.

²⁶ Радојчић, *Порџрејџи*, 12–13.

²⁷ *Eustathii Thessalonicensis Opera Minora*, Λόγος Μ, 217; ВИИИИ IV, 220 (Б. Ферјанчић).

²⁸ Пириватрић, *Хронолојџа и исџоријски контекстџ*, 50, п. 14.

Fig. 34. Arilje, Church of St. Achilleos, King Milutin

strengthening of his state, but one that also led to Serbia's true inclusion in the Byzantine hierarchy of states and their rulers.

The marriage contract between the niece of Isaak II Angelos (1185–1195), Eudokia, and Stefan Nemanja's second son, Stefan Nemanjić, signed shortly before or after the Battle of the Morava,²⁹ gained importance when Eudokia's father, Alexios III Angelos, ascended the throne in Constantinople (1195–1203). As an imperial son-in-law, Stefan Nemanjić was elevated to the exceptionally lofty rank of *sebastokrator*,³⁰ and the familial relationship between the two royal families, the Byzantine and Serbian,

²⁹ Ферјанчић, *Када се Евдокија удала*, 217–224.

³⁰ Ферјанчић, *Севастократиори у Византији*, 168–170.

acquired not only political and ideological, but also far-reaching religious, cultural and social consequences.

The official about-turn towards Orthodoxy, which Nemanja's youngest son, the monk Sava (fig. 32), Nemanja himself (fig. 31), and his successor, Stefan Nemanjić, are to be credited with, was a step which permanently bound the Serbian state to Byzantine traditions, paving the way for the ever greater presence of Byzantine culture in Serbia.³¹ In this long process of absorbing Byzantine heritage, the Mt. Athos' Monastery of Hilandar (fig. 33), since its foundation (in 1198) to this day, has played a prominent role.³²

Striving to compare itself to Byzantium, however, was in every aspect adjusted to the needs of the Serbian state and society. This was evident in its adopting and modifying the Byzantine political ideology. Clearly, Stefan-Simeon Nemanja understood his place in the hierarchy of rulers and the source of his authority, which in the Charter of Hilandar (1198) he expressed in the following way: 'God the Most Merciful designated Greeks as emperors, Hungarians as kings... and appointed me as grand župan.'³³ Serbian 13th century rulers called themselves *samodržci*, i.e. *autokrators*, and considered their state to be the New Israel.³⁴ Although both of these notions came from Byzantium, they acquired a new meaning in the Serbian lands. Acceptance of the Byzantine political doctrine was adjusted to the needs of a patrimonial state, and so, in the time of the first Nemanjić rulers, the cult of the holy (*svetorodni*) dynasty was born. The building of its own Serbian pantheon of saints (figs. 16, 98, 99), the sanctification of the founder of the Nemanjić dynasty and his successors on the throne (of all the rulers except Emperor Dušan), as well as of many Serbian Orthodox Church patriarchs, was a major digression from the Byzantine model.³⁵

Undeniably, St. Sava played the main role in the development of Serbian literature. The translation of liturgical books from Greek to Serbo-Slavonic, and especially, the adoption and translation of *typika* from Byzantine monasteries (the *typikon* of the Monastery of the Mother of God Evergetis was particularly important), as well as

³¹ Ђирковић, *Свети Сава*, 27–38.

³² Живојиновић, *Историја Хиландара I*; Максимовић Љ., *Хиландар*, 9–16; Крسمановић, *Оснивање словенских манастира*, 51–75; eadem, *Акци против Гerasима*, 101–112.

³³ Трифуновић, Бјелогрић, Брајовић, *Хиландарска оснивачка повеља*, 49–59; *Зборник средњовековних ћириличких повеља и писана I*, 67–69.

³⁴ Максимовић, *Η εθνογένεση των Σέρβων*, 24 sq.; Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија*.

³⁵ Максимовић Љ., *Византија као изазов*, 154–155.

Fig. 35. Gračanica monastery, Queen Simonida

nomokanons, allowed for the legal foundations of the Serbian Church to be based on the Byzantine model. Thereby, this lively literary activity, enhanced by St. Sava's agency, was not devoid of creative freedom – the translations of liturgical books also meant their modification so that their content corresponded to the needs of Serbian monasteries, the endowments of the rulers from the Nemanjić dynasty.³⁶ Special emphasis should be laid on the fact that Sava and Stefan Nemanjić wrote the hagiographies of their father, whereby they personally inspired the further development of Serbian literature, fashioned basically according to the Byzantine model, but with the purpose of creating the ruling ideology of an independent Serbian state. In part developed under the Byzantine influence, sacral architecture did not lack autonomy either, as reflected in the mixture of styles and Western models which reached the Nemanjić state through its maritime regions (figs. 135–138, 152, 153, 155–158).³⁷

The international political situation, caused by the Crusaders' Sack of Constantinople in 1204, opened the door to the further rise of the medieval Serbian state. In 1217, when the Byzantine Empire collapsed, Stefan Nemanjić petitioned for and was granted a royal crown from Rome. The ever more apparent Serbian political ascendancy in these circumstances, however, did not lead to breaking away from Byzantine models – in 1219 the Serbian Church was granted independence in Nicaea in a way that could be considered common for the Byzantine world.³⁸ The organisation of the Serbian autocephalous archbishopric has been mostly inspired through the Hilandar monastery (fig. 33), whose monks – educated in a Greek religious setting – were responsible for the establishment and development of the Serbian episcopate.³⁹ And it was through Hilandar that the Serbian Church maintained close ties with the Byzantine Church, regardless of political circumstances. Over time, the Hilandar brethren, stationed within Byzantium's Mt. Athos, became a Serbian diplomatic stronghold. Hilandar's hegoumenoi also frequently travelled on political missions to the court in Constantinople. The closeness the Serbs felt to Mt. Athos particularly came to the fore when this Greek monastic centre came under direct Serbian governance

(1345–1371). And so it happened that Hilandar and Mt. Athos became part of Serbian cultural history to a far greater extent than it was the case with other Slavic peoples – the Russians and Bulgarians – who founded their own monastic communities before the Serbs.⁴⁰

The period from Serbia's becoming a kingdom (1217) until the time it was instituted as an empire (1345/1346) was marked by military and political conflicts, which intensified during its expansion south-eastward in the second half of the 13th century. On the other hand, this was a period in which the Serbian dynasty established important contacts with other ruling houses. The ties between the Serbian court and the Byzantine, Hungarian, Bulgarian, as well as the Western courts, changed the general position of Serbia by opening the door to forging on international level diplomatic, cultural, economic, and military relations.

The tendency of strengthening Serbo-Byzantine ties through marriage arrangements continued almost uninterruptedly after Stefan Nemanjić. Although his marriage with Eudokia Angelina, daughter of Alexios III Angelos, did not last (1202 is the year of their divorce), their son, King Radoslav (1227–1233) married the daughter of Theodore Komnenos Doukas (1214–1230), despot of Epirus, and later the emperor of Thessaloniki. Relying upon the Angeloi from Epirus, Radoslav strengthened Byzantine influence in Serbia, even adding the famous Byzantine family name Doukas to his own. Nevertheless, it is noticeable that prior to the Empire's recovery, Serbia resorted, to a greater degree, to making alliances with Hungary and Bulgaria, as well as with the renowned families of Western Europe (the French house of Anjou). The restoration of the Byzantine Empire in 1261, and the beginning of the reign of Michael VIII Palaiologos (1259–1282) offered new opportunities for strengthening Byzantium's influence in the Balkans. In such circumstances, Serbia sought support in Hungary, testimony of which was the union between Dragutin (1276–1282, fig. 179) the eldest son of King Stefan Uroš I (1243–1276), and the Hungarian princess, Katalina (fig. 235). Although a failure, the attempt by Uroš's second son, Milutin, to marry the Byzantine princess, Anna, daughter of Michael VIII, is indicative of how important marital ties were in Byzantium's foreign policies, as well as the position the Serbian state had won over its neighbours.

³⁶ ИСН I, 328–340 (Д. Богдановић); Шпадијер, *Светиоторска базилика*.

³⁷ For more in depth discussion, v. M. Marković's text on Serbian art in the 12th century in this volume.

³⁸ Ферјанчић, Максимовић, *Свети Сава и Србија*, 13–26.

³⁹ Јанковић, *Епископије Српске цркве*, 73–3; Мошин, Пурковић, *Хиландарски ијумани*.

⁴⁰ Krsmanović, *Mount Athos and Political Thought*, 156–166; eadem, *Оснивање словенских манастира*, 51–75.

Fig. 36. Vita icon of St. Stefan of Dečani, detail: the Battle of Velbužd, work of the painter Longin, Dečani monastery

By the reign of Stefan Uroš II Milutin (1282–1321, figs. 34, 98, 237–239) Byzantine influence had penetrated almost all spheres of medieval Serbian society. It is a process often called the *Byzantinisation of Serbia* and its foundations lay in Serbia's appropriation of vast swathes of territory previously under the Eastern Empire. Byzantine Macedonia, whose northern parts had been conquered by Serbian forces during King Milutin's time (fig. 208), proved to be a hub of many Byzantine institutions that Serbia would embrace.⁴¹ This direct encounter with the Byzantine state and social structures, and their adoption and adaptation to the conditions within the mother state, rapidly changed Serbian society.

Among other things, testifying to an all-pervading penetration of Byzantine influences are the descriptions of circumstances in the Serbian royal court where the elite resided. These accounts illustrate the changes in the way of life at court (connected with the places of residence), and also in the Serbian court ceremonial. These changes

were, without a doubt, a consequence of the conquest of Byzantine lands, but also the result of the surge in Serbia's economic power. This rise was a product of the development of mining and trade, which became more apparent starting with King Uroš I. Georgios Pachymeres' account of the Byzantine delegation's visit to the court of King Uroš I sometime around 1269, with the purpose of arranging a union between Anna and Milutin, reveals the deep cultural gulf which existed between Byzantium and Serbia in the mid-13th century. The emperor's envoys reported the Serbian court as being 'homely and poor', and that they saw nothing about King Uroš which they deemed 'worthy of an entourage and appropriate [sc. kingly] authority'. On the other hand, King Uroš was astounded by the Byzantine escort, expressing in particular his contempt of eunuchs ('Oh, oh, what is that? We are not accustomed to such behaviour'), who were an obligatory part of the princess's suite.⁴²

⁴¹ Maksimović, *Η βυζαντινή Μακεδονία*, 261–285.

⁴² *Georges Pachymères*, 453; ВИИИ VI, 22–27 (Љ. Максимовић).

Only thirty years later, Theodore Metochites would give an entirely different picture of the Serbian court. His report, written in the first half of April 1299, refers to the negotiations conducted in Skopje, regarding the marriage between Simonida and the Serbian king Milutin. In contrast to Pachymeres' terse and unfavourable description, Metochites' detailed report depicts the speed with which the Serbian elite had adopted Byzantine customs and habits even before the union between Milutin and Simonida was concluded. The ceremonial which accompanied Theodore Metochites' audience with the Serbian king, Milutin's lavish royal garments, as well as the formal dress of the Serbian nobles, had the air of 'imperial, and, in as much as possible, Byzantine graciousness'. The emissary of Andronicos II was especially impressed with the abundance, flavour and variety of meals and treats which he enjoyed during his almost three-month stay at the Serbian court. That Milutin had really made an effort to leave an impression is shown by the fact that on the days of fasting, the meals consisted of fish, even of the 'large and fatty Danubian' sort (probably sturgeon), which, according to Metochites, was a rarity even in Constantinople.⁴³

Byzantium constantly sought to strengthen its impact in Serbia during this period, particularly from 1299, when the marriage between King Milutin (fig. 239) and the Byzantine princess Simonida (figs. 35, 240) daughter of Andronicos II Palaiologos (1282–1328) was concluded. In marrying Simonida and thus becoming an imperial son-in-law, Milutin obtained a more prominent position in the hierarchy of Christian rulers. From then on, the multilayered presence of Byzantium in Serbia became more substantial, and, accordingly, more visible within the different spheres of Serbian society – in the administration, at court, in the ruling ideology, in literature, arts, etc. As time elapsed, the marital union between the two dynasties, the Palaiologoi and the Nemanjić family, acquired a new aspect, reflected in the attempts by Yolande Irene, the wife of Andronikos II, to exert more personal influence on events in Serbia. Nikephoros Gregoras vividly describes the empress's failed hopes for Milutin and Simonida ever to have children – the historian recounts Irene each year sending an ever more lavishly decorated royal 'cap' (καλύπτραν) to her son-in-law, wishing to 'adorn her daughter with the symbols of imperial dignity'. When it became evident that the marriage would not yield offspring, Irene supposedly planned to have one of her

sons, first Demetrios, and then the elder, Theodore, forge a closer relationship with the king so as to have one or the other of the two made heir to the Serbian throne. But Serbia's 'brutishness', 'unpleasantness' and 'oddity' would have deterred the sons from their mother's ambitions.⁴⁴

Yet, establishing close familial ties between the Byzantine and Serbian dynasties, enabled Milutin's successors to the throne – his son Stefan of Dečani (1322–1331, figs. 97, 242, 403, 420, 426)⁴⁵ and grandson Stefan Dušan (1331–1355, figs. 37, 245–248) – to find refuge for several years in the court of Constantinople, after they had been exiled from Serbia, which was in political turmoil. The personal experience of the metropolitan setting, to which the future Serbian rulers had been exposed to, must have influenced their perception of Byzantium, and must have led to Byzantium's cultural models being transmitted to Serbia. Stefan of Dečani's second marriage with Maria Palaiologina, daughter of John Palaiologos who was Andronicos II's nephew, further involved the Serbian ruler in the Byzantine dynastic disputes. The union did not disrupt the order of succession to the Serbian throne, and so Dušan's half-brother Simeon was later honoured with the highest dignity in the Serbian Empire – the title of despot.

It was during Stefan Dušan's reign (fig. 222) that Byzantine influence in Serbia reached its peak. The inclusion of southern and eastern Macedonia, central and southern Albania, Epirus, Thessaly, Aetolia and Acarnania in the Serbian state, made Dušan, at least when it came to the matter of authority over Byzantine lands, almost equal to the under-aged John V Palaiologos and John Kantakouzenos, an aspirant to the throne in Constantinople. Having conquered Serres in 1345, Dušan proclaimed himself emperor, and was crowned in Skopje at Easter in 1346. The imitation and adaptation of Byzantine models was primarily reflected in the composite royal titles the emperor assumed, which came in two versions: Serbian – 'Emperor of the Serbs and Greeks', and Greek – 'Emperor of Serbia and Romania',⁴⁶ and in other domains characteristic of his reign (granting the highest imperial titles of despots, sebastokrators, and caesars). His greatest achievement as emperor was the publication of *The Code* (1349, revised edition in 1354),⁴⁷ which, along with other Byzantine legal documents that had been

⁴³ Mavromatis, *Le kralj Milutin*, 103–105; ВИИИЈ VI, 110–114 (И. Ђурић); Радојичић Д., *Дијалози за Ђирезом*, 89–90.

⁴⁴ *Nicephori Gregorae Byzantina historia* I, 241–244; ВИИИЈ VI, 176–179 (С. Ђирковић, Б. Ферјанчић).

⁴⁵ Марјановић-Душанић, *Свети краљ*, 216–268.

⁴⁶ Максимовић Љ., *Грци и Романија*, 61–78; idem, *Српска царска титлула*, 173–196.

⁴⁷ *Душанов законик*.

Fig. 37. Pološko, Church of St. George, King Stefan Dušan

previously translated and tailored to suit domestic needs (*Nomocanon of St. Sava, Corpus Iuris Civilis, Syntagma Canonum*), had a profound impact on medieval Serbia's jurisprudence, based on the reception of Byzantine law.⁴⁸

In the accompanying notes on *The Code* one sees Dušan's vision of himself as one of the Christian emperors in a long line of rulers which began with Constantine the Great, the founder of the Empire on the Bosphorus.⁴⁹ Therefore, Serbia's rise to the status of an empire could be interpreted as the culminating point of Byzantium's influence in Serbia. By adopting the Byzantine idea of universalism, Dušan went beyond the interests of a national state. His epoch can easily be summed up by both phrases: *Byzantium in Serbia* and *Serbia in Byzantium*, given that this was the time Serbia reached a climax in its involvement in Byzantine political, ideological, and cultural concepts.⁵⁰

Constantinople's reaction to Dušan's proclamation and coronation as emperor, in its own way reflects the complexity of Serbo-Byzantine relations in the mid-14th century. Dušan had travelled the path from being a king to becoming an emperor, by aiding both parties in the Palaiologos-Kantakouzenos dynastic dispute. He had first aligned himself with John Kantakouzenos, and then with the Constantinople regency – both sides trying to protect the under-aged John V Palaiologos' claim to the throne. The complexity of political and military circumstances which shook the Eastern Empire in the 1341–1354 civil war, and in which Dušan took part, resulted in the absence of an official reaction from Constantinople to Dušan's coronation. Only when John V Kantakouzenos (1347–1354) took the sceptre did Byzantium respond. Yet, it was an ambivalent response. While John V Palaiologos addressed him as 'Emperor of Serbia' in a charter issued to Hilandar (1351),⁵¹ Kantakouzenos never acknowledged the imperial title of his former ally and subsequent adversary. Both the ascent of the Serbian Church to the rank of a patriarchate and Dušan's rise to imperial power drew a reaction from the Ecumenical Patriarchate of Constantinople led by Patriarch Kalistos, it is believed, only around 1352.⁵² Although the edict excommunicating Dušan, the Serbian patriarch Joanikije (who crowned the king 'Emperor of the Serbs and the Greeks') and higher

Fig. 38. Kalenić monastery, Despot Stefan Lazarević

representatives of the Serbian Church has not been preserved, its content could be inferred from a 1368 document of Despot Jovan Uglješa (1356–1371) which refers to the reconciliation of the Constantinople and Serbian churches. The latter text speaks of Constantinople's displeasure with Dušan for calling himself the autokrator of Serbia and Romania, and for producing a self-ordained patriarch in contravention to the canons.⁵³ The rift be-

⁴⁸ ИСН I, 557–565 (Д. Богдановић).

⁴⁹ Законик цара Душана (1960), 147–162.

⁵⁰ Ђирковић, *Србија уочи Царскова*, 8–13; Maksimović, *L'Empire de Stefan Dušan*, 415–428; Пириватрић, *Улазак Стефана Душана у Царсково*, 381–409.

⁵¹ *Actes de Chilandar*, no. 138, l.7.

⁵² Пириватрић, *Византијске представе о Србима*, 269–277.

⁵³ Соловјев, Мошин, *Грчке новеље*, XXXV, 258–267; Пириватрић, *Улазак Стефана Душана у царсково*, 399 et sq.

tween the two churches hampered the political relations between Serbia and Byzantium, hindering, among other things, the creation of a united front against the Ottoman Turks. The anathema of the Constantinople Patriarchate, however, did not turn the entire Orthodox world against Dušan. Suffice it to say that the Serbian emperor obtained support for his authority (with respect for the precedence of the Byzantine emperor), on Mt. Athos, the most important and unique monastic centre of the late Byzantine era.⁵⁴ And it was through Mt. Athos in Dušan's time that Serbian religious circles acquainted themselves with the hesychastic teachings and writings of St. Gregory Palamas.

After Dušan's death in 1355, the throne was left to his son Uroš (1355–1371, fig. 232) who failed to maintain the territorial integrity of the Serbian Empire. As time passed, the Byzantine presence grew especially strong in the principality of Serres, to which Mt. Athos would also be joined. And it was in Serres that the initiative for reconciliation with the Constantinople Patriarchate was born. In 1368, owing to the efforts by Despot Jovan Uglješa, ruler of Serres, a reconciliation act was signed, deploring the first Serbian emperor and the creation of a Serbian Patriarchate. Despot Uglješa acknowledged the supreme rights of the Constantinople Patriarchate in his lands, yet only in 1371 did Constantinople validate the document, when the territories (in Macedonia) of the Mrnjavčević brothers had already fallen to Ottoman rule. The outcome of the Battle of the Maritsa River, in which both Despot Jovan Uglješa (Mrnjavčević) and his brother, King Vukašin (fig. 232), lost their lives, had to some extent dimmed the prospect of the long awaited and anticipated political benefits of religious reconciliation. The reconciliation finally came to pass in 1375, during Prince Lazar's reign (1371–1389), as a result of the efforts of Serbian religious circles which had close ties with Byzantium, primarily through the monasteries of Mt. Athos.⁵⁵

Although Byzantium did not participate in the Battle of the Maritsa, after 1371, it, too, became a vassal state. Its status was changed after the Battle of Ankara in 1402. The defeat of the Ottomans restored the Serbian lands to the Byzantine fold, and Stefan Lazarević (1389–1427, figs. 38, 325, 340–342) was in person handed the insignia of a despot by the Byzantine emperor John VII Palaiologos,

the title also acknowledged by Manuel II Palaiologos (1391–1425) in 1410.

The weakening of Byzantium's political and military power, ever more apparent from the second half of the 14th century, did not diminish Serbia's reliance on the ideological and cultural influence of the Byzantine Empire. The apocryphal genealogies created in Serbian territories, using Byzantine models, are one of the indicators of Serbia's deep adherence to the Byzantine cultural heritage.⁵⁶ In the 14th and 15th centuries, after the Serbs acquainted themselves with the chronicles of George Hamartolos, John Malalas, Constantine Manasses, and John Zonaras, the need arose to include their own history within world-historical trends, the centre of which was the Empire on the Bosphorus. Thus, Constantine the Philosopher compiled Stefan Lazarević's genealogy which contained a whole series of fantastic elements. The family history began with Constantius Chlorus, while the daughter of Constantine the Great and her husband Licinius, 'a Serb by birth' and one of the ancestors of Stefan Nemanja, the founder of the Nemanjić dynasty, occupied a prominent place. In this family tree, Stefan Lazarević earned a legitimate place through his mother, Princess Milica, the wife of Prince Lazar (fig. 335).⁵⁷

The reliance on the Byzantine tradition in Serbia during the early 15th century was also evident from the transfer of relics and the cultivation of saints' cults. Thus, Despot Stefan acquired for his country the hand of Constantine the Great and the image of the Mother of God Acheirpota. Moreover, the cult of St. Theophano was highly revered in Serbia. Her relics, transferred to the new capital – Belgrade – were venerated as relics connecting the seat of the new state and Constantinople, where her cult was especially widespread.⁵⁸ Thus, in Stefan Lazarević's era, the direct continuation of Byzantine traditions acquired a special expression in the ruling ideology: Constantine the Great was not only the Serbian despot's ancestor, but also a role model which the Serbian ruler emulated when founding his new capital.

⁵⁴ Коран Д., *Света Гора*, 118–122; Krsmanović, *Mount Athos and Political Thought*, 161–166.

⁵⁵ Михаљчић, *Крај Српској Царства*, 183–189; Богдановић, *Измирење српске и византијске цркве*, 81–91.

⁵⁶ ССРЛ, XII–XXIX, XXXIII; Радојичић, *Развој старих српских родослова*, 21–36; Банашевић, *Лейојисци о пореклу Немањића*, 5–13. V. Родослови, *Хроника*, in: Трифуновић, *Азбучник*.

⁵⁷ *Сџдрани съчинения на Консџанџин Косџенечки*, 371–372; Крсмановић, Радошевић, *Лейендарне џенеалоџије*, 92–93.

⁵⁸ Марјановић-Душанић, *Динасџија и свейосџ*, 90–92.

CHRONOLOGY

c. 780–800	Reign of Serbian Prince Višeslav.	1089	Diocese of Bar elevated to archdiocese.
c. 800–820	Reign of Serbian Prince Prosigoj.	1094	Meeting of Emperor Alexios Komnenos and Ras Župan Vukan.
c. 850	Battles against Bulgarians successfully fought by Prince Vlastimir and in later years also by his sons Mutimir, Strojimir and Gojnik.	1113–1199	Stefan Nemanja.
c. 820–851	Reign of Serbian Prince Vlastimir.	1118–1143	Reign of Emperor John II Komnenos.
851–891	Reign of Serbian Prince Mutimir.	c. 1122	Emperor John Komnenos seizes Ras.
867–886	Reign of Emperor Basil I.	1127	During the Byzantine-Hungarian war, Serbs seize the fortress of Ras. Grand Župan Uroš I marries his daughter Jelena to the Hungarian heir to the throne, the future king Bela the Blind.
854	Bulgarian Khan Boris attacks Serbia. After conclusion of peace, prisoners of war exchanged at Ras, when the place is first mentioned as a settlement, fort or region.	1129	Byzantine army seizes Ras and Grand Župan Uroš I recognises the supreme authority of the Emperor, pledging to provide him with troops.
between 867 and 874	Conversion to Christianity of the Serbian ruling family by the ecclesiastical centres on the Adriatic coast. Serbian princes recognise the supreme power of the Emperor.	1143–1180	Reign of Emperor Manuel I Komnenos.
892–917	Reign of Serbian Prince Petar Gojniković.	1147	Two large Crusader armies, led by German Emperor Konrad III and French King Louis VII, pass through Serbia, along the military road from Belgrade to Constantinople.
913–959	Reign of Emperor Constantine VII Porphyrogenetos.	1166–1196	Reign of Grand Župan Stefan Nemanja.
c. 926	Temporary occupation of Serbia, until 927, by the Bulgarian army led by Tsar Simeon.	1172	Stefan Nemanja's attempt to renege on his allegiance to Byzantine authority fails. Manuel I Komnenos captures the grand župan, who marches in the emperor's triumphal procession on the streets of Constantinople.
c. 933–c. 950	Reign of Prince Časlav.	1174–1236	Rastko (Sava) Nemanjić.
c. 950	Dubrovnik diocese elevated to archdiocese, with jurisdiction over the regions of Serbia, Travunia and Zachlunia.	1180–1183	Reign of Emperor Alexios II Komnenos. Following his assassination, Stefan Nemanja refuses to recognise the authority of the new emperor, Andronikos I Komnenos, and begins to seize control of Byzantine territories.
1018	Following the collapse of the Bulgarian Empire, Byzantine Emperor Basil II establishes the Katepanate of Bulgaria and Theme of Serbia.	1185–1195	Reign of Emperor Alexios III Angelos.
1019–1020	Byzantine Emperor Basil II designates the territorial size of the Archbishopric of Ohrid, also comprising the Bishopric of Ras.	1189	During the Third Crusade, Stefan Nemanja and Friedrich Barbarossa meet at Niš and discuss forming an alliance.
1039–1042	Prince Vojislav seizes control of Serbia and Dioclea, and subsequently of Travunia and Zachlunia.	1191	In a battle on the South Morava, the Serbian army is defeated by Byzantium. Nemanja returns a small number of conquered territories to the Byzantine emperor and his middle son and heir, Stefan, marries the emperor's niece Eudokia.
1064	Hungarians seize Byzantine Belgrade.	c. 1192	Rastko Nemanjić goes to Mount Athos, takes monastic vows and changes his name to Sava.
1072	Aborted uprising against Byzantine rule in the theme of Bulgaria. The rebels proclaim Bodin, son of Prince Mihailo of Dioclea, Tsar of Bulgaria.		
1077	King Mihailo of Dioclea seeks the papal flag from Pope Gregory VII.		
c. 1085	King Bodin of Dioclea seizes the region of Ras and appoints Vukan and Marko to govern it.		

1195–1203	Reign of Emperor Alexios III Angelos.	1314	King Milutin captures, nearly blinds and exiles his son Stefan Dečanski because of the latter's revolt against his authority. Stefan with his sons spends nearly seven years in Constantinople.
1196	Stefan Nemanja abdicates in favour of his son Stefan, now a nephew-in-law of the Byzantine emperor, and withdraws to the Monastery of Studenica as the monk Simeon, and subsequently to Mount Athos, the following year.	1321–1331	Reign of Stefan Uroš III Dečanski.
1198	The monks Simeon and Sava reconstruct the Hilandar monastery on Mount Athos.	1324–1337	Administration of Serbian Archbishop Danilo II.
1196–1227	Reign of Stefan Nemanjić.	1328–1341	Reign of Andronikos III Palaiologos.
1204	Fourth Crusade. The Crusaders seize Constantinople and divide the Byzantine Empire.	1330	Battle of Velbuzhd – victory of the Serbian army led by Stefan Dečanski over Bulgarian Tsar Michael. Stefan Dušan, the young king, demonstrates great courage in battle.
1204–1261	Empire of Nicaea. The house of Nemanjić considers it to be the successor to the old Empire.	1331–1355	Reign of King Stefan Dušan.
1204–1221	Reign of Nicaean Emperor Theodore I Laskaris.	1334	King Dušan conquers regions in central Macedonia, including Ohrid and Prilep.
1217	Coronation of Stefan Nemanjić as the first crowned king 'of all the Serbian and maritime lands' – by legates sent to him by Pope Honorius III.	1341–1354	Civil war in Byzantium, between the regents of the under-aged John V Palaiologos, and John Kantakouzenos, who proclaims himself emperor and protector of the Palaiologoi.
1219	Consecration of Archimandrite Sava Nemanjić as the first archbishop 'of all Serbian and maritime lands' in Nicaea; the Ecumenical Patriarch and the Council in Nicaea give the Serbian Archbishopric the right to autocephaly. The Monastery of Žiča becomes the seat of the archbishop and the coronation church.	1341–1391	Reign of John V Palaiologos.
1221–1254	Reign of Nicaean Emperor John III Vatatzes.	1342	Alliance between John Kantakouzenos and King Dušan. The king's conquests in south-western Macedonia and northern Epiros.
1236	Archbishop Sava dies in the Bulgarian town of Trnovo; the following year his relics remain are transferred to the Monastery of Mileševa.	1343	Alliance of regents with King Stefan Dušan, who, from that time, in his traditional title of ruler 'of all the Serbian and maritime lands' adds 'of the Greek lands'.
1243–1276	Reign of King Stefan Uroš I.	1345	King Dušan seizes control of Serres, south-eastern Macedonia and Mount Athos.
1259–1282	Reign of Michael VIII Palaiologos.	end of 1345 / beginning of 1346	King Dušan proclaims himself as the emperor of Serbia and part of the Byzantine Empire; he most often uses the title 'vasilevs and avtokrator of Serbia and Romania' (in Greek) and 'emperor of the Serbs and Greeks' (in the Serbian language).
1261	Restoration of the Byzantine Empire at Constantinople.	1346	Imperial coronation of Stefan Dušan in Skopje. The Serbian Church is elevated to the status of a patriarchate, and Archbishop Joanikije is consecrated as the first Serbian patriarch.
1274	King Uroš rejects the Union of Lyon.	1347–1354	Reign of John V Kantakouzenos.
1276–1282	Reign of King Stefan Dragutin.	1347	Emperor Dušan takes control of Epiros.
1282–1328	Reign of Andronikos II Palaiologos.	1348	Emperor Dušan takes control of Thessaly.
1282	At the Council of Deževno, King Dragutin abdicates in favour of his brother Milutin and receives his own, separate lands.	1349	Dušan's Code proclaimed at a state assembly in Skopje. (The Code is later amended and proclaimed at an assembly in Serres in 1354).
1282–1321	Reign of King Stefan Uroš II Milutin.	1352	Constantinopolitan Patriarch Kallistos and the Synod pronounce an anathema against Emperor Dušan and Patriarch Joanikije and the Serbian bishops (the so-called Kallistos' Anathema) because of Dušan's coronation as Byzantine Emperor and the raising of the Serbian Church to the status of a patriarchate.
1284	Hungarians grant Dragutin governance of northern Serbia and north-eastern Bosnia. Belgrade comes under Serbian rule for the first time.	1352	The Battle at Demotika, in which John Kantakouzenos and the Turks defeat the supporters of Emperor John V Palaiologos, the Serbs and the Bulgarians.
c. 1291	Kuman-Tatar invasion of Serbia; Žiča is burned down. The seat of the Serbian Archbishopric is moved to Peć.		
1298–1299	Byzantine-Serbian negotiations. Peace is concluded in 1299 and strengthened by the marriage between King Milutin and Simonida, the daughter of the emperor, Andronikos II Palaiologos. Milutin's conquests till then, the most important among them, northern Macedonia with Skopje, are recognised in the form of a dowry.		

1354	Turks seize the city of Gallipoli, and establish their first stronghold in Europe.	1459	Smederevo falls to the Turks, and the end of the Serbian medieval state.
1355	Emperor Dušan dies of unknown causes. The dissolution of his state soon leads to an epoch of internecine conflict among the numerous regional overlords.	1463	Turks seize control of Bosnia.
1355–1371	Reign of Emperor Stefan Uroš.	1471	Hungarian King Matthias Corvinus awards Vuk Branković the title of despot. The restored despotate in Srem becomes a kind of military frontier between the Christian and Ottoman worlds.
1365	Vukašin Mrnjavčević receives the title of king and becomes the co-ruler of Emperor Uroš.	1486	Đorđe Branković appointed despot in Srem.
1371	Battle of the Maritsa; King Vukašin and Despot Uglješa Mrnjavčević are killed. Vukašin's son Marko, until then the 'young king' gains the title of king. With the death of Emperor Uroš, the male line of the Nemanjić family is extinguished.	1490	Đurađ Crnojević becomes the Lord of Zeta.
1372–1389	Reign of Prince Lazar Hrebeljanović.	1502	With the death of Despot Jovan, the male line of the house of Branković is extinguished.
1375	Reconciliation of the Serbian and the Byzantine churches. The Ecumenical Patriarchate gave absolution Dušan, Uroš, Joanikije and the bishops; the Peć archbishop's title of patriarch is recognised in internal communication, and Dušan's title of the Emperor of Serbia is posthumously recognised.	Early 16 th century	Having taken monastic vows, Đorđe Branković, now the monk Maksim, becomes the Metropolitan of Belgrade.
1376–1379	Reign of Andronikos IV Palaiologos.	1520–1566	Reign of Turkish Sultan Suleiman the Magnificent.
1377	The Bosnian ban Tvrtko I Kotromanić is crowned as the king of the Serbs, Bosnia, the Pomorje (maritime) and western lands.	1521	A major Turkish offensive. Belgrade seized along with other cities and part of the Serbian population is carried away to Istanbul.
1389	The Battle of Kosovo; death of Prince Lazar and Sultan Murad.	1526	The Battle of Mohacs. Following the defeat of Hungary and the death of King Vladislaus, the Turks establish a stronghold in Central Europe.
1391–1425	Reign of Manuel II Palaiologos.	1529	Sultan Suleiman the Magnificent's first campaign against Vienna. In order to put up a front against the Turks, Serbs are settled along the Austrian-Turkish border.
1395	The Battle at Rovine; King Marko and Despot Konstantin Dejanović, the vassal of the Ottoman Sultan Beyazid, are killed.	1541	Hungary falls to the Turks.
1402	The Battle of Angora, in which Stefan Lazarević fights as the vassal of Sultan Beyazid. On his return from the battlefield, in Constantinople the Byzantine emperor awards him the highest title, that of 'despot'.	1557	The Patriarchate of Peć restored.
1402–1427	Reign of Despot Stefan Lazarević.	1592	The fall of the city of Bihać to the Turks marks the end of Turkish conquests in Bosnia, Herzegovina, Croatia, Slavonia, and Dalmatia.
1403–1404	Belgrade becomes the capital of the Serbian state (till 1427).	1594	As a result of an uprising against the Turks in the Banat, Sinan-pasha has the relics of Saint Sava transferred from the Mileševa monastery and burned in Belgrade.
1425–1448	Reign of John VIII Palaiologos.	1595–1610	Intensive settling of Serbs in Slavonia and Croatia. The Military Frontier created.
1428–30	The building of Smederevo, the new capital of the Serbian state.	1614–1647	Administration of the Serbian Patriarch Pajsije.
1439	Despot Đurađ rejects the Florentine Union. Smederevo falls the first time.	1630	Austrian Emperor Ferdinand II passes the Statutes, which provide for the special status of the Serbs living in the territory of the Military Frontier.
1440	First Ottoman siege of Belgrade (ruled by Hungary).	1683	Aborted Turkish siege of Vienna.
1449–1453	Reign of Constantine XI Dragases Palaiologos.	1683–1699	The Great (Viennese) War waged against the Turks by the Holy League – an alliance of Austria, the Roman Curia, Poland and Venice – is of crucial importance for the history of the Serbs.
1453	May 29th Turks seize Constantinople. Sultan Mehmed II makes a ceremonial entry into the city, which becomes the capital of the Ottoman Empire – Istanbul.	1689	After the withdrawal of the Austrian army from Skopje and its defeat at Kačanik, the Turks launch a counteroffensive, followed by retaliation and devastation. The majority of the Serbian population, led by Patriarch Arsenije III Črnjojević, withdraw to the territories north of the Sava and Danube rivers, which become part of the Austrian Empire after the Treaty of Karlowitz in 1699.
1455	Turks seize Novo Brdo.		
1456	Second Ottoman siege of Belgrade (ruled by Hungary).		

BIBLIOGRAPHY

- АП = Археографски прилози, Београд
- ВИИНЈ = *Византијски извори за историју народа Јуџославије*, I–VI, Београд 1955–1986.
- Глас САНУ = Глас Српске академије наука и уметности, Београд
- Глас СКА = Глас Српске краљевске академије, Београд
- ГСУД = Гласник Српског ученог друштва, Београд
- ГСНД = Гласник Скопског научног друштва, Скопље
- ГГБ = Годишњак града Београда, Београд
- ЗМПУ = Зборник Музеја примењене уметности, Београд
- ЗМСЛУ = Зборник Матице српске за ликовне уметности, Нови Сад
- ЗНМ = Зборник Народног музеја, Београд
- ЗРВИ = Зборник радова Византолошког института, Београд
- ЗФФ = Зборник Филозофског факултета, Београд
- ЗЗСК = Зборник заштите споменика културе, Нови Сад
- ИГ = Историјски гласник, Београд
- ИСН = *Историја српског народа* I–III, Београд 1981–1983.
- ИЦГ = *Историја Црне Горе*, I–III, Титоград 1970.
- ИЧ = Историјски часопис, Београд
- ЛССВ = *Лексикон српског средњег века*, edd. С. Ђирковић, Р. Михаљчић, Београд 1999.
- ПКЈИФ = Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд
- СКМ = Старине Косова и Метохије, Приштина
- ССА = Стари српски архив, Бања Лука – Београд
- ССРЛ = *Стари српски родослови и лейописи*, ed. Љ. Стојановић, Сремски Карловци 1927.
- ХЗ = Хиландарски зборник, Београд
- ССЗН = *Стари српски записи и најписи*, I–VI, ed. Љ. Стојановић, Београд 1902–1926.
- ВФ = *Byzantinische Forschungen*, Amsterdam
- ДОР = *Dumbarton Oaks Papers*, Washington, D.C.
- СА = *Cahiers archéologiques*, Paris
- GRS = *Gesta regum sclavorum*, I–II, ed. Т. Живковић, Београд 2009.
- GZMBiH = *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, Sarajevo
- JÖB = *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*, Wien
- ODB = *The Oxford Dictionary of Byzantium*, I–III, ed. А. Р. Kazhdan, New York – Oxford 1991.
- PPUD = *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, Split
- Radovi IPU = *Radovi Instituta za povijest umetnosti*, Zagreb
- REB = *Revue des études byzantines*, Paris
- SHP = *Starohrvatska prosvjeta*, Split
- ΔΧΑΕ = *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρίας*, Αθήνα
- Акопян, *Миниатюра Васпуракана* = Г. Акопян, *Миниатюра Васпуракана XIII–XIV вв.*, Ереван 1989.
- Алексеев, *Сербская традиция* = А. А. Алексеев, *Сербская традиция славянского евангелия*, in: *Словенско средњовековно наслеђе. Зборник посвећен професору Ђорђу Трифунувићу*, Београд 2001, 35–43.
- Амиранашвили, *Грузинская миниатюра* = Ш. Амиранашвили, *Грузинская миниатюра*, Москва 1966.
- Андрејевић, *Манастир Мошћаница* = А. Андрејевић, *Манастир Мошћаница под Козаром*, *Старинар* н. с., 13–14 (1962–1963) 163–175.
- Андрејевић, *Прејварање цркава у џамије* = А. Андрејевић, *Прејварање цркава у џамије*, ЗМСЛУ 12 (1976) 98–117.
- Антоновић, *Оснивачка џовеља Балише III Балишића* = М. Антоновић, *Оснивачка џовеља Балише III Балишића манастиру Свештој Николе на Прасквици*, ССА 5 (2006) 207–227.
- Архиејиској Данило II, *Живојни краљева* = *Архиејиској Данило II и његови насјављачи, Живојни краљева и архиејискоја српских*, предео Л. Мирковић, Београд 1935.
- Архиејиској Данило II и његово доба = *Архиејиској Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991.

- Атанасовски, *Паг Херцејовине* = В. Атанасовски, *Паг Херцејовине*, Београд 1979.
- Афанасьева, «Толковая служба» = Т. И. Афанасьева, *Состав, источники и этапы формирования «Толковая служба»*, Лингвистическое источниковедение и история русского языка (2006–2009), Москва 2010, 58–80.
- Афанасьева, *Южнославянские переводы* = Т. И. Афанасьева, *Южнославянские переводы литургии Иоанна Златоуста в службениках XI–XV. вв. из российских библиотек*, in: *Многочратните преводи в јужнославянското средновековие*, ed. Л. Тасева et al., Софија 2006, 253–266.
- Аџиевски, *Пелагионија* = К. Аџиевски, *Пелагионија во средноотот век*, Скопје 1994.
- Бабић, *Владарске инсијније* = Г. Бабић, *Владарске инсијније кнеза Лазара*, in: *О кнезу Лазару*, edd. И. Божић, В. Ј. Ђурић, Београд–Крушевац 1975, 65–79.
- Бабић, *Српски зајиси* = Г. Бабић, *Српски зајиси у ирчком четворојеванђељу бр. 131 из Чикаго (САД)*, ЗЛУМС 8 (1972) 361–371.
- Бабић, *Иконографски програм живојиса* = Г. Бабић, *Иконографски програм живојиса у иријрајјама црква краља Милутина*, in: *Византијска уметност почетком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 105–126.
- Бабић, *Краљева црква* = Г. Бабић, *Краљева црква у Сјуденици*, Београд 1987.
- Бабић, *Литургијски текстови* = Г. Бабић, *Литургијски текстови исписани на живојису айсице Свештих Ајосиола у Пећи – Мојуност њиховој рестиаурисања*, ЗССК 18 (1967) 75–84.
- Бабић, *Лонин у Пиви* = Г. Бабић, *Лонин у Пиви*, in: *Четиријотина манастира Пиве*, ed. Ј. Р. Бојовић, Титоград 1991, 77–89.
- Бабић, *Низови иориреја* = Г. Бабић, *Низови иориреја српских епископа, архиепископа и иријрајаха у зидном сликарству (XIII–XVI в.)*, in: *Сава Немањић – Свешти Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 319–340.
- Бабић, *О живојисаном украсу олитарских иреирада* = Г. Бабић, *О живојисаном украсу олитарских иреирада*, ЗМСЛУ 11 (1975) 3–41.
- Бабић, *О композицији Усења* = Г. Бабић, *О композицији Усења у Бојородиној цркви у Сјуденици*, Старинар н. с., 13–14 (1965) 261–265.
- Бабић, *Порекло итерайолошких мошва* = Г. Бабић, *Порекло итерайолошких мошва у српским украшеним рукојисима. Начин исјраживања*, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукојиса*, Београд 1995, 3–43.
- Бабић, *Терајолошки украси* = Г. Бабић, *Терајолошки украси у ирчким рукојисима IX и X века*, Глас САНУ 372, Одељење историјских наука, књ. 8 (1993) 139–169.
- Бабић Б., *Пећинска црква свешти Лазара* = Б. Бабић, *Пећинска црква свешти Лазара у Тиквешу*, ЗМСЛУ 3 (1967) 161–172.
- Бабић В., *Фреске* = В. Бабић, *Фреске у цркви свешти Михаила у Сџону*, Београд–Третиње 2014.
- Бабић-Ђорђевић, *Класицизам доба Палеолоа* = Г. Бабић-Ђорђевић, *Класицизам доба Палеолоа у српској уметности*, in: В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Српска уметност у средњем веку II*, Београд 1997, 5–47.
- Бабић-Ђорђевић, *Разиравање уметничке делатности* = Г. Бабић-Ђорђевић, *Разиравање уметничке делатности и ијаве сџилске разнородности*, in: ИСН I, 641–662 (= В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Српска уметност у средњем веку II*, Београд 1997, 48–91).
- Банашевић, *Лейојисци о иореклу Немањића* = Н. Банашевић, *Лейојисци о иореклу Немањића*, ПКЈИФ 21/1–2 (1955) 5–13.
- Башић, *Примери инвеституре владара* = Ј. Башић, *Примери инвеституре владара у српској средњовековној уметности*, *Viminacium* 17 (2014) 147–184.
- Беловић, *Раваница* = М. Беловић, *Раваница. Историја и сликарство*, Београд 1999.
- Белякова, *Славјанска редакција Скитског устава* = Е. В. Белякова, *Славјанска редакција Скитског устава. Скитски устав по рки. РНБ. Погод. 876*, Древњия Русь 10 (2002) 28–36.
- Белякова, *Устав* = Е. В. Белякова, *Устав по рукојиси РНБ. ПОГОД. 876*, Древњия Русь 12 (2003) 63–95.
- Благојевић, *Десјот Ђурађ Вуковић* = М. Благојевић, *Десјот Ђурађ Вуковић и српска државност*, in: *Паг Српске десјотовине 1459. јодине*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 33–55.
- Благојевић, *Државна ујава* = М. Благојевић, *Државна ујава у српским средњовековним земљама*, Београд 1997.
- Благојевић, *Кнез Лазар* = М. Благојевић, *Кнез Лазар кџијот Хиландара*, in: *Свешти кнез Лазар. Сјоменица о шестјот сјотјодиници Косовској доја 1389–1989*, Београд 1989, 47–61.
- Благојевић, *Српска државност у средњем веку* = М. Благојевић, *Српска државност у средњем веку*, Београд 2011².
- Благојевић, Медаковић, *Историја српске државности I* = М. Благојевић, Д. Медаковић, *Историја српске државности I. Од настјанка ирвних држава до иочетка српске националне револуције*, Нови Сад 2000.
- Богдановић, *Инвенјар ирирских рукојиса* = Д. Богдановић, *Инвенјар ирирских рукојиса у Јујославији (XI–XVII века)*, Београд 1982.
- Богдановић, *Жијије Ђорђа Крајовца* = Д. Богдановић, *Жијије Ђорђа Крајовца од Поја Пеје*, *Летопис Матице српске*, књ. 422, св. 1–2 (1978) 230–265.
- Богдановић, *Кџало ирирских рукојиса* = Д. Богдановић, *Кџало ирирских рукојиса манастира Хиландара*, Београд 1978.
- Богдановић, *Измирење српске и византијске цркве* = Д. Богдановић, *Измирење српске и византијске цркве*, in: *О кнезу Лазару*, Београд 1975, 81–91.

- Богдановић, *Историја старе српске књижевности* = Д. Богдановић, *Историја старе српске књижевности*, Београд 1980 (1991²).
- Богдановић, *Крсна слава* = Д. Богдановић, *Крсна слава као светосавски култ*, Гласник СПЦ 42 (1961) 200–207.
- Богдановић Ј., *Просторни склоп цркве Светеио Георгија* = Ј. Богдановић, *Просторни склоп цркве Светеио Георгија у Будимљи и средњовековне традиционалне традиције*, in: *Ђурђеви Ситиуови и Будимљанска епархија, Здорник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 95–105.
- Богдановић, Ђурић, Медаковић, *Хиландар* = Д. Богдановић, В. Ј. Ђурић, Д. Медаковић, *Хиландар*, Београд 1978.
- Богосављевић Никодим, *Символика представа* = Богосављевић Никодим (протосинђел), *Символика представа на средњовековној илустрацији код Срба*, Цетиње 2010.
- Божич, *Превлака – Тумба* = И. Божић, *Превлака – Тумба*, ЗФФ 7 (1963) 197–211.
- Божков, *Българската историческата живопис* = А. Божков, *Българската историческата живопис I*, София 1972.
- Бојанин, *Повеља Вука Бранковића* = С. Бојанин, *Повеља Вука Бранковића о даровању скопској манастиру Светеио Георгија манастиру Хиландару*, ССА 8 (2009) 119–128.
- Бојовић Б. И., *Краљевство и светост* = Б. И. Бојовић, *Краљевство и светост: иолиничка филозофија средњовековне Србије*, Београд 1999.
- Бојовић Д., *Бојослужење у средњовековном граду* = Д. Бојовић, *Бојослужење у средњовековном граду*, Београдски историјски гласник 3 (2012) 127–137.
- Бошковић, *Извештај* = Ђ. Бошковић, *Извештај и крајке делешке са иштовања*, Старинар 6 (1931) 140–189.
- Бошковић, *О сликаној декорацији* = Ђ. Бошковић, *О сликаној декорацији на фасадама Пећке иаиријаршије*, Старинар 18 (1967) 91–102.
- Бошковић, *О једном рељефу* = Ђ. Бошковић, *О једном рељефу са најисом са Ђурђевих ситиуова у Будимљу*, ЗНМ 8 (1975) 409–415.
- Бошковић, *Стари Бар* = Ђ. Бошковић, *Стари Бар*, Београд 1962.
- Бошковић, Кораћ, *Рајац* = Ђ. Бошковић, В. Кораћ, *Рајац*, Старинар 7–8 (1956–1957) 39–75.
- Бояджиев, *Архитектурата на Крџлата црква* = С. Бояджиев, *Архитектурата на Крџлата црква в Преслав*, in: *Изследвания върху архитектурата на българското средновековие*, edd. Р. Ангелова, Н. Чанева–Дечевска, Ст. Стамов, София 1982, 5–130.
- Брмболић, *Мала Света Гора* = М. Брмболић, *Мала Света Гора у клисури реке Црнице*, Београд 2011.
- Бубало, *За ново, криичко издање* = Ђ. Бубало, *За ново, криичко издање ирескавачких хрисовуља краља Душана*, ССА 7 (2008) 207–228.
- Бубало, *Повеље Маре Бранковић* = Ђ. Бубало, *Повеље Маре Бранковић и синова јој Грјура, Ђурђа и Лазара манастиру Хиландару*, ПКЈИФ 45–46/1–4 (1999–2000) 77–105.
- Булић, *Црква у Шумнику* = Д. Булић, *Црква у Шумнику, нови иолед на дашовање*, ИЧ 62 (2013) 47–78.
- Вајцман et al., *Иконе* = К. Вајцман et al., *Иконе*, Београд 1983.
- Валтер, *Значење иориреиа Данила II* = К. Валтер, *Значење иориреиа Данила II као киишора у Бојородичиној цркви у Пећи*, in: *Архиепископ Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 355–359.
- Василески, *Манастир Св. Никола Шишевски* = А. Василески, *Манастир Св. Никола Шишевски*, in: Е. Димитрова et al., *Маика. Културно наследство*, Скопје 2011, 200–231.
- Васиљев, *Инок из Далше* = Љ. Васиљев, *Ко је инок из Далше, хиландарски иисар ирве иоловине XV века*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни живој, књижевност, уметност и архиепископур*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 399–402.
- Васиљев, *Нејознаији рукојиси* = Љ. Васиљев, *Нејознаији рукојиси Инока из Далше*, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукојиса*, ed. П. Ивић, Београд 1995, 463–468.
- Васиљев, *Орнаментика* = Љ. Васиљев, *Орнаментика у српским рукојисима ирве иоловине XVI века*, Археографски прилози 15 (1993) 43–133.
- Васић, *Жича и Лазарица* = М. Васић, *Жича и Лазарица. Ситиује из српске уметности средњега века*, Београд 1928.
- Веселиновић, *Држава* = А. Веселиновић, *Држава српских десјоша*, Београд 2006.
- Веселиновић, *Косовске алузије* = А. Веселиновић, *Косовске алузије у иовелјама Стефана Лазаревића*, ЗФФ 18 (1994) 179–197.
- Веселиновић, *Повеља десјоша Стефана Лазаревића* = А. Веселиновић, *Повеља десјоша Стефана Лазаревића манастиру Милешеви*, ССА 2 (2003) 193–202.
- Вздорнов, *Неовизантијски орнамент* = Г. И. Вздорнов, *Неовизантијски орнамент в јужнославјанских и руских рукописних кигах до начала XV в.*, Византијски временник 34 (1973) 214–243.
- Видоевска, *Црквата Св. Никола* = Б. Видоевска, *Црквата Св. Никола с. Барово*, Зборник. Средновековна уметност 3 (2001) 118–125.
- Витковић, *Прошлост, усјанова и сјоменици ујарских краљевих шајкаша* = Г. Витковић, *Прошлост, усјанова и сјоменици ујарских краљевих шајкаша од 1000 до 1872 ио српским и сјираним изворима*, ГСУД 67 (1887) 1–22.
- Влаховић, *Лишурички мајеријали* = В. Влаховић, *Лишурички мајеријали у сјираним српским биографијама XIII века*, Богословље 3 (1932) 230–243; 4 (1932) 335–351; 1 (1933) 60–78; 2 (1933) 144–159.
- Војводина = Војводина I: *Од најсјаријих времена до велике Сеобе*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939.

- Војводић, „Обавијен земаљском сликом” = Д. Војводић, „Обавијен земаљском сликом”. *О њредставама византијских и српских средњовековних владара у њроскинези*, Црквене Студије 4 (2007) 379–401.
- Војводић, *Владарски њорџреџи српских десџоџа* = Д. Војводић, *Владарски њорџреџи српских десџоџа*, in: *Манастџир Ресава. Истџорија и умеџносџ*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 66–98.
- Војводић, *Досликани владарски њорџреџи* = Д. Војводић, *Досликани владарски њорџреџи у Грачаници*, Ниш и Византија 7 (2009) 251–265.
- Војводић, *Жича и Пећ* = Д. Војводић, *Жича и Пећ. Прилоџ разматџрању сличносџи два њроџрама зидноџ сликарсџива*, Саопштења 43 (2011) 31–47.
- Војводић, *Зайжања и размишљања* = Д. Војводић, *Зайжања и размишљања о сликарсџиву свџйлициџа Сџасове цркве у Жичи*, Ниш и Византија 11 (2013) 247–266.
- Војводић, *Иконоџрафија и кулџи св. Сџефана* = Д. Војводић, *Прилоџ њроучавању иконоџрафије и кулџи св. Сџефана у Византији и Срдији*, in: *Зидно сликарсџиво манастџира Дечана. Грађа и стџудије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 537–563.
- Војводић, *Кџиџџорска делатносџи Сџџејана Вукчиђа Косаче* = Д. Војводић, *Кџиџџорска делатносџи Сџџејана Вукчиђа Косаче*, in: *Шћейан Поље и њеџове свџиџе кроз вјекове*, Београд 2010, 61–100.
- Војводић, *Нови њоџлед* = Д. Војводић, *Нови њоџлед на кџиџџорски најџџис из Боџородичине цркве у Доџу код Сџуденице*, *Наша прошлост* 10 (2010) 59–67.
- Војводић, *О времену настџанка* = Д. Војводић, *О времену настџанка зидноџ сликарсџива у Палежу*, *Зограф* 27 (1988–1999) 123–134.
- Војводић, *О живоџису Беле цркве каранске* = Д. Војводић, *О живоџису Беле цркве каранске и сувременом сликарсџиву Рашке*, *Зограф* 31 (2006–2007) 135–152.
- Војводић, *Од хоризонтџалне ка верџиџкалноџ џенеалошкоџ слици Немаџиђа* = Д. Војводић, *Од хоризонтџалне ка верџиџкалноџ џенеалошкоџ слици Немаџиђа*, *ЗРВИ* 44–1 (2007) 295–312.
- Војводић, *Осџаџи живоџиса* = Д. Војводић, *Осџаџи живоџиса и истџорија цркве Свџиџх Теодора (Свџиџх Пеџра и Павла) у Жичи*, *Наша прошлост* 11 (2011) 41–64.
- Војводић, *Персонални сасџав слике власџи* = Д. Војводић, *Персонални сасџав слике власџи у доба Палеолоџа. Византија – Срдија – Буџарска*, *ЗРВИ* 46 (2009) 409–433.
- Војводић, *Порџреџи владара, црквених десџоџансџивеника и џлемиђа* = Д. Војводић, *Порџреџи владара, црквених десџоџансџивеника и џлемиђа у наосу и џриџраџи*, in: *Зидно сликарсџиво манастџира Дечана. Грађа и стџудије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 265–299.
- Војводић, *Порџреџи џрвих кџиџџора* = Д. Војводић, *Порџреџи џрвих кџиџџора у џриземљу жичке куле. Порекло иконоџрафије*, Ниш и Византија 10 (2012) 324–339.
- Војводић, *Порџреџи у Дуљеву* = Д. Војводић, *Српски владарски њорџреџи у манастџиру Дуљеву*, *Зограф* 29 (2002–2003) 143–160.
- Војводић, *Први џроб свџоџи Симеона* = Д. Војводић, *Први џроб свџоџи Симеона српскоџ*, in: *Шесџа казивања о Свџоџи Гори*, ed. М. Живоџиновић, Београд 2010, 15–37.
- Војводић, *Представа свџоџи Клименџа Охридскоџ* = Д. Војводић, *Представа свџоџи Клименџа Охридскоџ у зидном сликарсџиву средњовековне Срдије*, in: *Византијски свџи на Балкану I*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 145–165.
- Војводић, *Прилоџ њроучавању* = Д. Војводић, *Прилоџ њроучавању цркве свџоџи Сџефана у манастџиру Дуљеву*, *Саопштења* 39 (2007) 83–99.
- Војводић, *Пуџеви и фазе* = Д. Војводић, *Пуџеви и фазе уодличавања средњовековне иконоџрафије свџоџи Саве Српскоџ*, Ниш и Византија 13 (2015) 49–72.
- Војводић, *Родословне џредстава* = Д. Војводић, *Родословне џредстава и идеџа џрародџиџельсџива у Сџуденици*, in: *Манастџир Сџуденица, 700 џодина Краљеве цркве* (in press).
- Војводић, *Свџиџи Ахилије* = Д. Војводић, *Зидно сликарсџиво цркве Свџоџи Ахилија у Ариљу*, Београд 2005.
- Војводић, *Слика свџоџне и духовне власџи* = Д. Војводић, *Слика свџоџне и духовне власџи у српскоџ средњовековноџ умеџносџи*, *ЗМСПУ* 38 (2010) 35–78.
- Војводић, *Српски власџеоски њорџреџи* = Д. Војводић, *Српски власџеоски њорџреџи и кџиџџорски најџџиси у Боџородичиноџ цркви у Ваџанешу*, *Косовско-метоџиџски зборник* 5 (2013) 1–23.
- Војводић, *Сџраџиџџрафија зидноџ сликарсџива* = Д. Војводић, *Сџраџиџџрафија зидноџ сликарсџива у катџоликону манастџира Прасквице*, *Зограф* 38 (2014) 153–163.
- Војводић, *Хиландарски џроб свџоџи Симеона* = Д. Војводић, *Хиландарски џроб свџоџи Симеона српскоџ и њеџов сликани украс*, *ХЗ* 11 (2004) 27–58.
- Војводић, *Укрџиџџена диџадима и „џџораџион”* = Д. Војводић, *Укрџиџџена диџадима и „џџораџион”. Две древне и неуодџчајене инсџиџије српских владара у XIV и XV веку*, in: *Тређа јуџословенска конференџија византиџолоџа*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 249–276.
- Војводић, *Живковџић, Деџисни чин из Пиве* = Д. Војводић, *М. Живковџић, Деџисни чин из Пиве. Прилоџ њроучавању иконосџџаса и иконоџиса у џивском манастџиру*, *Зограф* 38 (2014) 203–220.
- Војводић, *Павловић, Црква „Тамница” код Аџноваца* = Д. Војводић, *Д. Павловић, Црква „Тамница” код Аџноваца у џоџном средњем веку*, *Косовско-метоџиџски зборник* 6 (2015) 9–63.
- Врана, *Вуканово еванђелье* = Ј. Врана, *Вуканово еванђелье*, Београд 1967.
- Второе путешествование Порфирия Успенского = Второе путешествие по святой горе Афонской архимандрита, ныне*

епископа, Порфирија Успенскога в годы 1858, 1859, и 1861, и описание скитов Афонских, Москва 1880.

Вујичић, *О илустрацијама Октоиха њејоіласника* = Р. Вујичић, *Нека зајажанџа о илустрацијама Октоиха њејоіласника Црнојевића шџамјарије*, in: *Црнојевића шџамјарија и сџаро шџамјарсџиво*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 89–95.

Вујичић, *О неким иконографским осоденостџима* = Р. Вујичић, *О неким иконографским осоденостџима илустрација Божидара Вуковића и њиховим огјецџима у нашем сакралном сликарсџиву*, in: *Шџамјарска и књижевна дјеланност Божидара Вуковића Подгорицанина*, ed. Ј. М. Миловић, Титоград 1986, 107–116.

Вујичић, *Прејлед сџарој сликарсџива* = Р. Вујичић, *Прејлед сџарој сликарсџива на јодручју Будве и Пашићровића I*, Гласник ЦАНУ, Одјељење умјетности 14 (1995) 101–122.

Вукашиновић, *Лишурџија Свејој Ајосџола Јакова* = В. Вукашиновић, *Лишурџија Свејој Ајосџола Јакова у срџском рукојисном јредању: од Свејој јоре XVII до Карловачке мишројолије XVIII и XIX века*, in: *Афон и славјански мир*, ed. Ж. Левшина, Святая Гора Афон 2014, 193–205.

Вукашиновић, *Лишурџијски језик Цркве* = В. Вукашиновић, *Лишурџијски језик Цркве*, in: *Криза савремених језика џеолоџије*, ed. В. Вукашиновић, Београд 2013, 127–157.

Вукашиновић, *Рукојисни јредлошци* = В. Вукашиновић, *Рукојисни јредлошци јрвих шџамјаних срџских служабника у манускрипџиној збирци манасџира Високи Дечани*, in: *Средњи век у срџској науци, исџорији, књижевностџи и умешностџи*, IV, ed. Г. Јовановић, Деспотовац 2013, 97–109.

Вукашиновић, *Руски и малоруски ујишцаји на дојослужење Срџске јравославне Цркве* = В. Вукашиновић, *Руски и малоруски ујишцаји на дојослужење Срџске јравославне Цркве у XVIII и XIX сџолеђу*, in: *Срџско-руски односи од јочейка XVIII до краја XX века*, ed. М. Војводић, Београд 2011, 29–49.

Вукашиновић, *Срџска дарокна џеолоџија* = В. Вукашиновић, *Срџска дарокна џеолоџија: Библијско и свејојџајинско дојословље у Карловачкој мишројолији XVIII века*, Врњци–Требиње 2010².

Вукашиновић, *Срџски лишурџијски рукојиси XIII века* = В. Вукашиновић, *Срџски лишурџијски рукојиси XIII века*, in: *idem*, *Срџско дојослужење. Сџудије из лишурџијске џеолоџије и јраксе код Срба*, Краљево–Врњци–Требиње 2012, 13–41.

Вуловић, *Раваница* = Б. Вуловић, *Раваница, њено месџо и њена улоја у сакралној архџијекџиури Поморавља*, Саопштенја 7 (1966).

Габелић, *Манасџир Конче* = С. Габелић, *Манасџир Конче*, Београд 2008.

Габелић, *Манасџир Лесново* = С. Габелић, *Манасџир Лесново. Исџорија и сликарсџиво*, Београд 1998.

Габелић, *Свејој Сјас у Шџишју* = С. Габелић, *Сликарсџиво XIV века у Св. Сјасу (цркви Вазнесења) у Шџишју*, Патримониум. МК 2/3–4; 5–6 (2008–2009) 97–116.

Габелић, *Слика власџелина* = С. Габелић, *Слика власџелина у Дечанима*, in: *На шџрајовима Војислава Ј. Ђурића*, edd. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 195–211.

Габелић, *Сликарсџиво Св. Николе у Челојеку* = С. Габелић, *Прводџино сликарсџиво цркве Св. Николе у Челојеку код Тејтова*, in: *Визанџијски свејој на Балкану II*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 481–501.

Габелић, *Челојек* = С. Габелић, *Челојек. Црква Свејој Николе (14. и 19. век)* (in press).

Гајић, *Средрне чаше* = М. Гајић, *Средрне чаше јозној средњеј века у Срдији*, каталог, Београд 2010.

Георгијева, *Жишџејо на Сџефан Лазаревич* = Н. Георгијева, *Жишџејо на Сџефан Лазаревич оџи Констанџин Косџенечки и царскајџа словесна иконоџрафја јррез XV век*, in: *Бџларскијџи џејнадесетџи век*, Софија 1993, 161–180.

Георгијевски, *Хилендарскиџе ливчиња* = Г. Георгијевски, *Хилендарскиџе ливчиња*, in: *Симџозиум 1100-јодушнина од смрџиша на Кирил Солунски*, Скопје 1970, 67–80.

Гергова, *Култџт кџм св. крал Милутин* = И. Гергова, *Култџт кџм св. крал Милутин „Софијски” в Бџлгария*, in: *Манасџир Бањска и доба краља Милутина*, ed. Д. Бојовић, Ниш – Косовска Митровица – Манастир Бањска 2007, 249–272.

Гергова, *О Спасовици код Ђустендила* = И. Гергова, *О Спасовици код Ђустендила, још једном*, Саопштенја 45 (2013) 83–92.

Глигоријевић-Максимовић, *Сликарсџиво Трескавица* = М. Глигоријевић-Максимовић, *Сликарсџиво XIV века у манасџиру Трескавицу*, ЗРВИ 42 (2005) 77–171.

Голубовић, *Зидно сликарсџиво Пејковице* = Б. Голубовић, *Зидно сликарсџиво цркве манасџира Пејковице у Фрушкој јори*, ЗМСЛУ 22 (1986) 85–125.

Гошић, *О дајџирању Врујочкој јеванђеља* = Н. Гошић, *О дајџирању Врујочкој јеванђеља*, Археографски прилози 21 (1999) 197–205.

Гриџорије Цамблук, *Жишџије Сџефана Дечанској* = Григорије Цамблук, *Жишџије Сџефана Дечанској*, in: *Гриџорије Цамблук, Књижевни рад у Срдији*, ed. Д. Богдановић et al., Београд 1989, 49–87.

Грицевская, *Индексџи истинных книг* = И. М. Грицевская, *Индексџи истинных книг*, Санкт Петербург 2003.

Грицевская, *История келейного чтения на Руси и индексџи истинных книг*, Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского 6–2 (2009) 37–43.

Грицкат, *Дивошево јеванђеље* = И. Грицкат, *Дивошево јеванђеље*, Јужнословенски филолог 25 (1961–1962) 227–293.

Грковић-Мејдор, *О формирању срџске редакџије* = Ј. Грковић-Мејдор, *О формирању срџске редакџије сџарословенској језика*, in: *Ђурђеви сџујови и Будимљанска ејархија*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 43–51.

- Грковић-Мејдор, *Скрипторије и шћамјарије* = Ј. Грковић-Мејдор, *Скрипторије и шћамјарије код Срба у средњем веку*, *Летопис Матице српске* 488/5 (2011) 925–940.
- Грозданов, *Исус Христос – цар* = Ц. Грозданов, *Исус Христос – цар над царевима во живојисој на Охридској архиепископији од XV–XVII век*, in: idem, *Живојисој на Охридској архиепископији. Студији*, Скопје 2007, 333–356.
- Грозданов, *Месеџлов Асемановој јеванђеља* = Ц. Грозданов, *Месеџлов Асемановој јеванђеља и стјарије зидно сликарство у Македонији*, ЗМСЛУ 21 (1985) 13–27.
- Грозданов, *Митрополиј Јован зоџраф* = Ц. Грозданов, *Митрополиј Јован зоџраф и епиској Гриџориј – архиејереји на ејархијата на Пелаџонија и Прилеј*, in: idem, *Живојисој на Охридској архиепископији. Студији*, Скопје 2007, 233–246.
- Грозданов, *Охридски архиепиској Прохор* = Ц. Грозданов, *Охридски архиепиској Прохор и његова делатност*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 271–286.
- Грозданов, *Охридско зидно сликарство* = Ц. Грозданов, *Охридско зидно сликарство XIV века*, Београд 1980.
- Грозданов, *Свети Симеон Немања и свети Сава* = Ц. Грозданов, *Свети Симеон Немања и свети Сава у сликарској шематици у Македонији (XIV–XVII век)*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мирџочиви. Истџорија и јредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 319–345.
- Грозданов, *Субџтић, Црква светџој Ђорђа у Речици* = Ц. Грозданов, Г. Субџтић, *Црква светџој Ђорђа у Речици код Охрида*, Зограф 12 (1981) 62–75.
- Грујић, *Духовни живој I* = Р. Грујић, *Духовни живој*, in: *Војводина I*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 330–414.
- Грујић, *Духовни живој II* = Р. Грујић, *Духовни живој*, in: *Војводина II*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 367–416.
- Грујић, *Једно јеванђеље досанској шћииа* = Р. Грујић, *Једно јеванђеље досанској шћииа XIV–XV века у Јужној Срџији*, in: *Зборник линџвистичких и филолошких расјрава*. А. Белићу о четџрдесетџојодинишњици његова научној раџа јосвећују његови јријатџи и ученици, Београд 1937, 263–277.
- Грујић, *Пећки јатиријарси* = Р. Грујић, *Пећки јатиријарси и карловачки митрополијти у 18. веку*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 4–1 (1931) 13–34.
- Грујић, *Свети Сава* = Р. Грујић, *Свети Сава и мошти Св. Срђа и Вакха*, Гласник Скопског научног друштва 15–16 (1936) 357–358.
- Грујић, *Светџојорски азили* = Р. М. Грујић, *Светџојорски азили за срџске влаџаоце и власџелу јосле Косовске бишџке*, ГСНД 11 (1932) 65–95.
- Грујић, *Скојска митрополија* = Р. М. Грујић, *Скојска митрополија: истџориски јрепед до обновљења Срџске јатиријаршије 1920 ѓ*, Скопје 1933.
- Грујић, *Хвостјански џијр* = Р. М. Грујић, *Хвостјански џијр и нерески вријнос*, Старинар 5 (1928–1930) 12–19.
- Грујић, *Црквени елементиј Крсне славе* = Р. Грујић, *Црквени елементиј Крсне славе*, ГСНД 7–8 (1929–1930) 35–75.
- Давидов, *Фрушџојорски манасџири* = Д. Давидов, *Фрушџојорски манасџири: ајел за обнову*, Београд 1992.
- Давидов, *Иконе* = Д. Давидов, *Иконе зоџрафа Темшварске и Арадске ејархије*, ЗМСЛУ 17 (1981) 111–157.
- Давидов, *Шелмић, Иконе срџских зоџрафа* = Д. Давидов, Л. Шелмић, *Иконе срџских зоџрафа XVIII века*, каталог, Београд 1977.
- Дагрон, *Цар и јрвосветџеник* = Ж. Дагрон, *Цар и јрвосветџеник. Студија о визанџијском „цезарџајизму“*, Београд 2001.
- Д’Амиџо, *Ватијканска икона Јелене Анжујске* = Р. Д’Амиџо, *Ватијканска икона Јелене Анжујске и лејендарна „икона цара Констанџина“: Иконоџрафски и јолиџички асџектиј срџске светџине у Риму, Ниш и Визанџија* 10 (2012) 305–320.
- Данило Друји, *Живоји* = Данило Друји, *Живоји краљева и архиепискоја срџских, Службе*, edd. Г. Мак Данијел, Д. Петровић, Београд 1988.
- Данилови настјављачи = Данилови настјављачи. *Данилов ученик, груји настјављачи Даниловој зборника*, ed. Г. Мак Данијел, Београд 1989.
- Данчев, *Владислав Грамајиџ* = Г. Данчев, *Владислав Грамајиџ. Книжовник и јисајел*, Софија 1969.
- Дероџо, *Монументјална и декоратјивна архиеписџијра* = А. Дероџо, *Монументјална и декоратјивна архиеписџијра у средњовековној Срџији*, Београд 1985³.
- Дероџо, *Неки сјоменици у Турској и Грџкој* = А. Дероџо, *Неки сјоменици у Турској и Грџкој у вези са истџоријом средњовековне Срџије*, *Зборник за друштвене науке Матице српске* 13–14 (1956) 293–300.
- Дероџо, *Неки сјоменици у Серезу и околини* = А. Дероџо, *Неки сјоменици из срџској времена у Серезу и околини*, *Споменик СКА* 106, Одељење друштвених наука, књ. 8 (1956) 61–66.
- Джурова, *1000 години бџлгарска рџкописна книга* = А. Джурова, *1000 години бџлгарска рџкописна книга*, Софија 1981.
- Димитријевић, *Документиј* = С. М. Димитријевић, *Документиј који се шћичу односа између срџске цркве и Русије у XVI веку*, *Споменик СКА* 39, други разред, 35 (1903) 16–42.
- Димитрова, *Манасџир Мајшејџе* = Е. Димитрова, *Манасџир Мајшејџе*, Скопје 2002.
- Димитрова, *Црквата Св. Недела* = Е. Димитрова, *Црквата Св. Недела на Марков Град*, in: Е. Димитрова et al., *Мајска. Кулџурно наследство*, Скопје 2011, 170–182.
- Динић, *Средњовековни Срем* = М. Динић, *Средњовековни Срем*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 4–1 (1931) 1–12.
- Доментијан, *Живој Св. Саве и Живој Св. Симеона* = Доментијан, *Живој Светџоја Саве и Живој Светџоја Симеона*, ed. Р. Маринковић, Београд 1988.
- Доментијан, *Живоји Св. Саве и Св. Симеона (1938)* = Доментијан, *Живоји Св. Саве и Св. Симеона*, превео Л. Мирковић, Београд 1938.

- Драгин, *Акаџисџи* = Н. Драгин, *Акаџисџи светџом аџосџо-лу и џрвомученику Сџефану Зоџрафа Лонџина (џексџи и комџџари)*, Зборник МС за књижевност и језик 61/2 (2013) 313–346.
- Драгичевић, *Повеља „царице” Јевдокије* = П. Драгичевић, *Повеља „царице” Јевдокије и њеноџ сина Консџанџина о гаривању Хиландару њихове баџџинске цркве у Архџевеџици*, ССА 10 (2011) 89–102.
- Душанов законик = Душанов законик, ед. Ђ. Бубало, Београд 2010.
- Ђорђевић, *Две занимљиве џредсџаве Мрџвоџ Хрисџа* = И. М. Ђорђевић, *Две занимљиве џредсџаве Мрџвоџ Хрисџа у срџском зидном сликарсџиву средњеџ века*, ЗРВИ 37 (1998) 185–195.
- Ђорђевић, *Две молиџве краља Сџефана Дечанскоџ* = И. М. Ђорђевић, *Две молиџве краља Сџефана Дечанскоџ џре биџџке на Велбужду и њихов одјек у умеџносџи*, in: idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 379–394.
- Ђорђевић, *Живойџ XII века* = И. М. Ђорђевић, *Живойџ XII века у цркви Светџоџ Ђорђа у Расу – археолоџки досџје и исџориоџрафска делџшка*, in: *Сџефан Немања – светџи Симеон Мирџџочивџ*, ед. Ј. Калић, Београд 2000, 307–318.
- Ђорђевић, *Зидно сликарсџиво срџске власџеле* = И. М. Ђорђевић, *Зидно сликарсџиво срџске власџеле у доба Немањаџа*, Београд 1994.
- Ђорђевић, *Предсџава краља Марка* = И. М. Ђорђевић, *Предсџава краља Марка на јужноџ фасади цркве Светџоџ Димџџирија у Марковом манасџиру*, in: *Кралџџ Марко во исџоријаџа и во џрадиџијаџа*, Прилеп 1997, 299–308 (= idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 437–446).
- Ђорђевић, *Предсџава светџоџ Саве Јерусалимскоџ* = И. М. Ђорђевић, *Предсџава светџоџ Саве Јерусалимскоџ у сџуденичкоџ Боџородичиноџ цркви*, in: idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 76–90.
- Ђорђевић, *Предсџаве светџоџ Димџџирија* = И. М. Ђорђевић, *Предсџаве светџоџ Димџџирија у срџским власџеоским задужбинама из времена Немањаџа*, in: idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 91–100.
- Ђорђевић, *Светџи Симеон Немања као нови Јоасаф* = И. М. Ђорђевић, *Светџи Симеон Немања као нови Јоасаф*, in: idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 425–435.
- Ђорђевић, Војводић, *Сликарсџиво џриџраџе Ђурђевић сџуџова у Будимљџи* = И. М. Ђорђевић, Д. Војводић, *Зидно сликарсџиво сџолашње џриџраџе Ђурђевић сџуџова у Будимљџи код Берана*, Зоџраф 29 (2002–2003) 161–180.
- Ђорђевић, Марковић, *„Маркова црква”* = И. М. Ђорђевић, М. Марковић, *„Маркова црква” над реком Бабуном у близиџи Велеса*, Зоџраф 27 (1999) 135–150.
- Ђурашковић, *Црква Светџоџ Саве Освећеноџ* = Л. Ђурашковић, *Црква Светџоџ Саве Освећеноџ у Будви*, Свеске 23–26 (1996) 31–33.
- Ђурђеви Сџуџовџи = Ђурђеви Сџуџовџи и Будимљанска еџархија. *Зборник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011.
- Ђурић, *Визанџиџјске фреске* = В. Ј. Ђурић, *Визанџиџјске фреске у Јуџославији*, Београд 1974.
- Ђурић, *Гоџџичко сликарсџиво* = В. Ј. Ђурић, *Гоџџичко сликарсџиво у Визанџији и код Срба уочи џурских освајања*, Зоџраф 18 (1987) 46–53.
- Ђурић, *Зоџраф Андрија Раичевић* = В. Ј. Ђурић, *Зоџраф Андрија Раичевић*, Сеоски дани Сретена Вукосављевића 8 (1981) 141–150.
- Ђурић, *Језици и џисмена* = В. Ј. Ђурић, *Језици и џисмена на средњовековним фреско-наџџисима у Боки Коџџорскоџ: значај за кулџуру и умеџносџи*, in: *Црква Светџоџ Луке кроз вјекове*, ед. В. Кораћ, Котор 1997, 255–269.
- Ђурић, *Друшџиво, држава и владар* = В. Ј. Ђурић, *Друшџиво, држава и владар у умеџносџи у доба динасџије Лазаревић-Бранковић*, ЗМСЛУ 26 (1990) 13–46.
- Ђурић, *Дубровачка сликарска школа* = В. Ј. Ђурић, *Дубровачка сликарска школа*, Београд 1963.
- Ђурић, *Живойџ исџоснице Пеџџра Коришкоџ* = В. Ј. Ђурић, *Најсџџарији живойџ исџоснице џусџиноџџиџеља Пеџџра Коришкоџ*, ЗРВИ 5 (1958) 173–200.
- Ђурић, *Икона о хироџџонији* = В. Ј. Ђурић, *Икона о хироџџонији џрачаничкоџ миџџроџолиџа Никанора*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 297–314.
- Ђурић, *Једна сликарска радиџница* = В. Ј. Ђурић, *Једна сликарска радиџница у Србији XIII века. Боџородица Љевишка – Никољача – Морача*, Стариџар 12 (1961) 63–76.
- Ђурић, *Мали Град* = В. Ј. Ђурић, *Мали Град – Св. Аџџанасије у Косџуру – Борје*, Зоџраф 6 (1975) 31–50.
- Ђурић, *Милешева и грински џџиџ цркве* = В. Ј. Ђурић, *Милешева и грински џџиџ цркве*, Рашка баштина 1 (1975) 15–27.
- Ђурић, *Милешевско најсџџарије сликарсџиво* = В. Ј. Ђурић, *Милешевско најсџџарије сликарсџиво*, in: *Милешева у исџорији срџскоџ народа*, ед. В. Ј. Ђурић, Београд 1987, 27–36.
- Ђурић, *Минијаџуре Ваџџоџедскоџ чеџџворојеџанђеља* = В. Ј. Ђурић, *Минијаџуре Ваџџоџедскоџ чеџџворојеџанђеља бр. 937 и њиховџи сликарџи*, Зоџраф 20 (1989) 61–73.
- Ђурић, *Насџџанак џрадиџџељскоџ сџџила Моравске школе* = В. Ј. Ђурић, *Насџџанак џрадиџџељскоџ сџџила Моравске школе, фасаде, сџсџџем декорације, џласџџика*, ЗМСЛУ 1 (1965) 35–65.
- Ђурић, *Посвеџџа Немањаџџих задужбина* = В. Ј. Ђурић, *Посвеџџа Немањаџџих задужбина и владарска идеолоџија*, in: *Сџуденица у црквеном живџџу и исџорији срџскоџ народа*, ед. П. Симић, Београд 1987, 13–35.
- Ђурић, *„Пресџџо светџоџ Саве”* = В. Ј. Ђурић, *„Пресџџо светџоџ Саве”*, in: *Сџоменица у часџџ новоизабраних чланова Срџске академије наука и умеџносџи бр. 55*, Београд 1972, 92–104.
- Ђурић, *Савина* = В. Ј. Ђурић, *Савина*, Београд 1977.
- Ђурић, *Светџи Сава и сликарсџиво њеџвоџоџ доба* = В. Ј. Ђурић, *Светџи Сава и сликарсџиво њеџвоџоџ доба*, in: *Сава Немањаџџи*

- Зиројевић, *Поседи фрушкогорских манастира* = О. Зиројевић, *Поседи фрушкогорских манастира*, Нови Сад 1992.
- Зиројевић, *Цркве и манастири* = О. Зиројевић, *Цркве и манастири на подручју Пећке патријаршије до 1683. године*, Београд 1984.
- Иванишевић, *Новчарство средњовековне Србије* = В. Иванишевић, *Новчарство средњовековне Србије*, Београд 2001.
- Ивановић, *Најниис младој краља Марка* = М. Ивановић, *Најниис младој краља Марка са цркве св. Недеље у Призрену*, Зограф 2 (1967) 20–21.
- Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима* = М. Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима*, СКМ 1 (1961) 113–144.
- Ивановић, Пајкић, Лазовић, *Три Лонинове иконе* = М. Ивановић, П. Пајкић, Р. Лазовић, *Три Лонинове иконе из Велике Хоче*, Гласник Музеја Косова и Метохије 3 (1958) 196–207.
- Ивић, Ђурић, Ђирковић, *Есфијменска икона* = П. Ивић, В. Ј. Ђурић, С. Ђирковић, *Есфијменска икона десној Хурђа*, Београд–Смедерево 1989.
- Ивић, *Историја Срба у Војводини* = А. Ивић, *Историја Срба у Војводини. Од најстаријих времена до оснивања Пољско-јоморичке границе (1703)*, Нови Сад 1929.
- Издавачи, шtamпари, преписивачи* = *Издавачи, шtamпари, преписивачи*, ed. Н. Р. Синдик, Цетиње 1996.
- Измаилова, *Армянская миниатюра* = Т. А. Измаилова, *Армянская миниатюра XI века*, Москва 1982.
- Илић, *Црква Богородице у Бисрици* = Ј. Илић, *Црква Богородице у Бисрици – Вољавац*, ЗМСЛУ 6 (1970) 203–219.
- Исаевич, *Українське книговидання* = Я. Исаевич, *Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми*, Львів 2002.
- Историја иконописа* = *Историја иконописа од VI до XX века: извори, традиције, савременост*, Подгорица 2007.
- Историја применене уметности код Срба I* = *Историја применене уметности код Срба I. Средњовековна Србија*, Београд 1977.
- Историја српске културе* = *Историја српске културе*, Горњи Милановац – Београд 1996.
- Јовчева, *Јужнословјанската литургическа книжнина* = М. Јовчева, *Јужнословјанската литургическа книжнина през XIII век*, ЗРВИ 46 (2009) 351–364.
- Јанковић, *Епископије и митрополије* = М. Јанковић, *Епископије и митрополије српске цркве у средњем веку*, Београд 1985.
- Јанковић, *Епископије Српске цркве* = М. Јанковић, *Епископије Српске цркве 1220. године*, in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 73–83.
- Јанц, *Исламски елементи* = З. Јанц, *Исламски елементи у српској књижи*, ЗМПУ 5 (1959) 159–170.
- Јанц, *Кожни њез* = З. Јанц, *Кожни њез српске ћирилске књије*, Београд 1974.
- Јанц, *Преписивачка школа њова Јована* = З. Јанц, *Преписивачка школа њова Јована из Крајкова и њени одјаци у каснијем минијатурном сликарству*, ЗМПУ 15 (1971) 111–127.
- Јерковић, *Палеографска и језичка истраживања* = В. Јерковић, *Палеографска и језичка истраживања о Чајничком јеванђељу*, Нови Сад 1975.
- Јиречек, *Историја Срба* = К. Јиречек, *Историја Срба*, I–II, Београд 1952.
- Јовановић В., *Археолошка истраживања* = В. Јовановић, *Археолошка истраживања средњовековних њоменика и налазишта на Косову*, in: *Зборник Окрућлој сшкола о научном истраживању Косова*, Београд 1988, 17–66.
- Јовановић В. et al., *Ново Брдо* = В. Јовановић, С. Ђирковић, Е. Зечевић, В. Иванишевић, В. Радић, *Ново Брдо*, Београд 2004.
- Јовановић Т., *Књижевно дело патријарха Пајсеја* = Т. Јовановић, *Књижевно дело патријарха Пајсеја*, Београд 2001.
- Јовановић-Стипчевић, *Служба Акаџисшју Сшефана Дечанској* = Б. Јовановић-Стипчевић, *Служба Акаџисшју Сшефана Дечанској Лонина Зографа*, АП 12 (1990) 93–127.
- Кадидевић, *Један век истражења националној сшила* = А. Кадидевић, *Један век истражења националној сшила у српској архитектури (средина XIX – средина XX века)*, Београд 2007².
- Казанаки-Лаппа, *Наследие Византии* = М. Казанаки-Лаппа, *Наследие Византии. Коллекция Музея греческого института византийских и поствизантийских исследований в Венеции*, Венеция–Москва 2009.
- Кајмаковић, *Георшје Мишрофановић* = З. Кајмаковић, *Георшје Мишрофановић*, Сарајево 1977.
- Кајмаковић, *Зидно сликарство у БиХ* = З. Кајмаковић, *Зидно сликарство у Босни и Херцеговини*, Сарајево 1971.
- Кајмаковић, *Козма-Јован* = З. Кајмаковић, *Козма-Јован*, ЗМСЛУ 13 (1977) 99–116.
- Кајмаковић, *Ушшцаји сшаре српске графика* = З. Кајмаковић, *Ушшцаји сшаре српске графика на живојш зографа Василија*, ЗМСЛУ 2 (1966) 233–242.
- Калић, *Десшш Сшефан и Византија* = Ј. Калић, *Десшш Сшефан и Византија*, ЗРВИ 43 (2006) 31–40.
- Калић, *Кнешња Марија* = Ј. Калић, *Кнешња Марија*, Зограф 17 (1986) 21–34.
- Калић, *Срби у њозном средњем веку* = Ј. Калић, *Срби у њозном средњем веку*, Београд 1994.
- Калић, *Српска држава и Охридска архиепископија* = Ј. Калић, *Српска држава и Охридска архиепископија у XII веку*, ЗРВИ 44–1 (2007) 197–208.
- Калић, *Црквене ириликe* = Ј. Калић, *Црквене ириликe у српским земљама до сшварања архиепископије 1219. године*, in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 27–53.
- Калић-Мишшковић, *Београд у средњем веку* = Ј. Калић-Мишшковић, *Београд у средњем веку*, Београд 1967.

- Кандић, Градац = О. Кандић, Градац. *Историја и архитектура манастира*, Београд 2005.
- Кандић, Поповић, Зарић, Манасић Милешева = О. Кандић, С. Поповић, Р. Зарић, Манасић Милешева, Београд 1995.
- Касапова, Марков манасићир = Е. Касапова, *Архитектура на цркви Св. Димитрија – Марков манасићир*, Скопје 2012.
- Касапова, Трескавец = Е. Касапова, *Архитектура на цркви Успенне на Богородица – Трескавец*, Скопје 2009.
- Катанић, Декоративна камена пластика = Н. Катанић, *Декоративна камена пластика моравске школе*, Београд 1988.
- Катић, Посјанац и прошлости манастира св. Петра Коришког = Р. В. Катић, *Посјанац и прошлости хиландарског манастира св. Петра Коришког*, ЗМЛУ 18 (1982) 133–151.
- Кашанин, Српска књижевност у средњем веку = М. Кашанин, *Српска књижевност у средњем веку*, Београд 1975.
- Кашанин, Српска уметност у Војводини = М. Кашанин, *Српска уметност у Војводини до Велике сеобе*, in: *Војводина I. Од најстаријих времена до Велике сеобе*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 441–454.
- Кемпфер, Прилој интеријеријацији „Пећког лешојиса” = Ф. Кемпфер, *Прилој интеријеријацији „Пећког лешојиса”*. Приказивање континуитетa и лешојимитетa владарства у старосрпској историографији, ПКЈИФ 36/1–2 (1970) 67–79.
- Кесић, Живојис цркве Арханђела Михаила у Борчу = С. Кесић, *Живојис цркве Арханђела Михаила у Борчу*, Саопштења 25 (1993) 71–94.
- Кисас, Српски синоници у Солуну = С. Кисас, *Српски средњовековни синоници у Солуну*, Зограф 11 (1980) 29–41.
- Кнежевић, Манастири у нахији Брвеник = Б. Кнежевић, *Манастири у нахији Брвеник по јурским јојисима из прве половине XVI века*, ЗМЛУ 26 (1990) 255–270.
- Кнежевић, Плоча са двојезичним натписом = Б. Кнежевић, *Плоча са двојезичним натписом из 1218. године у Вишовници*, Саопштења 29 (1997) 47–50.
- Кнежевић, Црква у селу Рамаћи = Б. Кнежевић, *Црква у селу Рамаћи*, ЗМЛУ 4 (1968) 121–166.
- Ковијанић, Стјепчевић, Културни живој сјароја Којора = Р. Ковијанић, И. Стјепчевић, *Културни живој сјароја Којора (XIV–XVII вијек)*, Цетиње 1957.
- Којић, Манастир Жијомислић = Љ. Којић, *Манастир Жијомислић*, Сарајево 1983.
- Коматина И., Црква и држава = И. Коматина, *Црква и држава у српским земљама од XI до XIII века*, Београд 2016.
- Коматина П., Византијска титла Констанијина Бодина = П. Коматина, *Византијска титла Констанијина Бодина*, ЗРВИ 48 (2011) 63–78.
- Констанијин Филозоф = Констанијин Филозоф и његов живој Сјефана Лазаревића десјоја српској, ed. В. Јагић, *Гласник СУД* 42 (1875) 223–328.
- Констанијин Филозоф, Жијије десјоја Сјефана = Констанијин Филозоф, *Жијије десјоја Сјефана Лазаревића*, ed. Г. Јовановић, Београд 1989.
- Константин Филозоф, Повесј о словима, Жијије десјоја Сјефана = Константин Филозоф, *Повесј о словима, Жијије десјоја Сјефана Лазаревића*, ed. Г. Јовановић, Београд 1989.
- Копривица, Црква Свјој Павла у Којору = Т. Копривица, *Црква Свјој Павла у Којору*, *Историјски записи* 74/1–2 (2001) 77–98.
- Кораћ, Архитекј Свјој Ахилија у Ариљу = В. Кораћ, *Између Зайага и Византије*. *Архитекј Свјој Ахилија у Ариљу*, Саопштења 29 (1997) 65–68.
- Кораћ, Архитекјура рашких храмова = В. Кораћ, *Архитекјура рашких храмова сахрањених у време првој српској архиепископској*, in: *Манастир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Суботић, Краљево 2000, 47–54.
- Кораћ, Градињска школа Поморја = В. Кораћ, *Градињска школа Поморја*, Београд 1965.
- Кораћ, Грачаница = В. Кораћ, *Грачаница. Просјор и облици*, in: idem, *Између Византије и Зайага. Одабране студије о архитекјури*, Београд 1987, 99–108.
- Кораћ, Извори моравске архитекјуре = В. Кораћ, *Извори моравске архитекјуре*, in: idem, *Између Византије и Зайага. Одабране студије о архитекјури*, Београд 1987, 131–144.
- Кораћ, Између Византије и Зайага = В. Кораћ, *Између Византије и Зайага. Одабране студије о архитекјури*, Београд 1987.
- Кораћ, Католичка уметност = В. Кораћ, *Католичка уметност на границама православа*, Зограф 19 (1988) 19–24.
- Кораћ, Марјинићи = В. Кораћ, *Марјинићи. Остаци раносредњовековној града*, Београд 2001.
- Кораћ, О архитекјури = В. Кораћ, *О архитекјури познатих храмова у време покршћивања Срба*, ЗРВИ 38 (1999–2000) 173–185.
- Кораћ, Остаци св. Арханђела Михаила = В. Кораћ, *Остаци манастира св. Арханђела Михаила на Превлаци*, *Старинар* 51 (2001) 135–170.
- Кораћ, Придворица = В. Кораћ, *Место Придворице у рашкој архитекјури*, *Рашка баштина* 1 (1975) 33–48.
- Кораћ, Прилој познавању = В. Кораћ, *Прилој познавању једнобродних цркава са куволом на дубровачком подручју*, ЗРВИ 44/1 (2007) 129–143.
- Кораћ, Рад једне скупине мајстора градињска = В. Кораћ, *Рад једне скупине мајстора градињска у Рашкој у XIII веку*, *Глас САНУ* 334 (1983) 21–35.
- Кораћ, Свји Арханђели = В. Кораћ, *Свји Арханђели, Душанов царски маузолеј*, *Глас САНУ* 384/10 (1998) 191–201.
- Кораћ, Свји Пантелејмон у Нишу = В. Кораћ, *Свји Пантелејмон у Нишу, задужбина Сјефана Немање*, in: *Сјефан Немања – свји Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 163–171.

- Кораћ, Свети Сава и његови рашкои храма** = В. Кораћ, *Свети Сава и његови рашкои храма*, in: *Сава Немањин – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 231–244.
- Кораћ, Сјоменици** = В. Кораћ, *Сјоменици монументалне српске архиепископуре XIV века у Повардарју*, Београд 2003.
- Кораћ, Сјара црква у Сланкамену** = В. Кораћ, *Сјара црква у Сланкамену и њено место у развоју српске архиепископуре касној средњег века*, ЗМСЛУ 6 (1970) 293–311.
- Кораћ, Сјугуница Хвосјанска** = В. Кораћ, *Сјугуница Хвосјанска*, Београд 1976.
- Кораћ, Црква краља Милутина** = В. Кораћ, *Црква краља Милутина*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 145–152.
- Кораћ, Црква Св. Луке** = В. Кораћ, *Црква Св. Луке. Сјруктура, облици, стил*, in: *Црква Светиој Луке кроз вјекове. Зборник радова*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 63–69.
- Кораћ, Црква Св. Марије** = В. Кораћ, *Црква Св. Марије на Мљешу*, ЗФФ 7/1 (1963) 213–226.
- Кораћ, Ђурић, Цркве с њисловеним луковима** = В. Кораћ, В. Ј. Ђурић, *Цркве с њисловеним луковима у сјарој Херцеговини и дубровачкој традицији*, XVI–XVII век, ЗФФ 8/2 (1964) 561–600.
- Кораћ, Шупут, Архиепископуре византијској свети** = В. Кораћ, М. Шупут, *Архиепископуре византијској свети*, Београд 1998.
- Кораћ Д., Свети Гора** = Д. Кораћ, *Свети Гора њод српском влашћу (1345–1371)*, ЗРВИ 31 (1992) 1–199.
- Корнаков, Полошки манасџир** = Д. Корнаков, *Полошки манасџир Свети Гори*, Скопје 2006.
- Коруновски, Димитрова, Византијска Македонија** = С. Коруновски, Е. Димитрова, *Византијска Македонија: историја на уметности на Македонија од IX до XV век*, Скопје 2006.
- Костић М., Сликарски занай** = М. Костић, *Сликарски занай код Срба у 18. веку*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 3 (1930) 39–49.
- Костић Д., Тајно њисање** = Д. Костић, *Тајно њисање у јужнословенским њирловским сјоменицима*, Глас СКА 92 (1913) 1–62.
- Костюхина, Нововизантијски орнамент** = Л. М. Костюхина, *Нововизантијски орнамент*, in: *Древнерусское искусство, Рукописная книга II*, edd. В. Н. Лазарев, О. И. Подобедова, С. О. Шмидт, Москва 1974, 265–295.
- Коцић, Оријентализација материјалне културе** = М. Коцић, *Оријентализација материјалне културе на Балкану, Османски њериод XV–XIX век*, Београд 2010.
- Красносельцев, «Толковая служба»** = Н. Ф. Красносельцев, *«Толковая служба» и другие сочинения, относящиеся к объяснению богослужения в Древней Руси до XVIII века (библиографический обзор)*, Православный собеседник 2 (1878) 3–43.
- Кривокапић, Иконе и иконосјаси у цркви Светиој Луке у Кошору** = М. Кривокапић, *Историја икона и иконосјаса у цркви Светиој Луке у Кошору*, in: *Црква Светиој Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 207–219.
- Крсмановић, Акти њроша Герасима** = Б. Крсмановић, *Акти њроша Герасима о усјуйању Хиландара Србима*, in: *ПЕРИВОЛОС. Зборник у часи Мирјане Живојиновић I*, edd. Д. Џелебџић, Б. Миљковић, Београд 2015, 101–112.
- Крсмановић, Оснивање словенских манасџира** = Б. Крсмановић, *Оснивање словенских манасџира на Светиој Гори Ајонској – сличности и разлике*, in: *Осма казивања о Светиој Гори*, edd. А. Фотић, З. Ракић, Београд 2013, 51–75.
- Крсмановић, Радошевић, Лејендарне њенеалоџије** = Б. Крсмановић, Н. Радошевић, *Лејендарне њенеалоџије византијских царева и њихових њородица*, ЗРВИ 41 (2004) 71–98.
- Кукијарис, Предсјаве њрошара** = С. Кукијарис, *Предсјаве њрошара у њосјивизантијском сликарсјиву*, ЗМСЛУ 32–33 (2003) 159–170.
- Кулић, Манасџир Раковац** = Б. Кулић, *Манасџир Раковац*, Београд – Нови Сад 1999.
- Кулић, Срећков, Манасџири Фрушке Горе** = Б. Кулић, Н. Срећков, *Манасџири Фрушке Горе*, Нови Сад 1994².
- Кульбакин, Хиландарские листки** = С. М. Кульбакин, *Памятники старославянского языка, Том I, Выпуск I: Хиландарские листки. Отрывок кирилловской письменности XI-го века*, Санкт-Петербург 1900.
- Кучековић, Лоза српских владара и архиепископуре** = А. Кучековић, *Лоза српских владара и архиепископуре у цркви манасџира Ораховице у Славонији*, ЗНМ 18/2 (2007) 95–116.
- Кучековић, Манасџир Ораховица** = А. Кучековић, *Манасџир Ораховица у Славонији*, Загреб 2007.
- Лавровъ, Палеографическое обозрение** = П. А. Лавровъ, *Палеографическое обозрение кирилловского письма*, in: *Энциклопедия славянской филологии IV-1*, ed. И. В. Ягич, Петроградъ 1914.
- Лазић, Збирка сјарих шјамјаних књига** = М. Лазић, *Збирка сјарих шјамјаних књига Народне дидлиотеке Србије: обнова и развој након 1941. њодине*, АП 37 (2015) 157–216.
- Лазић, Издања цетиньске шјамјарије** = М. Лазић, *Издања цетиньске шјамјарије: између традиције и иновације, функције и форме*, in: *Између традиције и иновације: 520 њодина од њрве њирилске књиге шјамјане на српскословенском језику. Кайалој изложбе*, Београд 2014, 25–37.
- Лазић, Између њајриошизма, њобожности и њрјовине** = М. Лазић, *Између њајриошизма, њобожности и њрјовине: мојиви издавачке делатности Божидара Вуковића*, АП 35 (2013) 49–101.
- Лалошевић, Црква св. Николе Морнара** = И. Лалошевић, *Црква св. Николе Морнара у Кошору*, Гласник Поморског музеја у Котору 33–34 (1985–1986) 91–97.
- Лексикон српскословенској шјамјарсјива** = *Лексикон српскословенској шјамјарсјива* (М. Пешикан), in: *Пеј векова српској шјамјарсјива (1494–1994). Раздобље српскословенске*

- шћамје: XV–XVII в.*, edd. М. Пешикан, К. Мано-Зиси, М. Ковачевић, Београд – Нови Сад 1994, 71–218.
- Леонид, архимандрит, *Словено-српска књижница* = Леонид, архимандрит, *Словено-српска књижница на св. Гори Аџионској у манастџиру Хиландару и св. Павлу*, ГСУД 44 (1877) 231–304.
- Лома, *Рани слојеви хришћанских ѿојонима* = А. Лома, *Рани слојеви хришћанских ѿојонима на старосрпском ѿлу*, Ономатолошки прилози 11 (1990) 1–18.
- Лома, *Сућелица* = А. Лома, *Сућелица – Тојономастџички ѿраови лажинској хришћанству у унутрашњосћи ѿреднеманџиће Срдије*, ИГ 1–2 (1987) 7–28.
- Луковић, *Заједничка ѿраница обласћи Косача и обласћи Бранковића* = М. Луковић, *Заједничка ѿраница обласћи Косача и обласћи Бранковића јужно од реке Таре*, *Balkanica* 35 (2004) 91–158.
- Љећојис ѿоја Дукљанина = Љећојис ѿоја Дукљанина, ed. С. Мијушковић, Београд 1988.
- Љубинковић М., *Бојени дрворез* = М. Љубинковић, *Бојени дрворез у књиаму шћамјарије Божидара Вуковића*, ЗМПУ 11 (1967) 25–29.
- Љубинковић М., *Црква Свеће Недеље* = М. Љубинковић, *Црква Свеће Недеље над клисуром Треске и ѿроблем њеној даћовања*, ЗСК 2 (1952) 95–106.
- Љубинковић Р., *Исћосница Пећра Коришккој* = Р. Љубинковић, *Исћосница Пећра Коришккој, исћорија и живојис*, Старинар, н. с., 7–8 (1958) 93–112.
- Мавродинова, *Земенска църква* = Л. Мавродинова, *Земенска църква*, Софија 1980.
- Магловски, *Белошева ојашћија* = Ј. Магловски, *Белошева ојашћија архићакона Сћефана – рефућијум Домбо и Баносћор*, in: *Визанћијски светћ на Балкану I*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 77–95.
- Магловски, *Врзино коло* = Ј. Магловски, *Врзино коло – моћив сћуденичке ѿласћике. Од мећафоре ка моделу*, ЗРВИ 37 (1998) 55–74.
- Магловски, *Дечанска скулћиура* = Ј. Магловски, *Дечанска скулћиура – ѿројрам и смисао*, in: *Дечани и визанћијска умећносћ средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 193–223.
- Магловски, *Омча и сћона* = Ј. Магловски, *Омча и сћона. Ка сћрукћури моравских ѿрејлећи*, ЗРВИ 43 (2006) 255–280.
- Магловски, *Симболика кринова* = Ј. Магловски, *Симболика кринова на ѿробу монахиње Јећимије*, Саопштења 26 (1994) 151–156.
- Мадас, Гајић, *Надјородне ѿлоче и ѿробови кћишћора* = Д. Мадас, А. Гајић, *Надјородне ѿлоче и ѿробови кћишћора цркве Бојородице Пречисће у комћлексу Ждрела у Горњачкој Клисурси*, Саопштења 15 (1983) 221–242.
- Максимовић Ј., *Визанћијски и оријенћални елеменћи* = Ј. Максимовић, *Визанћијски и оријенћални елеменћи у декоратији моравске школе*, ЗФФ 8/1 (1964) 375–383.
- Максимовић Ј., *Илуминација деојрадској ѿаримејника* = Ј. Максимовић, *Илуминација деојрадској ѿаримејника*, ЗМСЛУ 16 (1980) 1–12.
- Максимовић Ј., *Илусћирације Млећачкој зборника* = Ј. Максимовић, *Илусћирације Млећачкој зборника и ѿроблем минијажура у средњовековној Босни*, ИГ 1–2 (1958) 117–130.
- Максимовић Ј., *Коћорски цибориј* = Ј. Максимовић, *Коћорски цибориј из XIV века и камена ѿласћика суседних обласћи*, Београд 1961.
- Максимовић Ј., *Моравска скулћиура* = Ј. Максимовић, *Моравска скулћиура*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 181–190.
- Максимовић Ј., *Скулћиура* = Ј. Максимовић, *Скулћиура*, in: М. Кашанин et al., *Манастџир Сћуденица*, Београд 1986, 97–133.
- Максимовић Ј., *Сликарсћиво минијажура* = Ј. Максимовић, *Сликарсћиво минијажура у средњовековној Босни*, ЗРВИ 17 (1976) 175–188.
- Максимовић Ј., *Српска средњовековна скулћиура* = Ј. Максимовић, *Српска средњовековна скулћиура*, Нови Сад 1971.
- Максимовић Ј., *Српске средњовековне минијажуре* = Ј. Максимовић, *Српске средњовековне минијажуре*, Београд 1983.
- Максимовић Ј., *Сћудије о Мирослављевом јеванћелу III* = Ј. Максимовић, *Сћудије о Мирослављевом јеванћелу III. Ликови јеванћелиста у Мирослављевом јеванћелу*, ЗМСЛУ 8 (1972) 39–50.
- Максимовић Ј., *Умећносћ у доба Босанске средњовековне државе* = Ј. Максимовић, *Умећносћ у доба Босанске средњовековне државе*, Зборник за историју БиХ 2 (1997) 35–72.
- Максимовић Љ., *Визанћија као изазов* = Љ. Максимовић, *Визанћија као изазов*, Глас САНУ 414, Одељење историјских наука, књ. 15 (2010) 145–160.
- Максимовић Љ., *Визанћијска владарска идеолојија* = Љ. Максимовић, *Визанћијска владарска идеолојија и мећоде владавине у случају Срдије. Прилој разумевању визанћијској Комонвелћи*, in: idem, *Визанћијски светћ и Срди*, Београд 2008, 159–177.
- Максимовић Љ., *Владарска идеолојија* = Љ. Максимовић, *Владарска идеолојија у српској држави и ѿодизање Сћуденице*, in: idem, *Визанћијски светћ и Срди*, Београд 2008, 113–131.
- Максимовић Љ., *Грци и Романија* = Љ. Максимовић, *Грци и Романија у српској владарској шћићули*, ЗРВИ 12 (1970) 61–78 (= idem, *Визанћијски светћ и Срди*, Београд 2008, 95–111).
- Максимовић Љ., *Македонија* = Љ. Максимовић, *Македонија у ѿолићици средњовековне Срдије*, Глас САНУ 404, Одељење историјских наука, књ. 13 (2006) 29–50.
- Максимовић Љ., *О јодини ѿреноса Немањиних мошћију* = Љ. Максимовић, *О јодини ѿреноса Немањиних мошћију у Срдију*, ЗРВИ 24–25 (1986) 437–442.
- Максимовић Љ., *Покршћавање Срба и Хрваћи* = Љ. Максимовић, *Покршћавање Срба и Хрваћи*, ЗРВИ 35 (1996) 155–174.

- Максимовић Љ., *Србија и методи ујављања Царством* = Љ. Максимовић, *Србија и методи ујављања Царством у XII веку*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 55–64.
- Максимовић Љ., *Српска царска шtamпa* = Љ. Максимовић, *Српска царска шtamпa*, Глас САНУ 384, Одељење историјских наука, књ. 10 (1998) 173–196 (= idem, *Византијски свети и Срби*, Београд 2008, 133–149).
- Максимовић Љ., *Хиландар* = Љ. Максимовић, *Хиландар и српска владарска идеологија*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни животи, књижевности, уметности и архитектуре*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 9–16.
- Максимовић Љ., *Царство Стефана Душана* = Љ. Максимовић, *Царство Стефана Душана: џеза и карактер*, in: idem, *Византијски свети и Срби*, Београд 2008, 191–206.
- Манастир Хиландар* = *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998.
- Мандић, *Откривање и конзервација* = С. Мандић, *Откривање и конзервација фресака у Свуденици*, Саопштења 1 (1956) 39–41.
- Мандић, *Розеја на Ресави* = С. Мандић, *Розеја на Ресави. Плејеније словеса о Раваници и Манасији*, Крушевац 1986.
- Мано-Зиси, *Анајности Јован* = К. Мано-Зиси, *Анајности Јован, хиландарски писар друге џоловине XIV века*, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукописа*, ed. П. Ивић, Београд 1995, 231–243.
- Мано-Зиси, *Графика јоржданских књига* = К. Мано-Зиси, *Графика јоржданских књига*, in: *Јоржданска шtamпарија 1519–1523*, Београд – Источно Сарајево 2008, 287–308.
- Мано-Зиси, *Зборници за јушнике* = К. Мано-Зиси, *Зборници за јушнике Божидара Вуковића у свейлу сачуваних јримерака*, in: *Шtamпарска и књижевна гјеланости Божидара Вуковића Подјорчанина*, ed. Ј. М. Миловић, Титоград 1986, 151–171.
- Мано-Зиси, *Један шtamп византијске орнаментике* = К. Мано-Зиси, *Један шtamп византијске орнаментике у српским рукописима 14. века*, Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски” – Център за славяно-византијски проучавања „Иван Дуйчев” 96/15 (2006) 353–360.
- Мано-Зиси, *Перјаментни одломак* = К. Мано-Зиси, *Перјаментни одломак Зборника за јушнике Вићенца Вуковића из 1560. јодине*, in: *Црнојевића шtamпарија и старо шtamпарство*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 57–66.
- Мано-Зиси, *Писар монах Јаков* = К. Мано-Зиси, *Писар монах Јаков и њеови сарадници у хиландарском скрийторијуму (јрећа четвртина XIV века)*, ХЗ 11 (2004) 227–246.
- Мано-Зиси, *Први шtamпани српски дуквар* = К. Мано-Зиси, *Први шtamпани српски дуквар из 1597. јодине*, in: *Буквари и дукварска настјава код Срба*, ed. Б. Јордановић, Београд 2010, 13–25.
- Мано-Зиси, *Рукописне књиге* = К. Мано-Зиси, *Рукописне књиге цркве Св. Николе у Засујуу*, in: *Скрийторији и манастирске библиотеке у Црној Гори*, Цетиње 1989, 181–202.
- Мано-Зиси, *Хиландарски писари* = К. Мано-Зиси, *Хиландарски писари књига из времена српској царства*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни животи, књижевности, уметности и архитектуре*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 387–397.
- Маринковић, *Јужнословенски роман о Троји* = Р. Маринковић, *Јужнословенски роман о Троји*, *Анали Филолошког факултета* 1 (1961) 9–66.
- Маринковић, *Александрида* = Р. Маринковић, *Српска Александрида. Историја основној шtamпa*, Београд 1969.
- Марјановић-Вујовић, *Крстови од VI до XII века* = Г. Марјановић-Вујовић, *Крстови од VI до XII века из збирке Народной музеја*, Београд 1987.
- Марјановић-Душанић, *Rex imago Dei* = С. Марјановић-Душанић, *Rex imago Dei: о српској јрегади Ајашивој владарској оледала*, in: *Трећа јуословенска конференција византиолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 135–148.
- Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија* = С. Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија Немањина. Дијломашичка студија*, Београд 1997.
- Марјановић-Душанић, *Владарске инсигније* = С. Марјановић-Душанић, *Владарске инсигније и државна симболика у Србији од XIII до XV века*, Београд 1994.
- Марјановић-Душанић, *Владарски знаци Стефана Немање* = С. Марјановић-Душанић, *Владарски знаци Стефана Немање*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 80–84.
- Марјановић-Душанић, *Династија и светости* = С. Марјановић-Душанић, *Династија и светости у доба јородице Лазаревић: стјари узори и нови модели*, ЗРВИ 43 (2006) 77–95.
- Марјановић-Душанић, *Елементи царској јрограма* = С. Марјановић-Душанић, *Елементи царској јрограма у Душановој јовели уз Законик*, ПКЈИФ 65–66 (1999–2000) 3–20.
- Марјановић-Душанић, *Краљево шело у српској хаиографији* = С. Марјановић-Душанић, *Краљево шело у српској хаиографији и настјанак концепта нејобедивој јунака*, ЗРВИ 50/2 (2013) 693–704.
- Марјановић-Душанић, *Моливе светих Симеона и Саве* = С. Марјановић-Душанић, *Моливе светих Симеона и Саве у владарском јрограму краља Милушина*, ЗРВИ 41 (2004) 235–250.
- Марјановић-Душанић, *Нови Констјантин* = С. Марјановић-Душанић, *Нови Констјантин у српској јисаној јтрадицији средњеј века*, in: *Констјантин Велики у византијској и српској јтрадицији*, ed. Љ. Максимовић, Београд 2014, 81–98.
- Марјановић-Душанић, *О јишану аушеничности* = С. Марјановић-Душанић, *О јишану аушеничности јовели мрачкој комјлекса*, ССА 3 (2004) 153–168.

- Марјановић-Душанић, *Свети краљ* = С. Марјановић-Душанић, *Свети краљ. Култ Стефана Дечанског*, Београд 2007.
- Марјановић-Душанић, *Свод српских светих* = С. Марјановић-Душанић, *Свод српских светих у време краља Милутина: династички култови*, in: *Манастир Студеница, 700 година Краљеве цркве* (in press).
- Марковић В., *Православно монаштво и манастири* = В. Марковић, *Православно монаштво и манастири у средњовековној Србији*, Сремски Карловци 1920 (2002²).
- Марковић М., *Култ и иконографија светіој Евстајији Солунској* = М. Марковић, *Култ и иконографија светіој Евстајији Солунској у средњем веку*, Ниш и Византија 8 (2010) 283–294.
- Марковић М., *О ктиторском најпису* = М. Марковић, *О ктиторском најпису кнеза Мирослава у цркви Светіој Петра на Лиму*, Зограф 36 (2012) 21–46.
- Марковић М., *О иконографији светих райника* = М. Марковић, *О иконографији светих райника у источнохришћанској уметности и о представама ових светих у Дечанима*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 567–630.
- Марковић М., *О ктиторском најпису кнеза Мирослава* = М. Марковић, *О ктиторском најпису кнеза Мирослава у цркви Светіој Петра на Лиму*, Зограф 36 (2012) 21–40.
- Марковић М., *О најстаријим иконама из Марковој манастира (I)* = М. Марковић, *Зайажања о најстаријим иконама из Марковој манастира (I), Пишање ктиторства царице Јелене Драгаш и најпис на шпиту светіој Димитрији*, Зограф 37 (2013) 147–167.
- Марковић М., *О представама светіој Саве Српској* = М. Марковић, *О представама светіој Саве Српској у Вайодеу, с посебним освртом на фреску у параклису Светіој Димитрији*, in: *ПЕРИВОЛОС. Зборник у часті Мирјане Живојиновић II*, edd. Б. Миљковић, Д. Целебдић, Београд 2015, 397–408.
- Марковић М., *Појединачне фигури* = М. Марковић, *Појединачне фигури светих у наосу и параклисима*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 243–263.
- Марковић М., *Прво путовање светіој Саве* = М. Марковић, *Прво путовање светіој Саве у Палестину и његов значај за српску средњовековну уметност*, Београд 2009.
- Марковић М., *Прводийни живопис* = М. Марковић, *Прводийни живопис главне манастирске цркве*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 228–236.
- Марковић М., *Прилој проучавању ушцаја канона Велике судбије* = М. Марковић, *Прилој проучавању ушцаја канона Велике судбије на иконографију средњовековној сликарству*, ЗРВИ 37 (1998) 167–179.
- Марковић М., *Прилози за историју Светіој Никије* = М. Марковић, *Прилози за историју Светіој Никије код скопља. Оснивање манастира – Милутинова обнова – хиландарски мейох*, ХЗ 11 (2004) 63–132.
- Марковић М., *Свети Никија* = М. Марковић, *Свети Никија код Скопља. Задужбина краља Милутина*, Београд 2015.
- Марковић М., *Свети райници из Ресаве* = М. Марковић, *Свети райници из Ресаве. Иконографска анализа*, in: *Манастир Ресави. Историја и уметности*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 191–217.
- Марковић, Хостетер, *Прилој хронологији* = М. Марковић, В. Т. Хостетер, *Прилој хронологији грађе и осликавања хиландарској кайоликона*, ХЗ 10 (1998) 201–220.
- Марковић О., *Остаји манастира Петра Коришкој* = О. Марковић, *Остаји манастира Петра Коришкој*, СКМ 4–5 (1968–1971) 409–420.
- Марковић О., *Прилој проучавању архиепископуре* = О. Марковић, *Прилој проучавању архиепископуре манастира Сокоћани*, Саопштења 8 (1969) 93–99.
- Матић В., *Архиепископуре фрушкогорских манастира* = В. Матић, *Архиепископуре фрушкогорских манастира. Касносредњовековне црквене грађевине*, Нови Сад 1984.
- Матић В., *Српски Ковин* = В. Матић, *Српски Ковин православно манастир*, Нови Сад 2009.
- Матић В., *Црква Светіој Луке у Кушинову* = В. Матић, *Црква Светіој Луке у Кушинову*, Грађа за проучавање споменика културе Војводине 10 (1981) 41–48.
- Матић М., *О иконама из Драјчића* = М. Матић, *О иконама из Драјчића*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 97–114.
- Матић С., *Опис рукописа* = С. Матић, *Опис рукописа Народне библиотеке*, Београд 1952.
- Мацан, *Охридски икони* = Ј. Мацан, *Охридски икони*, Културно наследство 1 (1959) 61–84.
- Машнић, *Црква Ваведена у Поречком Здуњу* = М. Машнић, *Прелиминарна сазнања о сеоској цркви Ваведене Бојородичино у Поречком Здуњу – о једном неизомном средњовековном споменику*, Ниш и Византија 1 (2003) 249–261.
- Медаковић, *Графика српских шtamпаних књија* = Д. Медаковић, *Графика српских шtamпаних књија XV–XVII века*, Београд 1958.
- Медаковић, *Дунавски пушеви српске културе* = Д. Медаковић, *Дунавски пушеви српске културе XVIII века*, in: *idem*, *Пушеви српској бирока*, Београд 1971, 35–47.
- Медаковић, *Манастир Савина* = Д. Медаковић, *Манастир Савина. Велика црква, ризница, рукописи*, Београд 1978.
- Медаковић, *Национална историја Срба* = Д. Медаковић, *Национална историја Срба у светлости црквене историје новије доба*, in: *idem*, *Пушеви српској бирока*, Београд 1971, 71–84.
- Медаковић, *О српској уметности* = Д. Медаковић, *О српској уметности у областима Сјаре Славоније и Хрвајске*, in: *idem*, *Пушеви српској бирока*, Београд 1971, 227–245.
- Медаковић, *Ризница манастира Милешеве* = Д. Медаковић, *Ризница манастира Милешеве. Прилој реконструкцији*, in: *Милешева у историји српској народа*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1987, 221–230.

- Медаковић, *Српска уметности у XVIII веку* = Д. Медаковић, *Српска уметности у XVIII веку*, Београд 1986.
- Медаковић, *Српски ирејород* = Д. Медаковић, *Српски ирејород у 18. веку и средњовековна баштина*, in: idem, *Доба барока*, Београд 1988, 93–106.
- Мијовић, *О иконама* = П. Мијовић, *О иконама с иорирейи-ма Томе Прељубовића и Марије Палеологове*, ЗМСЛУ 2 (1966) 185–194.
- Милановић, *Јеванђељске сцене* = В. Милановић, *Јеванђељске сцене у ирирайи милешевске цркве. Прилој реконструкцији и иумачењу ирводийној ироирама*, Зограф 37 (2013) 107–132.
- Милановић, *Кулиј и иконоирафија свејој Луке* = В. Милановић, *Кулиј и иконоирафија свејој Луке у иравослављу до средине века*, in: *Црква Свејој Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 73–105.
- Милин, *О српском калуђеру Никодиму* = Ж. Милин, *О српском калуђеру Никодиму и о његовом рукојисном четворојеванђељу ирејисаном 1404–1405. у манасиру Водица у румунској земљи*, Темишварски зборник 3 (2002) 151–155.
- Миловић, *Двије-ири ријечи о зашијиним знаковима* = Ј. М. Миловић, *Двије-ири ријечи о зашијиним знаковима на нашим сјарим књијама*, in: *Црнојевића шјамјарија и сјаро шјамјарсјиво*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 123–126.
- Милошевић, *Уметности у средњовековној Србији* = Д. Милошевић, *Уметности у средњовековној Србији од XII до XVII века*, Београд 1980.
- Милошевић, *Фреске у кошорској катедрали* = М. Милошевић, *Фреске у кошорској катедрали*, Зограф 1 (1966) 34.
- Милошевић, *Ђурић, Црква Св. Прокојија* = Г. Милошевић, С. Ђурић, *Црква Св. Прокојија у Прокуљу – резултати истраживачких радова у 1987. години*, Старинар 38 (1987) 83–109.
- Милтојевић, *Српска историографија о унијаћењу Срба* = М. Милтојевић, *Српска историографија о унијаћењу Срба у седамнаестом веку*, in: *Историографија и савремено друштво*, ed. Б. Димитријевић, Ниш 2014, 220–230.
- Миљковић, *Жијија свејој Саве* = Б. Миљковић, *Жијија свејој Саве као извори за историју средњовековне уметности*, Београд 2008.
- Миљковић, *Немањићи и Свеји Никола у Барију* = Б. Миљковић, *Немањићи и Свеји Никола у Барију*, ЗРВИ 44/1 (2007) 275–294.
- Миљковић, *Сликарсјиво зајадној улаза* = Б. Миљковић, *Сликарсјиво зајадној улаза у манасиру Сјуденицу из 1208/9. године*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 183–187.
- Миљковић, *Хиландарска икона* = Б. Миљковић, *Хиландарска икона српској цара Сјефана*, ЗРВИ 43 (2006) 328–330.
- Миљковић, *Хиландарски иумански шјай* = Б. Миљковић, *Хиландарски иумански шјай*, in: ПЕРИВОЛОС. Зборник у часті Мирјане Живојиновић I, edd. Б. Миљковић, Д. Целебцић, Београд 2015, 127–137.
- Миљковић, *Хиландарски Часни крсји* = Б. Миљковић, *Хиландарски Часни крсји и сјара манасирска сјаврошека*, ЗРВИ 38 (1999–2000) 287–297.
- Миљковић-Бојанић, *Крај владавине Косача* = Е. Миљковић-Бојанић, *Крај владавине Косача и ирве јодине османске властии у Херцејовини*, in: *Српска ироза данас. Косаче – оснивачи Херцејовине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 291–307.
- Миљковић-Пепек, *Прилој ироучавању цркве Св. Николе* = П. Миљковић-Пепек, *Прилој ироучавању цркве Св. Николе у Тишовом Велесу*, ЗМСЛУ 15 (1979) 265–276.
- Минчев, *Свејојорскиј ирејис* = Г. Минчев, *Свејојорскиј ирејис на Черковнојо сказание*, in: *Święta Góra Athos w kulturze Europy, Europa w kulturze Athosu*, ed. М. Kuczyńskiej, Gniezno 2009, 52–56.
- Мирковић, *Деизис* = Л. Мирковић, *Деизис крушедолској иконосјаса*, Старинар, н. с., 3–4 (1952–1953) 93–106.
- Мирковић, *Руденица* = Л. Мирковић, *Руденица*, ПКЈИФ 11 (1931) 83–112.
- Мирковић, *Рукојисни иијици* = Л. Мирковић, *Рукојисни иијици српскословенске рецензије*, Богословље 4/1–2 (1960) 3–15.
- Мирковић, *Сјарине* = Л. Мирковић, *Сјарине фрушкојорских манасира*, Београд 1931.
- Мирковић, *Црква у сјаром Сланкамену* = Л. Мирковић, *Црква у сјаром Сланкамену*, Зборник Матице српске за друштвене науке 11 (1955) 117–136.
- Мирковић, *Црквени уметнички вез* = Л. Мирковић, *Црквени уметнички вез*, Београд 1940.
- Мирковић, *Шја значи мраморни сјуб?* = Л. Мирковић, *Шја значи мраморни сјуб иодиинуј на месју Косовске бијке и шја каже најиис на овом сјубу?*, in: idem, *Иконографске сјудије*, Нови Сад 1974, 297–315.
- Митровић, *Почеци српске лијурјиске ирадиције* = М. Митровић, *Почеци српске лијурјиске ирадиције*, Видослов 46 (2009) 121–134.
- Михаиловић, *Ковачевић, Нова Павлица* = М. Михаиловић, М. Ковачевић, *Нова Павлица*, Београд 1989.
- Михаиловић, *Црква Свејој Пејра* = Р. Михаиловић, *Црква свејој Пејра код Новој Пазара*, Новопазарски зборник 10 (1986) 67–100.
- Михаљчић, *Владарске иијуле* = Р. Михаљчић, *Владарске иијуле обласних јосјодара: ирилој владарској идеолојији у сјаријој српској ирошлостии*, Београд 2001.
- Михаљчић, *Лазар Хребелјановић* = Р. Михаљчић, *Лазар Хребелјановић. Историја, кулиј, иредање*, Београд 1989².
- Михаљчић, *Крај Српској царсјива* = Р. Михаљчић, *Крај Српској царсјива*, Београд 1989².

- Мишић, Косаче** = С. Мишић, *Косаче – јосјода Хумска*, in: *Српска проза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 342–350.
- Мишић, Хумска земља** = С. Мишић, *Хумска земља у средњем веку*, Београд 1996.
- Мишић, Суботин-Голубовић, Светлоарханђеловска хрисовуља** = С. Мишић, Т. Суботин-Голубовић, *Светлоарханђеловска хрисовуља*, Београд 2003.
- Младеновић, Повеле и писма десјоџа Стефана** = А. Младеновић, *Повеле и писма десјоџа Стефана Лазаревића*, Београд 2007.
- Младеновић, Повеле кнеза Лазара** = А. Младеновић, *Повеле кнеза Лазара*, Београд 2003.
- Мојсовска, Св. Никола Чудотворец** = Л. Мојсовска, *Црква Св. Никола Чудотворец*, Охрид 2009.
- Моле, Минијатјуре** = В. Моле, *Минијатјуре једној српској рукопису из јод. 1649. са Шестјодневом дјр. ексарха Јоана и Тјојографијом Козме Индиќојлова*, Споменик СКА 44 (1922) 40–87.
- Момировић, Манасџир Грјетјетј** = П. Момировић, *Манасџир Грјетјетј*, Нови Сад 1969.
- Момировић, Силоаново четјворојеванђелје** = П. Момировић, *Силоаново рукописно четјворојеванђелје*, Рашка баштина 2 (1980) 99–108.
- Монахиња Јефимија** = Монахиња Јефимија, *Књижевни радови*, ed. Ђ. Трифуновић, Крушевац 1983.
- Моршаќова, Десница свјатој царј Константина** = Е. А. Моршаќова, *Ковчег для десницы свјатој царј Константина*, in: *Христианские реликвије в московском Кремле*, ed. А. М. Лидов, Москва 2000, 126–128.
- Мошин, Орнаментјика** = В. Мошин, *Орнаментјика неовизантјиској и балканској стјила*, Годишњак Балканолошкој института 1 (1957) 295–351.
- Мошин, Крсј царјце Јелене** = В. Мошин, *Крсј царјце Јелене, кћери кнеза Драјаша*, Уметнички преглед 1 (1937–1938) 136–137.
- Мошин, Ђирилски рукописи** = В. Мошин, *Ђирилски рукописи у Повјесном музеју Хрватске. Којијарева збирка и Цојсов ћирилски одломак у Љубљани*, Београд 1971.
- Мошин, Пурковић, Хиландарски ијумани** = В. А. Мошин, М. А. Пурковић, *Хиландарски ијумани средњег века*, Београд 1999².
- Мрђеновић, Топаловић, Радосављевић, Мирослављево јеванђелје** = Д. Мрђеновић, В. Топаловић, В. Радосављевић, *Мирослављево јеванђелје. Истјоријатј и коментјари*, Београд 2002.
- Невострујев, Три молијве** = К. Невострујев, *Три молијве*, ГСУД 22 (1867) 360–370.
- Недељковић, Судбина нестјалих средњовековних рукопису** = Ј. Недељковић, *Судбина нестјалих средњовековних рукопису Народне дјблиотјеке у Беојраду јосле Првој свейској рајша*, in: *Пуш књија 1914/1915–2015: судбина српских средњовековних рукопису Народне дјблиотјеке нестјалих у Великом рају. Катјалој изложбе*, Београд 2015.
- Недомачки, Манасџир арханђела** = В. Недомачки, *Манасџир арханђела Михаила и Гаврила у Јерусалиму – задужбина краља Милујина*, ЗЛУМС 16 (1980) 25–69.
- Недомачки, О српским рукописима** = В. Недомачки, *О српским рукописима у дјблиотјекци Грчке јравославне пайријаршије у Јерусалиму*, АП 2 (1980) 71–98.
- Немировски, Почеци шјтамјарстјва у Црној Гори** = Е. Љ. Немировски, *Почеци шјтамјарстјва у Црној Гори (1492–1496)*, Цетиње 1996.
- Немировски, Прва и друја шјтамјарија** = Е. Љ. Немировски, *Прва и друја шјтамјарија манасџира Милешеве*, Милешевски записи 2 (1997) 123–175.
- Немировски, Шјтамјарија манасџира Рујно** = Е. Љ. Немировски, *Шјтамјарија манасџира Рујно*, Библиографски вјесник 24/2–3 (1995) 165–179.
- Немировски, К истјорији откритјя** = Е. Немировски, *К истјорији откритјя и первичној изученјя глаголическој Маринској четјвореванђелија*, Slovo 47–49 (1997–1999) 33–56.
- Ненадовић, Бојородица Љевишка** = С. М. Ненадовић, *Бојородица Љевишка. Њен јосјанак и њено местјо у архитјектјури Милујиновој времена*, Београд 1963.
- Ненадовић, Душанова задужбина** = С. Ненадовић, *Душанова задужбина манасџир Свейших Арханђела код Призрена*, Београд 1967.
- Нешковић, Ђурђеви Сјујови** = Ј. Нешковић, *Ђурђеви Сјујови у Сјаром Расу. Постјанак архитјектјуре цркве Св. Ђорђа и сјварање рашкој тјија сјоменика у архитјектјури средњовековне Србије*, Краљево 1984.
- Нешковић, Нека ојворена јијјања** = Ј. Нешковић, *Нека ојворена јијјања о црквеном јрадијелстјву у доба Сјефана Немање*, in: *Сјефан Немања – свейи Симеон Миротјочиви. Истјорија и јредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 200–206.
- Нешковић, Црква св. Ђорђа у Тјшојраду** = Ј. Нешковић, *Црква св. Ђорђа у Тјшојраду. Резултјатји истрјживања*, Старине Црне Горе 3–4 (1965–1966) 113–123.
- Николајевић, Минијатјура Блајовестји** = И. Николајевић, *Минијатјура Блајовестји у Хваловом зборнику*, Зограф 7 (1976–1977) 75–77.
- Николић, О дајовању живојиса** = Р. Николић, *О дајовању живојиса у кайелама Св. Николе и Св. Ђорђа у Сојоћанима*, Саопштења 9 (1970) 63–72.
- Новаковић, Десјој Ђураћ Бранковић** = С. Новаковић, *Десјој Ђураћ Бранковић и ојравка Царјградској јрада 1448. јодине*, Глас СКА 22 (1890) 1–12.
- Оболенски, Византјиски комонвелтј** = Д. Оболенски, *Византјиски комонвелтј*, Београд 1996.
- Ојис рукопису манасџира Дечани** = Ојис ћирилских рукописних књија манасџира Високи Дечани I, ed. Н. Р. Синдик, Београд 2011.

- Орбин, *Краљевство Словена* = М. Орбин, *Краљевство Словена*, ed. С. Ђирковић, Београд 2006².
- Острогорски, *О стварајорској служби владара* = Г. Острогорски, *О стварајорској служби владара у византијско-словенском свейу*, in: *Сабрана дела Г. Остројорској V*, Београд 1970, 330–352.
- Павковић, *Слава* = Н. Ф. Павковић, *Слава или Крсно име код Срба*, Гласник Етнографског института 63/1 (2015) 123–145.
- Павловић Д., *Бојородичин циклус* = Д. Павловић, *Бојородичин циклус у Благовештенској цркви манастира Градца*, Зограф 33 (2009) 75–92.
- Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој кайоликона* = Д. Павловић, *Зидно сликарство градачкој кайоликона. Попис фресака и зајажанга о појединим иројрамским особеностима*, Зограф 36 (2012) 89–108.
- Павловић Д., *Култи и иконографија Четрдесеторице севастијских мученика* = Д. Павловић, *Култи и иконографија Четрдесеторице севастијских мученика у Србији XIII века*, Ниш и Византија 7 (2009) 293–305.
- Павловић Д., *О једном особеном моделу* = Д. Павловић, *О једном особеном моделу расјоређивања сцена циклуса Великих иразника: Сидуница – Градац*, in: *Византијски свей на Балкану II*, 443–457.
- Павловић Л., *Иконографска еијрафика* = Л. Павловић, *Иконографска еијрафика код иророка*, ЗМСЛУ 20 (1984) 3–46.
- Павловић Л., *Култови лица* = Л. Павловић, *Култови лица код Срба и Македонаца (историјско-еинојрафска расирава)*, Смедерево 1965.
- Панић, Бабић, *Бојородица Љевишка* = Д. Панић, Г. Бабић, *Бојородица Љевишка*, Београд 1975.
- Паче, *Фреска у цркви Свейој Луке* = В. Паче, *Фреска у цркви Свейој Луке у Кошору и сећање на римску цркву*, in: *Црква Свейој Луке кроз вјекове. Зборник радова*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 113–117.
- Пеич, *Изображение Тайной вечери* = С. Пеич, *Изображение Тайной вечери в дабарској цркви св. Николая*, in: *От Царьграда до Белого моря. Сборник статей по средневековому искусству в честь Э. С. Смирновой*, edd. М. А. Орлова et al., Москва 2007, 351–366.
- Пејић, *Макарије Соколовић* = С. Пејић, *Макарије Соколовић – ишишуле и слике*, Иконографске студије 2 (2009) 183–191.
- Пејић, *Никољца* = С. Пејић, *Црква Свейој Николе у Никољцу*, Београд 2014.
- Пејић, *Манастир Пусишња* = С. Пејић, *Манастир Пусишња*, Београд 2002.
- Пејић, *Свейи Никола Дабарски* = С. Пејић, *Манастир Свейи Никола Дабарски*, Београд 2009.
- Пејић, *Сликари из Приморја* = С. Пејић, *Сликари из Приморја у Полимљу иоком ирве иоловине 16. века*, in: *Осам векова манастира Милешеве I*, ed. П. Влаховић, Милешева 2013, 369–380.
- Пејић, *Сйолије из Никољца* = С. Пејић, *Сйолије из Никољца*, Зограф 36 (2012) 13–20.
- Пејовић, *Дворац и манастир Црнојевића* = Т. Пејовић, *Дворац и манастир Црнојевића и нови Цейишњски манастир*, in: *Цейишње 1482–1982*, Цетиње 1994.
- Пејовић, Чиликов, *Православни манастири у Црној Гори* = Т. Пејовић, А. Чиликов, *Православни манастири у Црној Гори*, Подгорица–Београд 2011.
- Пентковский et al., *Средневековье церкви в долине Шушицы* = А. М. Пентковский, *Средневековье церкви в долине Шушицы (Южная Албания) и славянская епископия свт. Климента Охридского*, Slovene 1 (2014) 5–42.
- Пентковский, *«Иерусалимский устав»* = А. М. Пентковский, *«Иерусалимский устав» и его славянские переводы в XIV столетии*, in: *Преводите през XIV столетие на Балканите*, ed. Л. Тасева, София 2004, 153–171.
- Пентковский, *Литургические реформы* = А. Пентковский, *Литургические реформы в истории Русской Церкви и их характерные особенности*, Журнал Московской Патриархии 2 (2001) 72–80.
- Пентковский, *Студийский устав* = А. М. Пентковский, *Студийский устав и уставы студийской традиции*, Журнал Московской Патриархии 5 (2001) 69–80.
- Петковић В. Р., *Манастир Велуће* = В. Р. Петковић, *Манастир Велуће. Историја и живопис*, Старинар, н. с., 3–4 (1952–1953) 45–59.
- Петковић В. Р., *Раваница* = В. Р. Петковић, *Раваница*, Београд 1922.
- Петковић С., *Делайност зорафа иоја Страхине* = С. Петковић, *Делайност зорафа иоја Страхине из Будимља*, Старине Црне Горе 1 (1963) 113–127.
- Петковић С., *Meditationes vitae Christi* = С. Петковић, *Илустрације Meditationes vitae Christi од Псеуго-Бонавеншуре у једној срјској ишамјаној књижи XVI века*, in: *Зборник Свешозара Радојчића*, Београд 1969, 253–265.
- Петковић С., *Зидно сликарство* = С. Петковић, *Зидно сликарство на иодручју Пећке иаиријаришије 1557–1614*, Нови Сад 1965.
- Петковић С., *Иконе манастира Хиландара* = С. Петковић, *Иконе манастира Хиландара*, Манастир Хиландар 1997.
- Петковић С., *Иконографске сродности и разлике* = С. Петковић, *Иконографске сродности и разлике између срјској и ирчкој сликарства од средине XV до краја XVII века*, in: idem, *Срјска уметност у XVI и XVII веку*, Београд 1995, 219–237.
- Петковић С., *Илустрације и књижни украс* = С. Петковић, *Илустрације и књижни украс у срјским ишамјаним књијама XV–XVII века*, in: *Пеи векова срјској ишамјарсјева (1494–1994). Раздобље срјскословенске ишамје: XV–XVII в.*, edd. М. Пешикан, К. Мано-Зиси, М. Ковачевић, Београд – Нови Сад 1994, 25–52.

- Петковић С., *Илустрације српских шtamпаних књига* = С. Петковић, *Илустрације српских шtamпаних књига XV–XVII века између истока и запада*, in: Црнојевића шtamпарија и старо шtamпарство, ed. J. M. Миловић, Подгорица 1994, 67–78.
- Петковић С., *Исламски ушницај на српско сликарство* = С. Петковић, *Исламски ушницај на српско сликарство у доба турске владавине*, in: idem, *Српска уметност у XVI и XVII веку*, Београд 1995, 239–253.
- Петковић С., *Кулић кнеза Лазара* = С. Петковић, *Кулић кнеза Лазара и српско сликарство XVII века*, ЗМСЛУ 7 (1971) 85–101.
- Петковић С., *Лејенда о светом Мину* = С. Петковић, *Лејенда о светом Мину у цркви села Шпаве*, Старинар 20 (1969) 277–288.
- Петковић С., *Ликови Срба светихиља* = С. Петковић, *Ликови Срба светихиља у српским шtamпаним књигама XVI века*, ЗМСЛУ 26 (1990) 139–158.
- Петковић С., *Мајстори зидне декорације у Ломници* = С. Петковић, *Време насипанка и мајстори зидне декорације у Ломници*, ЗМСЛУ 1 (1965) 161–171.
- Петковић С., *Манастир Света Тројица (1974)* = С. Петковић, *Манастир Света Тројица код Пљеваља*, Београд.
- Петковић С., *Манастир Света Тројица (2008)* = С. Петковић, *Манастир Света Тројица у Пљевљима*, Пљевља 2008².
- Петковић С., *Милешевске фреске* = С. Петковић, *Милешевске фреске из XVI века*, Саопштења 27–28 (1995–1996) 123–130.
- Петковић С., *Минијатуре поја Страхине* = С. Петковић, *Минијатуре поја Страхине из 1597. године*, Саопштења 32–33 (2001) 49–59.
- Петковић С., *Морача* = С. Петковић, *Морача*, Београд 1986.
- Петковић С., *О фрескама XVI века* = С. Петковић, *О фрескама XVI века из прираће Пећке патријаршије и њиховим сликарима*, Саопштења 16 (1984) 57–65.
- Петковић С., *Порекло илустрација у шtamпаним књигама Божидара Вуковића* = С. Петковић, *Порекло илустрација у шtamпаним књигама Божидара Вуковића*, ЗМСЛУ 12 (1976) 121–135.
- Петковић С., *Несачувани пориреи новобрдској митрополији* = С. Петковић, *Несачувани пориреи новобрдској митрополији Никанора из 1538/1539. године*, СКМ 9 (1989/1990) 71–86.
- Петковић С., *Сликар Андреја Раичевић* = С. Петковић, *Сликар Андреја Раичевић у манастиру Крушедола 1644. године*, Саопштења 24 (1992) 113–124.
- Петковић С., *Сликарство сивошине прираће Грачанице* = С. Петковић, *Сликарство сивошине прираће Грачанице*, in: *Византијска уметност почетком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 201–212.
- Петковић С., *Манастир Пећка патријаршија и његове сјахије* = С. Петковић, *Манастир Пећка патријаршија и његове сјахије*, Balcanica 13–14 (1982–1983) 353–359.
- Петковић С., *Српска уметност у XVI и XVII веку* = С. Петковић, *Српска уметност у XVI и XVII веку*, Београд 1995.
- Петковић С., *Српски патријарси* = С. Петковић, *Српски патријарси XVI и XVII века као кийиори*, in: *Зборник у часи Војислава Ђурића*, Београд 1992, 129–139.
- Петковић С., *Српски светихиље* = С. Петковић, *Српски светихиље у сликарству православних народа*, Нови Сад 2007.
- Петковић С., *Трајом једне сликарске групе* = С. Петковић, *Трајом једне сликарске групе из групе половине XVI столећа*, ЗФФ 8/2 (1964) 542–554.
- Петковић С., *Уметничко завештање Осироја* = С. Петковић, *Уметничко завештање манастира Осироја*, in: *Осирој*, Београд 1997, 93–143.
- Петковић С., *Фреска са ликовима Три јерарха* = С. Петковић, *Фреска са ликовима Три јерарха у цркви св. Николе у Старом Сланкамену*, ЗМСЛУ 6 (1970) 315–329.
- Петковић С., *Фреске XVI века* = С. Петковић, *Фреске XVI века у цркви манастира Крушедола*, Саопштења 30–31 (1998–1999) 113–136.
- Петковић С., *Хиландарски ходочасник* = С. Петковић, *Хиландарски ходочасник. Сликар Јован у Хиландару 1632*, Саопштења 41 (2009) 157–166.
- Петковић С., *Фреске манастира Црне Реке* = С. Петковић, *Фреске манастира Црне Реке и судбина пећке сликарске радионице XVI века*, in: *Манастир Црна Ријека и свети Петар Коришки*, Приштина–Београд 1998, 87–97.
- Петровић М. М., *Архимандритско достојанство* = М. М. Петровић, *Архимандритско достојанство свети Сава*, in: *Свети Сава у српској историји и традицији*, ed. С. Ђирковић, Београд 1998, 39–50.
- Петровић М. М., *Студенички тилик* = М. М. Петровић, *Студенички тилик и самосталност српске цркве*, Горњи Милановац 1986.
- Петровић М. М., *Црквенодржавна идеологија* = М. М. Петровић, *Црквенодржавна идеологија свети Сава у Студеничком тилику*, in: *Осам векова Студенице*, Београд 1986, 76–98.
- Петровић Р., *Ојкриће фресака у Новој Павлици* = Р. Петровић, *Ојкриће фресака у Новој Павлици – прилој проучавању уметности XV века*, Рашка баштина 3 (1988) 137–154.
- Пириватрић, *Византијске пресаве о Србима* = С. Пириватрић, *Византијске пресаве о Србима у доба првих Палеолаја (око 1261 – око 1370)*, Универзитет у Београду 2013 (unpublished doctoral thesis).
- Пириватрић, *Византијске тилиуле* = С. Пириватрић, *Византијске тилиуле Јована Оливера*, ЗРВИ 50/2 (2013) 713–724.
- Пириватрић, *Манојло I Комнин* = С. Пириватрић, *Манојло I Комнин, „царски сан” и „самодришци обласи српској престола”*, ЗРВИ 48 (2011) 89–118.

- Пириватрић, Самуилова држава = С. Пириватрић, Самуилова држава. Обим и карактер, Београд 1998.
- Пириватрић, Улазак Стефана Душана у Царство = С. Пириватрић, Улазак Стефана Душана у Царство, ЗРВИ 44/2 (2007) 381–409.
- Пириватрић, Хронологија и историјски контекст = С. Пириватрић, Хронологија и историјски контекст њодизања манастира Студенице. Прилози изражавању проблема, Зограф 39 (2015) 47–56.
- Повеље и писма десјотиа Стефана = Повеље и писма десјотиа Стефана, ed. А. Младеновић, Београд 2007.
- Поповић Б., Фрајментни фресака = Б. Поповић, Фрајментни фресака из цркве Свети Јована у Црнци, in: Ђурђеви Ступови и Будимљанска епархија, edd. Б. Тодић, М. Радужко, Берање–Београд 2011, 361–366.
- Поповић Д., Гроб архиепископа Данила II = Д. Поповић, Гроб архиепископа Данила II, in: Архиепископ Данило II и његово доба, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 329–344.
- Поповић Д., Култи краља Драгутина = Д. Поповић, Култи краља Драгутина – монаха Теодисиа, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 121–142.
- Поповић Д., Култи свети Јоаникија Девичкој = Д. Поповић, Култи свети Јоаникија Девичкој, in: Византијски свет на Балкану II, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 607–623.
- Поповић Д., Мошти свети Луке = Д. Поповић, Мошти свети Луке – српска епископа, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 295–318.
- Поповић Д., Мошти свети Саве = Д. Поповић, Мошти свети Саве, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 75–95.
- Поповић Д., Надгробни споменици = Д. Поповић, Надгробни споменици из цркве Св. Петра код Нове Пазаре – каталога, Новопазарски зборник 8 (1984) 51–75.
- Поповић Д., О настјанку култи свети Симеона = Д. Поповић, О настјанку култи свети Симеона, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 41–73.
- Поповић Д., Папирјарх Јефрем = Д. Поповић, Папирјарх Јефрем – један њодносредњовековни светинијски култи, ЗРВИ 43 (2006) 111–125.
- Поповић Д., Под окриљем светости = Д. Поповић, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006.
- Поповић Д., Представа владара = Д. Поповић, Представа владара над „царским вратима” цркве Светих арханђела код Призрена, Саопштења 26 (1994) 25–36.
- Поповић Д., Пустинијскијство свети Саве = Д. Поповић, Пустинијскијство свети Саве Српској, in: Култи светих на Балкану II, ed. М. Детелић, Крагујевац 2002, 61–85.
- Поповић Д., Пустинијско монаштво у доба Бранковића = Д. Поповић, Пустинијско монаштво у доба Бранковића, in: Пад Српске десјотјовине 1459. године, ed. М. Спремић, Београд 2011, 117–135.
- Поповић Д., Реликвије свети Пејке = Д. Поповић, Реликвије свети Пејке: Gloria Bulgariae – Gloria Serviae, in: Бугарија и Србија в контекста на византијската цивилизација, edd. В. Ђозелев, А. Милтенова, Р. Станкова, Софија 2005, 165–191 (= eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 271–293).
- Поповић Д., Реликвије Часној крсти = Д. Поповић, Реликвије Часној крсти у средњовековној Србији, in: Константијин Велики у византијској и српској традицији, ed. Љ. Максимовић, Београд 2014, 99–121.
- Поповић Д., Сахране и гробови = Д. Поповић, Сахране и гробови у средњем веку, in: Манастир Хиландар, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 205–214.
- Поповић Д., Свети краљ Стефан Дечански = Д. Поповић, Свети краљ Стефан Дечански, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 143–183.
- Поповић Д., Светинијско њрослављање Симеона Немање = Д. Поповић, Светинијско њрослављање Симеона Немање, њрило њроучавању култи моштију код Срба, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији Београд 2006, 27–40.
- Поповић Д., Свод српских светих = Д. Поповић, Свод српских светих у време краља Милутина: црквени њолавари и њустинијаци, in: Манастир Студеница, 700 година Краљеве цркве (in press).
- Поповић Д., Српски владарски гроб = Д. Поповић, Српски владарски гроб у средњем веку, Београд 1992.
- Поповић Д., Чуда свети Симеона = Д. Поповић, Чуда свети Симеона, in: Владар, монах и светинијетел. Стефан Немања – њрејодобни Симеон Мироточиви и српска историја и култура (1113–1216) (in press).
- Поповић Д., Чудотворења свети Саве = Д. Поповић, Чудотворења свети Саве Српској, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 97–118.
- Поповић Д., Поповић М., Мироточиви гроб свети Симеона = Д. Поповић, М. Поповић, Мироточиви гроб свети Симеона у Студеници – нови њојлед, ЗРВИ 52 (2015) 237–257.
- Поповић Д. Ј., Велика сеоба Срба = Д. Ј. Поповић, Велика сеоба Срба 1690, Београд 1954.
- Поповић Д. Ј., Војводина у њурско доба = Д. Ј. Поповић, Војводина у њурско доба, in: Војводина I, Нови Сад 1939, 144–300.
- Поповић Д. Ј., Војна граница = Д. Ј. Поповић, Војна граница, in: Војводина II, Нови Сад 1939, 269–349.

- Поповић Д. Ј., *Слика Војводине* = Д. Ј. Поповић, *Слика Војводине у 18. веку*, in: *Војводина II*, Нови Сад 1939, 86–110.
- Поповић Ј., *Житија светих за децембар* = Ј. Поповић, *Житија светих, за децембар*, Београд 1977.
- Поповић К., *Неколике сџарине* = К. Поповић, *Неколике сџарине*, Босанско-херцеговачки источник 11–12 (1891) 442–444.
- Поповић М., *Београдска тврђава* = М. Поповић, *Београдска тврђава*, Београд 2006².
- Поповић М., *Владарски и власџеоски двор* = М. Поповић, *Владарски и власџеоски двор у Босни и Херцеговини*, Зборник за историју Босне и Херцеговине 2 (1997) 1–33.
- Поповић М., *Двор владара и власџеле* = М. Поповић, *Двор владара и власџеле*, in: *Привајни живој у срџским земљама средњеј века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004, 29–63.
- Поповић М., *Задужбина и гробни храм херцеј Стефана* = М. Поповић, *Задужбина и гробни храм херцеј Стефана на Заграђу год Соко градом*, Саопштења 40 (2008) 89–109.
- Поповић М., *Замак у срџским земљама* = М. Поповић, *Замак у срџским земљама годној средњеј века*, ЗРВИ 43 (2006) 189–207.
- Поповић М., *Манасџир Св. Варваре* = М. Поповић, *Манасџир Св. Варваре на Рељиној градини код Новој Пазара*, Саопштења 27–28 (1995–1996) 95–120.
- Поповић М., *Новоојкривене фреске* = М. Поповић, *Новоојкривене фреске са црквине у Панику*, Зограф 3 (1969) 56–57.
- Поповић М., *Соко град* = М. Поповић, *Соко град над Шћейан пољем. Замак са задужбинама Косача*, in: *Шћейан Поље и његове светинње кроз вјекове*, Беране 2010, 17–60.
- Поповић С., *Крџ у крују* = С. Поповић, *Крџ у крују. Архитекџура манасџира у средњовековној Србији*, Београд 1994.
- Поповић С., *Преисџиивање Свџој Пејџра у Расу* = С. Поповић, *Преисџиивање цркве Свџој Пејџра у Расу*, in: *Стефан Немања – свџи Симеон Миротџочиви. Исџорија и ѳредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 209–232.
- Поповић, Вукадиновић, *Црква Св. Стефана на Шћейан Пољу* = М. Поповић, С. Вукадиновић, *Црква Св. Стефана на Шћейан Пољу год Соко градом*, Старинар 57 (2007) 137–174.
- Поповић, Тодић, Војводић, *Дечанска ѳусџиња* = Д. Поповић, Б. Тодић, Д. Војводић, *Дечанска ѳусџиња. Скиџови и келије манасџира Дечана*, Београд 2011.
- Поповић, Ђурчић, *Науџара* = С. Поповић, С. Ђурчић, *Науџара*, Београд 2000.
- Поповић-Гргуревић, *Прилој ѳознавању* = Ј. Поповић-Гргуревић, *Прилој ѳознавању зидној сликарџтва у катедрали св. Трџуна у Коштору*, Бока 21–22 (1999) 107–137.
- Поповска-Коробар, *Аџрибуџија фресака* = В. Поповска-Коробар, *Аџрибуџија фресака на јужној фасади цркве Ваведџња (Св. Сџаса) у Кучевинџу*, Саопштења 41 (2009) 137–154.
- Поповски, Пеев, *Црковно сказание* = К. Поповски, Д. Пеев, *Црковно сказание – сџвременен прочит на един класически текст*, Годишник на Софџјския универзитет „Св. Климент Охридски” 17 (2012) 309–319.
- Прашков, *Хрелџовата кула* = Л. Прашков, *Хрелџовата кула*, Софија 1973.
- Праштало, *Нови ѳодаџи* = П. Праштало, *Нови ѳодаџи о манасџиру Завала*, Гласник Српског археолошког друштва 19 (2003) 185–196.
- Премовић-Алексић, *Археолошка карџа* = Д. Премовић-Алексић, *Археолошка карџа Новој Пазара, Туџина и Сјенице*, Нови Пазар 2014.
- Преображенский, *«Подножие ног Его»* = А. С. Преображенский, *«Подножие ног Его». О вотивных надписях на русских иконах Спаса на престоле XIV века*, Искусствознание 1/2–7 (2007) 25–53.
- Прерадовић, *Преноси реликвија* = Д. Прерадовић, *Преноси реликвија из Византије на Јагран у ѳериоду између VI и XI века*, Ниш и Византија 11 (2013) 187–207.
- Прерадовић, Петровић, *Реконџирукџије розетџе* = Д. Прерадовић, Б. Петровић, *Реконџирукџије розетџе са зајадне фасаде манасџира Меленџија*, Саопштења 42 (2010) 237–250.
- Привајни живој* = *Привајни живој у срџским земљама средњеј века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004.
- Проловић, *Сликани украс рукоџиса* = Ј. Проловић, *Сликани украс рукоџиса од XII до XIV века*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 309–318.
- Проловић, *Срџски рукоџиси XIII и XIV века* = Ј. Проловић, *Срџски рукоџиси XIII и XIV века у Бечу и манасџир Хиландар*, ХЗ 6 (1986) 163–269.
- Проловић, *Сџуденичко чеџворојевањџе* = Ј. Проловић, *Сџуденичко чеџворојевањџе*, in: *Сџуденица и византијска уметносџ око 1200. ѳодине*, ed. В. Кораћ, Београд 1988, 525–533.
- Протасева, *Византијски орнамент* = Т. Н. Протасева, *Византијски орнамент*, in: *Древнерусское искусство, Рукописная книга*, II, Москва 1974, 205–218.
- Пузовић, *Почеџи срџској џџамџарџтва* = Љ. Пузовић, *Почеџи срџској џџамџарџтва: издања џџамџарије Ђурђа Црнојевића*, in: *Између џрадиџије и иновације: 520 ѳодина од ѳрве ћирилске књиџе џџамџане на срџскословенском језику. Каталој изложде*, Београд 2014, 11–21.
- Пурковић, *Поџис цркава* = М. Пурковић, *Поџис цркава у сџарој срџској држави*, Скопље 1938.
- Пуцко, *Византијски емалџерниј стил* = В. Пуцко, *Византијски емалџерниј стил в оформлении греческих и иноязычных иллюминированных рукописей*, ЗРВИ 32 (1993) 7–18.
- Пуцко, *Изображения евангелистов* = В. Пуцко, *Изображения евангелистов на страницах древнеславянской рукописи*, Slovo 35 (1985) 115–130.

- Пуцко, *Славянская иллюминированная книга* = В. Пуцко, *Славянская иллюминированная книга X–XI веков*, Byzantinoslavica 46 (1985) 140–152.
- Пуцко, *Художественное оформление Мариинского Евангелия* = В. Пуцко, *Художественное оформление Мариинского Евангелия – глаголического памятника XI в.*, Записки Отдела рукописей ГБЛ. 45 (1986) 11–26.
- Пуцко, *Художественное оформление славянских рукописей* = В. Пуцко, *Художественное оформление древнейших славянских рукописей*, Slovo 37 (1987) 55–90.
- Пушић, *Црква Св. Томе* = И. Пушић, *Црква Св. Томе у Кућима*, Зограф 17 (1986) 73–77.
- Радић, *Сѣрах у ѱозној Византији* = Р. Радић, *Сѣрах у ѱозној Византији 1180–1453*, I–II, Београд 2000.
- Радовановић, *Јединство небеске и земаљске цркве* = Ј. Радовановић, *Јединство небеске и земаљске цркве у српској сликарству средњега века или ликови живих људи на фрескама и иконама средњега века*, ЗМСЛУ 20 (1984) 47–66.
- Радовановић, *Прилој иконографији* = Ј. Радовановић, *Прилој иконографији светлих српских десјотија Бранковића*, ЗМСЛУ 7 (1971) 293–314 (= idem, *Радови из иконографије*, Београд 2008, 140–156).
- Радовић, *Синаити* = А. Радовић, *Синаити и њихов значај у живој Србији XIV и XV века*, in: *Манастир Раваница – споменница о шестој стогодишњици*, Београд 1981, 101–134.
- Радојичић, *Анѿологија сѣаре српске књижевности* = Ђ. Сп. Радојичић *Анѿологија сѣаре српске књижевности (XI–XVIII век)*, Београд 1960.
- Радојичић, *Развој сѣарих српских родослова* = Ђ. Сп. Радојичић, *Доба ѱостанка и развој сѣарих српских родослова*, ИГ 2 (1948) 21–36.
- Радојичић, *Руски и српски ѿексиј Василија Никољској* = Ђ. Сп. Радојичић, *Руски и српски ѿексиј Василија Никољској из Доње Русије*, Историјски записи 14 (1953) 204–210.
- Радојичић Д., *Дијалози за ѿризом* = Д. Радојичић, *Дијалози за ѿризом. Анѿројолошки ојледи о култури исхране*, Београд 2015².
- Радојковић, *Илустрације српских шѿамѿаних књија* = Б. Радојковић, *Илустрације српских шѿамѿаних књија XVI века као ѿриручници сѣарих српских златѿара*, ЗМПУ 11 (1965) 59–73.
- Радојковић, *Метал средњовековни* = Б. Радојковић, *Метал средњовековни*, in: *Историја ѿримењене уметности код Срба I*, Београд 1977, 79–120.
- Радојковић, *Накиј код Срба* = Б. Радојковић, *Накиј код Срба од XII до краја XVIII века*, Београд 1969.
- Радојковић, *Ризница* = Б. Радојковић, *Ризница*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 331–344.
- Радојковић, *Српско златѿарство* = Б. Радојковић, *Српско златѿарство XVI и XVII века*, Нови Сад 1966.
- Радојковић, *Турско-ѿерсијски уѿицај* = Б. Радојковић, *Турско-ѿерсијски уѿицај на српске уметничке занаје XVI и XVII века*, ЗМСЛУ 1 (1965) 119–139.
- Радојчић, *Архиејској Данило II* = С. Радојчић, *Архиејској Данило II и српска архиејскѿура раној XIV века*, in: idem, *Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 195–210.
- Радојчић, *Беседе Јована Дамаскина* = С. Радојчић, *Беседе Јована Дамаскина и фреске Усења Бојородичиној у црквама краља Милуѿина*, in: idem, *Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 180–193.
- Радојчић, *Иконе Србије и Македоније* = С. Радојчић, *Иконе Србије и Македоније*, Београд 1962.
- Радојчић, *Једна сликарска школа* = С. Радојчић, *Једна сликарска школа из грује ѿловине XV века – ѿрилој истѿорији хришћанске уметности ѿод Турцима*, ЗМСЛУ 1 (1965) 67–103.
- Радојчић, *Мајстѿори сѣарој српској сликарства* = С. Радојчић, *Мајстѿори сѣарој српској сликарства*, Београд 1955.
- Радојчић, *Милешева* = С. Радојчић, *Милешева*, Београд 1963.
- Радојчић, *Милешевске фреске* = С. Радојчић, *Милешевске фреске Сѣраиној суда*, Глас САН 234, Одељење друштвених наука, књ. 7 (1959) 69–79.
- Радојчић, *Минијѿуре у српским Александридама* = С. Радојчић, *Минијѿуре у српским Александридама*, Уметнички преглед 5 (1938) 138–154.
- Радојчић, *Минхенски српски ѿсалѿир* = С. Радојчић, *Минхенски српски ѿсалѿир*, ЗФФ 7/1 (1963) 277–285.
- Радојчић, *Наѿѿис МАРПОУ* = С. Радојчић, *Наѿѿис МАРПОУ на ариљским фрескама*, Глас САН 234, Одељење друштвених наука, књ. 7 (1959) 89–94.
- Радојчић, *О естѿејској вредности* = С. Радојчић, *О естѿејској вредности нашеј сликарства XVII века*, in: *Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 263–270.
- Радојчић, *О сликарству у Боки Којорској* = С. Радојчић, *О сликарству у Боки Којорској*, Споменик САН 103 (1953) 59–66.
- Радојчић, *Порѿреѿ ѿѿѿријарха Пајсија* = С. Радојчић, *Порѿреѿ ѿѿѿријарха Пајсија у Националном музеју у Равени*, in: idem, *Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 283–286.
- Радојчић, *Порѿреѿѿи* = С. Радојчић, *Порѿреѿѿи српских владара у средњем веку*, Београд 1996².
- Радојчић, *Сѣарине Црквеној музеја у Скојљу* = С. Радојчић, *Сѣарине Црквеној музеја у Скојљу*, Скопље 1941.
- Радојчић, *Сѣаро српско сликарство* = С. Радојчић, *Сѣаро српско сликарство*, Београд 1966.
- Радојчић, *Црква у Коњуху* = С. Радојчић, *Црква у Коњуху*, ЗРВИ 1 (1952) 148–167.

- Радојчић, Улоја анџике = С. Радојчић, Улоја анџике у стиаром српском сликарству, in: idem, *Одабрани чланци и студије*, 1933–1978, Београд – Нови Сад 1982, 65–73.
- Радојчић, Умејнички сџоменици Хиландара = С. Радојчић, Умејнички сџоменици манасџира Хиландара, ЗРВИ 3 (1955) 163–194.
- Радојчић Н., Увод у историју = Н. Радојчић, Увод у историју српске историографије XVIII века, Зборник Матице српске за књижевност и језик 6–7 (1958–1959) 1–31.
- Радонић, Србија и Угарска = Ј. Радонић, Србија и Угарска у средњем веку, in: *Војводина I*, Нови Сад 1939, 128–144.
- Радослављево јеванђеље = Радослављево јеванђеље, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 2001.
- Радошевић, Суботић, Бојородица Гавалиојиса = Н. Радошевић, Г. Суботић, Бојородица Гавалиојиса у Водену, ЗРВИ 27–28 (1989) 217–263.
- Радужко, Ауџорски рукојис = М. Радужко, Ауџорски рукојис и историја умејносни: живојис сирајних одаја наријекса и џрема Свејше Софије охридске и зидно сликарство Охрида и суседних обласџи, Зограф 35 (2011) 155–184.
- Радужко, Драгњански манасџирић = М. Радужко, Драгњански манасџирић Св. Николе, Зограф 24 (1995) 24–37.
- Радужко, Пројрам живојиса = М. Радужко, Пројрам живојиса око „Краљевској џресџола”, in: *Зидно сликарство манасџира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 301–309.
- Радужко, Живојис џрочеља и линете = М. Радужко, Живојис џрочеља и линете јужној улаза Свејшој Николе у Љубојшену, Зограф 32 (2008) 101–116.
- Радужко, Којорин = М. Радужко, Којорин, Београд 2006.
- Радужко, Трајови џресџола = М. Радужко, Трајови џресџола великој жујана Сџефана Немањића и фреско-украc џлавне цркве манасџира Сџуденице, Зограф 36 (2012) 47–64.
- Радужко, Чин узношења и раздробљења ајнеца = М. Радужко, Чин узношења и раздробљења ајнеца у Причешћу ајосџола из Бојородичине цркве у Кинџвиси, ЗРВИ 34 (1995) 203–219.
- Рајић, Тимотијевић, Манасџири Овчарско-кабларске клисуре = Д. Рајић, М. Тимотијевић, Манасџири Овчарско-кабларске клисуре, Чачак 2004.
- Ракић З., Димиџрије Даскал = З. Ракић, Димиџрије Даскал – српски џисар и илуминаџор друје џоловине XVI века, ПКЈИФ 79 (2013) 163–178.
- Ракић З., Засџавице = З. Ракић, Засџавице Чейворојеванђеља др. 33 и 69 у бидлиојици манасџира Хиландара, in: ПЕРИВОЛОС. Зборник у часџи Мирјане Живојиновић II, ed. Б. Миљковић, Д. Целедџић, Београд 2015, 485–494.
- Ракић З., Зидно сликарство 16. и 17. века = З. Ракић, Зидно сликарство 16. и 17. века у Горњем Полимљу. Брезојевница и Калудра, in: *Ђурђеви стјујови и Будимљанска ејархија*, edd. Б. Тодић, М. Радужко, Беране–Београд 2011, 577–600.
- Ракић З., Којија Минхенској српској џсалџира = З. Ракић, Којија Минхенској српској џсалџира, насџала 1627–1630. џодине, и џен однос џрема оријиналу, in: СџУММЕИКТА. Зборник радова џоводом чейдресей џодина Инсџиџујија за историју умејносни Филозофској факулџейија у Беојраду, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 421–438.
- Ракић З., Минијајуре сликара Јована = З. Ракић, Минијајуре сликара Јована у Псалџиру Гаврила Тројичанина из 1643. џодине, Саопштења 34 (2002) 265–280.
- Ракић З., Минијајуре сликара Лонџина = З. Ракић, Минијајуре сликара Лонџина у Чейворојеванђељу др. 432 Бидлиоџеке Српске џаџријаришије у Беојраду, Саопштења 41 (2009) 121–136.
- Ракић З., Минијајуре српских рукојиса XVI и XVII века = З. Ракић, Минијајуре српских рукојиса XVI и XVII века у бидлиоџеци манасџира Хиландара, ХЗ 10 (1998) 317–334.
- Ракић З., Орнаменџика I = З. Ракић, Орнаменџика Чейворојеванђеља др. 25 и Триода др. 24 у бидлиоџеци ајшонској манасџира Свејшој Панџелејмона, ПКЈИФ 80 (2014) 161–174.
- Ракић З., Орнаменџика II = З. Ракић, Орнаменџика чейворојеванђеља др. 6 у манасџиру Хиландару и др. 263 у Бидлиоџеци Српске џаџријаришије, ЗНМ 21/2 (2014) 85–98.
- Ракић З., Радул = З. Ракић, Радул – српски сликар XVII века, Нови Сад 1998.
- Ракић З., Свакодневни живоји = З. Ракић, Свакодневни живоји српских сликара 16. и 17. века и свакодневица у џиховим делима, in: *Привајни живоји у српским земљама у освий модерној доба*, ed. А. Фотић, Београд 2005, 416–429.
- Ракић З., Сликани украс џирилских рукојиса = З. Ракић, Сликани украс џирилских рукојиса XVI и XVII века, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 309–318.
- Ракић З., Српска минијајуре XVI и XVII века = З. Ракић, Српска минијајуре XVI и XVII века, Београд 2012.
- Ракић С., Иконе Босне и Херцејовине = С. Ракић, Иконе Босне и Херцејовине (16.–19. вијек), Београд 1998.
- Ракоција, Црква Свејше Бојородице = М. Ракоција, Црква Свејше Бојородице на Вражијем Камену, Саопштења 19 (1987) 81–108.
- Ракоција, Св. Прокојије и Св. Панџелејмон = М. Ракоција, Цркве Св. Прокојије и Св. Панџелејмон у Нишу и Сџефан Немања, Ниш и Византија 9 (2011) 283–296.
- Ракоција, Црква у Горњем Мајејевцу = М. Ракоција, Црква у Горњем Мајејевцу код Ниша, Саопштења 22–23 (1990–1991) 7–24.
- Расолкоска-Николовска, Цркваџа Свејши Георџи = З. Расолкоска-Николовска, Цркваџа Свејши Георџи кај Горни Козјак, Шџијиско (Македонија), Ниш и Византија 13 (2014) 301–314.
- Ристић, Моравска архџиекџиура = В. Ристић, Моравска архџиекџиура, Крушевац 1996.
- Ристић, Наујара = В. Ристић, Наујара и касновизанџијско сликарство, ЗРВИ 37 (1998) 221–232.
- Ристић, Новоојкривене фреске = В. Ристић, Новоојкривене фреске у цркви Св. Бојородице манасџира Наујаре, Саопштења 26 (1994) 131–148.

- Ристовић, *Асијектни рецејције античкој наслеђа* = Н. Ристовић, *Асијектни рецејције античкој наслеђа у Живоју десјојта Сјефана Лазаревића Консијантинина Философа*, ЗРВИ 48 (2011) 287–306.
- Руварац Д., *Манасјир Крушедо* = Д. Руварац, *Манасјир Крушедо с обзиром на йрава и дужностй фрушкојорских манасјира у XIX веку*, Сремски Карловци 1918.
- Руварац Д., *Ойис фрушкојорских манасјира* = Д. Руварац, *Ойис срјских фрушкојорских манасјира 1753. йодине*, Сремски Карловци 1903.
- Руварац И., *О роду десјојице србске Анђелине* = И. Руварац, *О роду десјојице србске Анђелине и срећи Десјине Марије*, in: *Зборник Илариона Руварца, Одабрани исјориски радови*, ed. Н. Радојчић, Београд 1934, 36–40.
- Руварац И., *Православни манасјири у Срему* = И. Руварац, *Православни срјски манасјири у Срему*, in: *Шемајизам исјочно-йравославне срјске архидијецезе сремско-карловачке за йодину 1892*, Нови Сад 1892.
- Рудић, *Босанска власјела* = С. Рудић, *Босанска власјела у XV веку*, Београд 2004 (unpublished Ph.D. thesis).
- Савић, *Два значајна зайиса* = В. Савић, *Два значајна зайиса о шйамйару Макарију*, ПКЈИФ 78 (2012) 101–106.
- Савић, *Лишурйјски елементи* = В. Савић, *Лишурйјски елементи у йовељи десјојице Јелене манасјиру Хиландару из 1504. йодине*, in: *Теолинйиситичка йроучавања словенских језика*, ed. Ј. Грковић-Мејдор, Београд 2013, 473–491.
- Савић, *Редакцијске одлике* = В. Савић, *Редакцијске одлике йрве сйранице Кијевских лисйића*, in: *Светйи Ђирило и Методийе и словенско йисано наслеђе, 863–2013*, edd. Ј. Радић, В. Савић, Београд 2014, 277–308.
- Светйи Ахилије у Ариљу, *исјорија и умейностй* = Светйи Ахилије у Ариљу, *исјорија и умейностй*. *Зборник радова*, Београд 2002.
- Светйи Никола у Подврху = *Манасјир Светйој Николе у Подврху 1606–2006*, ed. Г. Марковић, Београд 2006.
- Светйи Сава, *Живој Сјефана Немање* = Светйи Сава, *Живој Сјефана Немање*, прев. М. Башић, in: *Сйаре срјске диографйе I*, Београд 1924.
- Светйи Сава, *Сабрана дела* = Светйи Сава, *Сабрана дела*, ed. Т. Јовановић, Београд 1998.
- Серафимова, Спахиу, *Нова власй – друја вера* = А. Серафимова, Ј. Спахиу, *Нова власй – друја вера, йрилој йроучавању исламских уйицаја на йосйвизанййјску умейностй*, Саопштења 45 (2013) 165–177.
- Серафимова, *Османлиски социо-исјориски рефлексии* = А. Серафимова, *Османлиски социо-исјориски рефлексии: йрејсйави на Турци во йосйвизанййскојо сликарсйво во Македониа*, Патримониум. МК 4/9 (2011) 203–212.
- Серафимова, *Прилој йроучавању* = А. Серафимова, *Прилој йроучавању иконосйасних крсйова на Балкану*, in: *Манасјир Црна ријека и светйи Пејтар Коришки*, ed. Д. Бојовић, Приштина–Београд 1998, 149–162.
- Симић П., *Фреска Вазнесења Хрисйовој* = П. Симић, *Фреска Вазнесења Хрисйовој у Бијелом Пољу и њена лишурйјска йодлоја*, Зограф 6 (1975) 21–24.
- Симић С., *Велешки манасјир* = С. Симић, *Велешки манасјир Св. Димийрија*, Скопље 1923.
- Симић-Лазар, *Илусйровано жийије Св. Саве Срјској* = Д. Симић-Лазар, *Илусйровано жийије св. Саве Срјској на икони из Мораче*, Саопштења 37–38 (2005–2006) 69–93.
- Симић-Лазар, *Каленић* = Д. Симић-Лазар, *Каленић. Сликарсйво. Исјорија*, Београд 2011².
- Синдик, *Тесйаменй Јелене Балишић* = Д. И. Синдик, *Тесйаменй Јелене Балишић*, in: *Никон Јерусалимац. Вријеме – личностй – дјело*, ed. Ј. Ђулибрк, Цетиње 2004, 151–165.
- Сковран, *Иконосйас у Подврху* = А. Сковран, *Иконосйас цркве Св. Николе у Подврху и њејов йворац*, Зограф 4 (1972) 54–62.
- Сковран, *Лонйинове иконе и фреске* = А. Сковран, *Лонйинове иконе и фреске у манасјиру Ломници*, Наше старине 9 (1964) 23–42.
- Сковран, *Новоошкривене фреске* = А. Сковран, *Новоошкривене фреске у цркви св. Луке у Кошору*, Зограф 4 (1972) 76–78.
- Сковран, *Фреске цркве св. Ђорђа йод Горицом* = А. Сковран, *Фреске цркве св. Ђорђа йод Горицом у Тишојраду*, Старине Црне Горе 3–4 (1965–1966) 125–134.
- Сковран, *Умейничко длајо манасјира Пиве* = А. Сковран, *Умейничко длајо манасјира Пиве. Кайалој, Цетиње–Београд 1980*.
- Скок, *Тойономасйика Војводине* = П. Скок, *Тойономасйика Војводине*, in: *Војводина I, Од најсйаријих времена до велике Сеобе*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 108–127.
- Слијепчевић, *Исјорија СПЦ* = Ђ. Слијепчевић, *Исјорија Срјске йравославне цркве I–III*, Београд 1991.
- Смолчић-Макуљевић, *Манасјир Трескавац* = С. Смолчић-Макуљевић, *Манасјир Трескавац*, Београд 2013.
- Смолчић-Макуљевић, *Хиландарска кайајейшазма* = С. Смолчић-Макуљевић, *Хиландарска кайајейшазма монахиње Јефимије. Иконографйа и дојослужбена функција*, in: *Осам векова Хиландара. Исјорија, духовни живој, књижевностй, умейностй и архйшектйура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 693–701.
- Смолчић-Макуљевић, *Царски Деизис и небески двор* = С. Смолчић-Макуљевић, *Царски Деизис и небески двор у сликарсйву XIV века манасјира Трескавац. Иконографски йрограм северне куйоле йријрајје цркве Бојородичиној Усјења*, in: *Трећа јујословенска конференција визанйолоја*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радловић, Београд–Крушевац 2002, 463–472.
- Соловјев, Мошин, *Грчке йовеље* = А. Соловјев, В. Мошин, *Грчке йовеље срјских владара*, Београд 1936.
- Сйиси о Косову = Сйиси о Косову, ed. М. Грковић, Београд 1993.
- Спремић, *Беојрад у Фурланији* = М. Спремић, *Беојрад у Фурланији*, Београд–Загреб 2006.

- Спремић, Бранковићи и Света Гора = М. Спремић, Бранковићи и Света Гора, in: *Друга казивања о Светој Гори*, ed. М. Јанковић, Београд 1997, 81–100.
- Спремић, Десиој Ђураћ = М. Спремић, Десиој Ђураћ Бранковић и његово доба, Београд 1994.
- Спремић, Десиој Стефан Бранковић = М. Спремић, Десиој Стефан Бранковић Слейи, Глас САНУ 164, Одељење историјских наука, књ. 15 (2010) 115–143.
- Србљак = Србљак, Београд 1986.
- Србљак III = Србљак. Службе, канони, акајисити III, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1970.
- Српске иконе између традиције и модерности = Српске иконе између традиције и модерности. Паралеле. Галерија Мајице српске, Нови Сад 2015.
- Српске рукописне књиге у Чешкој = Српске рукописне књиге у Чешкој, ed. З. Недељковић, Београд 2015.
- Станић, Један облик стварања = Р. Станић, Један облик стварања у сливу реке Људске код Новог Пазара, Саопштења 13 (1981) 147–161.
- Станић, Одабрани радови = Р. Станић, Одабрани радови, Београд 2007.
- Станић, Скулпторални иориреји кийиора = Р. Станић, Скулпторални иориреји кийиора и мајиора на црквама XV–XVII века у Зајадној Србији и Санџаку, Зограф 4 (1972) 68–75.
- Станојевић, Да ли је краљ Урош био заробљен? = Ст. Станојевић, Да ли је краљ Урош 1268 год. био заробљен од Мађара?, Глас СКА, други разред, философско-филолошке, друштвене и историске науке, 84/4–5 (1935) 201–206.
- Стародубцев, Задужинарство и кийиори = Т. Стародубцев, Задужинарство и кийиори у Србији у доба Лазаревића, Саопштења 42 (2010) 39–63.
- Стародубцев, Манастир Сисојевац = Т. Стародубцев, Манастир Сисојевац, Београд 2008.
- Стародубцев, О времену живописања цркве у Рамаћи = Т. Стародубцев, О времену живописања цркве у Рамаћи, in: *Паг Српске десетовине 1459. године*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 147–170.
- Стародубцев, О кийиору Руденице = Т. Стародубцев, О кийиору Руденице, Саопштења 35–36 (2003–2004) 101–110.
- Стародубцев, О иорирејима у Раваници = Т. Стародубцев, О иорирејима у Раваници, ЗРВИ 49 (2012) 333–354.
- Стародубцев, Писани извори о црквама и манастирима = Т. Стародубцев, Писани извори о црквама и манастирима по-дизаним или однављаним у обласима Лазаревића и Бранковића. I. Кийиорски најииси, Саопштења 45 (2013) 133–146; II. Повеле, Саопштења 46 (2014) 107–123.
- Стародубцев, Представа Небеске лишурије = Т. Стародубцев, Представа Небеске лишурије у куйоли. Прилој ирочавану, in: *Трећа југословенска конференција византолоја*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд– Крушевац 2002, 381–411.
- Стародубцев, Представе Рођења Бојородице и Ваведена = Т. Стародубцев, Представе Рођења Бојородице и Ваведена у наосу Каленића: изузећак или илог обичаја ејохе, in: *Манастир Каленић. У сусрет шестој стогодишњици*, ed. Ј. Калић, Београд–Крагујевац 2009, 91–105.
- Стародубцев, Сакос црквених достојанственика = Т. Стародубцев, Сакос црквених достојанственика у средњовековној Србији, in: *Византијски свет на Балкану II*, edd. Б. Крсманивић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 523–550.
- Стародубцев, Сликарски задужбина Лазаревића = Т. Стародубцев, Сликарски задужбина Лазаревића, ЗРВИ 43 (2006) 349–373.
- Стасов, Славјански и восточни орнамент = В. В. Стасов, Славјански и восточни орнамент по рукописам древног и новог времена I, Санкт-Петербург 1884; II–III, Санкт-Петербург 1887.
- Стевановић, Архитектура Светој Ђорђа у Речанима = Б. Стевановић, Архитектура цркве Светој Ђорђа у Речанима – ирводийни излед и иозније измене, Зограф 39 (2015) 119–127.
- Стевановић, Представе Христових ирародителја = Б. Стевановић, Представе Христових ирародителја у цркви Светој Ђорђа у Речанима, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 25–38.
- Стевовић, Архитектура Моравске Србије = И. Стевовић, Архитектура Моравске Србије: локална ирародителска школа или ејилој водећих иокова иозновизантијској ирародителској стварања. Мејодолошка студија, ЗРВИ 43 (2006) 231–253.
- Стевовић, Историјски извор = И. Стевовић, Историјски извор и историјскоуметничко тумачење: Бојородичина црква у Тојлици, Зограф 35 (2011) 73–92.
- Стевовић, Једнобродне куйолне цркве = И. Стевовић, Једнобродне куйолне цркве у Дубровнику у време византијске власти, Зограф 21 (1990) 18–30.
- Стевовић, Каленић = И. Стевовић, Каленић. Бојородичина црква у архитектури иозновизантијској светиа, Београд 2006.
- Стевовић, О ирводийном изледу = И. Стевовић, О ирводийном изледу и времену израдне цркве Св. Михаила у Сјону, ЗРВИ 35 (1996) 175–195.
- Стефан Првовенчани (1988) = Стефан Првовенчани, Сабрани сјиси, ed. Љ. Јухас-Георгиевска, Београд 1988.
- Стефан Првовенчани (1999) = Стефан Првовенчани, Сабрана дела, ed. Љ. Јухас-Георгиевска, Т. Јовановић, Београд 1999.
- Стефановски, Тема = М. Стефановски, Тема узорној иорейка државе у Констанининовом живојојису десетовина Стефана Лазаревића, in: *Паг Српске десетовине 1459. године*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 1–14.
- Стојаковић, Кийиорски модел Ресаве = А. Стојаковић, Кийиорски модел Ресаве, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 269–276.

- Стојановић, *Везени крст* = Д. Стојановић, *Везени крст из манастира Дечана*, ЗМПУ 9–10 (1966) 29–40.
- Стојановић, *Умејнички вез у Срдији* = Д. Стојановић, *Умејнички вез у Срдији од XIV до XIX века*, Београд 1959.
- Стојановић, *Црквени шекстил* = Д. Стојановић, *Црквени шекстил од средине XV до краја XVII века*, ЗМПУ, н. с., 1 (2005) 9–44.
- Стојановић-Максимовић, *Неколико њрилоја* = Ј. Стојановић-Максимовић, *Неколико њрилоја историји умејности у Боки коџорској. Пластика XI века у Сушћейану*, Споменик САН 105 (1956) 49–52.
- Стојановић-Максимовић, *О средњовековној скулптури Боке Коџорске* = Ј. Стојановић-Максимовић, *О средњовековној скулптури Боке Коџорске*, Споменик САН 103 (1953) 103–113.
- Стошић, *Српска умејност 1690–1740* = Љ. Стошић, *Српска умејност 1690–1740*, Београд 2006.
- Странствованија Василија Григоровича-Барског* = *Странствованија Василија Григоровича-Барског по свјатим местам Востока с 1723 по 1747 г.*, ч. III, Санкт Петербург 1887.
- Суботин-Голубовић, *Култ свейој Ахилија* = Т. Суботин-Голубовић, *Култ свейој Ахилија Лариској*, ЗРВИ 26 (1987) 21–33.
- Суботин-Голубовић, *Прилој њознавању дојслужења* = Т. Суботин-Голубовић, *Прилој њознавању дојслужења у Српској Цркви крајем XIII века*, ХЗ 10 (1998) 153–177.
- Суботин-Голубовић, *Смедеревска служба* = Т. Суботин-Голубовић, *Смедеревска служба ѡреносу мошћију свейој айосћола Луке*, in: *Српска књижевност у доба Десјојовине*, Деспотовац 1998, 133–156.
- Суботин-Голубовић, *Ушћицај ѡреноса мошћију св. Пејке* = Т. Суботин-Голубовић, *Ушћицај ѡреноса мошћију св. Пејке у Десјојовину на развој њеној култ у српској средини*, in: *Бљгария и Сърбия в контекста на византијската цивилизација*, Софија 2005, 343–355.
- Суботић, *Јован Прећече у Јашуњи* = Г. Суботић, *Зидно сликарство Свейој Јована Прећече у Јашуњи (1)*, Лесковачки зборник 27 (1987) 23–36.
- Суботић, *Долац и Чадићи* = Г. Суботић, *Долац и Чадићи*, Београд 2012.
- Суботић, *Икона василисе Јелене* = Г. Суботић, *Икона василисе Јелене и оснивачи манастира Појанова*, Саопштења 25 (1993) 25–40.
- Суботић, *Краљица Јелена Анжујска* = Г. Суботић, *Краљица Јелена Анжујска – кћићор црквених сјоменика у Приморју*, ИГ 1–2 (1958) 131–147.
- Суботић, *Манастир Бојородице Месонисиојисе* = Г. Суботић, *Манастир Бојородице Месонисиојисе*, ЗРВИ 26 (1987) 125–171.
- Суботић, *Манастир Свейој Павла* = Г. Суботић, *Манастир Свейој Павла*, in: *Казивања о Свейој Гори*, Београд 1995, 114–142.
- Суботић, *Најстарије ѡредставе свейој Георгија Крајовца* = Г. Суботић, *Најстарије ѡредставе свейој Георгија Крајовца*, ЗРВИ 32 (1993) 167–192.
- Суботић, *Обнова зидној сликарства у Свейом Прохору Пчињском* = Г. Суботић, *Обнова зидној сликарства у Свейом Прохору Пчињском крајем XV века*, Лесковачки зборник 29 (1989) 9–14.
- Суботић, *Обнова манастира Свейој Павла* = Г. Суботић, *Обнова манастира Свейој Павла у XIV веку*, ЗРВИ 22 (1983) 207–258.
- Суботић, *Почеци монашкој живојта* = Г. Суботић, *Почеци монашкој живојта и црква манастира Срейњета у Мейгеорима*, ЗМСЛУ 2 (1966) 143–176.
- Суботић, *Прилој хронолојији* = Г. Суботић, *Прилој хронолојији дечанској зидној сликарства*, ЗРВИ 20 (1981) 111–138.
- Суботић, *Свейи Ѓорђе у Бањанима (1985)* = Г. Суботић, *Свейи Ѓорђе у Бањанима. Историја и архитектура*, ЗМСЛУ 21 (1985) 135–160.
- Суботић, *Свейи Ѓорђе у Бањанима (2011)* = Г. Суботић, *Свейи Ѓорђе у Бањанима. Зидно сликарство*, in: *На шрајовима Војислава Ј. Ѓурића*, edd. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 325–352.
- Суботић, *Трећа жичка ѡвельа* = Г. Суботић, *Трећа жичка ѡвельа*, Зограф 31 (2006–2007) 51–58.
- Суботић et al., *Најћиси* = Г. Суботић, Б. Миљковић, И. Шпадијер, И. Тот, *Најћиси историјске садржине у зидном сликарству I*, Београд 2015.
- Събрани съчинения на Константин Костенечки* = *Събрани съчинения на Константин Костенечки. Изследване и текст*, edd. К. Куев, Г. Петков, Софија 1986.
- Тарнанидис, *Српско-јрчки односи* = Ј. Тарнанидис, *Српско-јрчки односи у лићурћиском живоју у 16. веку у сенци администрајивно-ћолићичких здивања шоја времена*, ЗМСЛУ 29–30 (1993–1994) 325–335.
- Татић, Петковић, *Манастир Каленић* = Ж. Татић, В. Петковић, *Манастир Каленић*, Вршац 1926.
- Татић-Ђурић, *Икона* = М. Татић-Ђурић, *Икона Бојородице Бејрадске*, ГГБ 25 (1978) 147–159.
- Татић-Ђурић, *Икона айосћола Пејра и Павла* = М. Татић-Ђурић, *Икона айосћола Пејра и Павла у Вајћикану*, Зограф 2 (1967) 11–16.
- Татић-Ђурић, *Херцејовачки мићројолић* = М. Татић-Ђурић, *Херцејовачки мићројолић и ѡајријарх српски Анћоније као кћићор фресака и икона*, in: *Милешева у историји српској народа*, ed. В. Ј. Ѓурић, Београд 1987, 195–203.
- Теодоровић-Шакота, *Иконојисац Лонћин* = М. Теодоровић-Шакота, *Прилој ѡознавању иконојисца Лонћина*, Саопштења 1 (1956) 156–166.
- Теодосије, *Жићија* = Теодосије, *Жићија*, ed. Д. Богдановић, Београд 1988.
- Теодосије, *Жићије Свейој Саве* = Теодосије, *Жићије Свейој Саве*, прев. Л. Мирковић, Д. Богдановић, Београд 1984.

- Тимотијевић, *Манастир Крушедол* = М. Тимотијевић, *Манастир Крушедол I–II*, Београд 2008.
- Тимотијевић, *Српско барокно сликарство* = М. Тимотијевић, *Српско барокно сликарство*, Нови Сад 1996.
- Тимотијевић, *Традиција и барок* = М. Тимотијевић, *Традиција и барок / шумачење традиције у реформама барокне икционалне иконостасе*, ЗМСЛУ 34–35 (2003) 201–221.
- Тихомиров, *Каталог* = Н. Б. Тихомиров, *Каталог руских и славянских пергаментних рукописа XI–XII вв., хранящихся в Отделе рукописей Государственной библиотеки СССР имени В. И. Ленина, ч. 1 (XI век)*, Записки Отдела рукописей 25 (1962) 143–183.
- Тодић, *Ајосјол Андреја* = Б. Тодић, *Ајосјол Андреја и српски архиепископи на фрескама Сојоћана*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радловић, Београд–Крушевац 2002, 361–379.
- Тодић, *Бањско злато* = Б. Тодић, *Бањско злато – последњи остаци фресака у цркви Светио Стефана у Бањској*, in: *Манастир Бањска и доба краља Милутина*, ed. Д. Бојовић, Ниш – Косовска Митровица 2007, 163–174.
- Тодић, *Време иконостаса и живописања Љубосињке* = Б. Тодић, *Време иконостаса и живописања Љубосињке*, Саопштења 39 (2007) 101–116.
- Тодић, *Грачаница* = Б. Тодић, *Грачаница – сликарство*, Београд 1989.
- Тодић, *Иконографска истраживања* = Б. Тодић, *Иконографска истраживања жичких фресака XIII века*, Саопштења 22–23 (1990–1991) 25–40.
- Тодић, *Иконостас Старе српске цркве у Сарајеву* = Б. Тодић, *Иконостас Старе српске цркве у Сарајеву*, in: СУММЕИКАТА. *Зборник радова иводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 439–457.
- Тодић, *Иконостас у Дечанима* = Б. Тодић, *Иконостас у Дечанима – ирводни сликани ирограм и његове иконостасне измене*, Зограф 36 (2012) 115–129.
- Тодић, *Кийиторска композиција* = Б. Тодић, *Кийиторска композиција у наосу Богородичине цркве у Сјуденици*, Саопштења 29 (1997) 35–45.
- Тодић, *Лични записи сликара* = Б. Тодић, *Лични записи сликара*, in: *Приватни живој у српским земљама средњега века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004, 493–524.
- Тодић, *Манастир Ресава* = Б. Тодић, *Манастир Ресава*, Београд 1995.
- Тодић, *Манастир Убожац* = Б. Тодић, *Манастир Убожац*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 67–87.
- Тодић, *Ново шумачење* = Б. Тодић, *Ново шумачење ирограма и распореда фресака у Милешеви*, in: *На траговима Војислава Ђурића*, ed. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 55–68.
- Тодић, *Прилој иконостаса историје Велућа* = Б. Тодић, *Прилој бољем иконостаса најстарије историје Велућа*, Саопштења 20–21 (1988–1989) 67–75.
- Тодић, *Ране задужбине Стефана Немање* = Б. Тодић, *Ране задужбине Стефана Немање у свешту његових жиција*, in: *Владар, монах, свештеник. Свети Симеон Мироточиви и српска историја и култура* (in press).
- Тодић, *Рејрезентативни иорирети светио Сава* = Б. Тодић, *Рејрезентативни иорирети светио Сава у средњовековном сликарству*, in: *Свети Сава у српској историји и традицији*, ed. С. Ђирковић, Београд 1998, 225–248.
- Тодић, *Сарајевска црква Светих арханђела* = Б. Тодић, *Како је изледала сарајевска црква Светих арханђела у XVII и XVIII веку*, in: idem, *Радови о српској уметности и уметницима XVIII века*, Нови Сад 2010, 11–35.
- Тодић, *Свети арханђели у Кучевици* = Б. Тодић, *Када су сахрањени Свети арханђели код Кучевици?*, Патримониум. МК 6/11 (2013) 173–184.
- Тодић, *Сликарство ирираје Зрза* = Б. Тодић, *Сликарство ирираје Зрза и бојслужење Страсне седмице*, Зограф 35 (2011) 211–222.
- Тодић, *Сојоћански иоменик* = Б. Тодић, *Сојоћански иоменик*, Саопштења 34 (2002) 279–293.
- Тодић, *Српске уметничке стварине у Вајоједу* = Б. Тодић, *Српске уметничке стварине у манастиру Вајоједу*, in: *Четири казивања о Светој Гори*, edd. М. Милосављевић, М. Живојиновић, Београд 2005, 136–152.
- Тодић, *Српски архиепископи* = Б. Тодић, *Српски архиепископи на фрескама XVII века у Морачи – ко су и зашто су насликани*, in: *Манастир Морача*, edd. Б. Тодић, Д. Поповић, Београд 2006, 93–114.
- Тодић, *Српски сликари* = Б. Тодић, *Српски сликари од XIV до XVIII века, I–II*, Нови Сад 2013.
- Тодић, *Старо Најоричино* = Б. Тодић, *Старо Најоричино*, Београд 1993.
- Тодић, *Фреске* = Б. Тодић, *Фреске*, in: М. Кашанин et al., *Манастир Сјуденица*, Београд 1986, 137–156.
- Тодић, *Фреске XIII века* = Б. Тодић, *Фреске XIII века у иараклису на ирју Св. Георгија у Хиландару*, ХЗ 9 (1997) 35–73.
- Тодић, *Црква Св. Петра код Уњемира* = Б. Тодић, *Црква Св. Петра код Уњемира*, СКМ 9 (1989–1990) 5–34.
- Томин, *Књижевни ојус зографа Лонина* = С. Томин, *Књижевни ојус зографа Лонина – ирилој реконструкцији*, in: *Косово и Метохија у цивилизацијским иковима II*, Књижевност, Косовска Митровица 2010, 189–202.
- Томин, *Једна варијанта* = Г. Томин, *Једна варијанта у оквиру моравске школе*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 249–261.
- Томовић Г., *Provincia di Stefano* = Г. Томовић, *Provincia di Stefano*, in: *Српска ироза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 351–362.

- Томовић Г., *Морфологија ћириличких најйиса* = Г. Томовић, *Морфологија ћириличких најйиса на Балкану*, Београд 1974.
- Томовић Г., *Најйис на цркви Светиої Луке* = Г. Томовић, *Најйис на цркви Светиої Луке у Кошору из 1195. године*, in: *Црква Светиої Луке кроз вијекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 23–31.
- Томовић Г., *О ілаіољском најйису* = Г. Томовић, *О ілаіољском најйису из Конавала*, ИЧ 52 (2005) 23–32.
- Томовић М., *Проблем йорекла античкої йорфира* = М. Томовић, *Проблем йорекла античкої йорфира у Срдији*, ЗНМ 14/1 (1991) 393–399.
- Тошић, *Родоначелник йлемена Косача* = Ђ. Тошић, *Родоначелник йлемена Косача – војвода Влайко Вуковић*, in: *Срїска йроза данас. Косаче – оснивачи Херцејовине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 243–260.
- Тошић, *Херцеј Влайко Косача* = Ђ. Тошић, *Фраіменїи из живоиїа херцеја Влайка Косаче*, ИЧ 56 (2008) 153–172.
- Тошић В., *Велики челник Радич* = В. Тошић, *Велики челник Радич*, Зборник за историју Матице српске 13 (1976) 7–21.
- Трифуновић, *Аздучник* = Ђ. Трифуновић, *Аздучник срїских средњовековних књижевних йојмова*, Београд 1974 (Београд 1990²).
- Трифуновић, *Белешке* = Ђ. Трифуновић, *Белешке о делима у Србљаку*, in: idem, *О Србљаку. Сїудује*, Београд 1970, 271–366.
- Трифуновић, *Инок Исаија* = Ђ. Трифуновић, *Писац и йреводилац Инок Исаија*, Крушевац 1980.
- Трифуновић, *Ка йочецима срїске йисменосїи* = Ђ. Трифуновић, *Ка йочецима срїске йисменосїи*, Београд 2001.
- Трифуновић, *Надїробна реч* = Ђ. Трифуновић, *Надїробна реч десїоїу Ђурђу Бранковићу од смедеревскої беседника*, Књижевна историја 46 (1979) 295–314.
- Трифуновић, *Сїиси о кнезу Лазару* = Ђ. Трифуновић, *Срїски средњовековни сїиси о кнезу Лазару и Косовском доју*, Крушевац 1968.
- Трифуновић, *Бјелогрлић, Брајовић, Хиландарска оснивачка йовеља* = Ђ. Трифуновић, В. Бјелогрлић, И. Брајовић, *Хиландарска оснивачка йовеља свейоїа Симеона и свейоїа Саве*, in: *Осам векова Сїуденице. Зборник радова*, Београд 1986, 49–59.
- Тричковић, *Срїска црква средином XVII века* = Р. Тричковић, *Срїска црква средином XVII века*, Глас САНУ 320, Одељење историјских наука, књ. 2 (1980) 61–162.
- Турилов, *К вопросу о происхождении* = А. А. Турилов, *К вопросу о происхождении ланского образа Спаса Нерукотворного*, in: *Образ христианского храма. Сборник статей по древнерусскому искусству в честь юбилея А. Л. Баталова*, edd. Л. А. Беляев, В. В. Седов, Москва 2015, 109–113.
- Турилов, *Сербский ковчег-реликвариј* = А. А. Турилов, *Сербский ковчег-реликвариј св. царя Константина из Благовещенского собора Московского Кремля: датировка и гипотезы о происхождении*, Црквене студије 10 (2013) 125–133.
- Ђирић, *Зайагни йортал Лазарице* = Ј. Ђирић, *Зайагни йортал Лазарице као йредмет конзервайторских реконсїрукција и истїориоїрафских анализа*, Крушевацки зборник 12 (2007) 33–44.
- Ђирић, *Манасїир Павловац* = Ј. Ђирић, *Манасїир Павловац, досадашња истїраживања и нова зайажања о архийекїтури манасїирскої комїлекса*, ЗНМ 19–2 (2010) 35–63.
- Ђирковић, *Двор и кулїура* = С. Ђирковић, *Двор и кулїура у средњовековној досанској држави*, in: idem, *Работїници, војници, духовници. Друшїва средњовековної Балкана*, Београд 1997, 435–445.
- Ђирковић, *Косовска дийка* = С. Ђирковић, *Косовска дийка у међународном конїексїу*, Глас САНУ 378, Одељење историјских наука, књ. 9 (1996) 49–69.
- Ђирковић, *Новобрдски законик* = С. Ђирковић, *Новобрдски законик десїоїа Сїефана Лазаревића из 1412. године*, in: В. Јовановић et al., *Ново Брдо*, Београд 2004, 162–181.
- Ђирковић, *О десїоїу Вуку Грїуревићу* = С. Ђирковић, *О десїоїу Вуку Грїуревићу*, ЗМСЛУ 6 (1970) 283–290.
- Ђирковић, *Одјеци рийерско-дворјанске кулїуре* = С. Ђирковић, *Одјеци рийерско-дворјанске кулїуре у Босни*, in: idem, *Работїници, војници, духовници. Друшїва средњовековної Балкана*, Београд 1997, 446–454.
- Ђирковић, *Повеља краља Вукашина* = С. Ђирковић, *Повеља краља Вукашина Дубровнику којом йоїврђује йовеље ранијих срїских владара*, ССА 4 (2005) 161–172.
- Ђирковић, *Русашка йосїода* = С. Ђирковић, *Русашка йосїода*, ИЧ 21 (1974) 5–17.
- Ђирковић, *Свейи Сава* = С. Ђирковић, *Свейи Сава између Исийока и Зайада*, in: *Свейи Сава у срїској истїорији и йтрадицији*, ed. С. Ђирковић, Београд 1998, 27–38.
- Ђирковић, *Херцеј Сїефан Вукчић* = С. Ђирковић, *Херцеј Сїефан Вукчић-Косача и њеїово доба*, Београд 1964.
- Ђирковић, *Работїници, војници, духовници* = С. Ђирковић, *Работїници, војници, духовници. Друшїва средњовековної Балкана*, Београд 1997.
- Ђирковић, *Срди* = С. Ђирковић, *Срди у средњем веку*, Београд 1995, 1997².
- Ђирковић, *Срдија уочи Царсїва* = С. Ђирковић, *Срдија уочи Царсїва*, in: *Дечани и визанїијска умейносїи средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 3–13.
- Ђирковић, *Хиландарски иїуман Јован* = С. Ђирковић, *Хиландарски иїуман Јован (Проблем акаїа срїске царске канцеларије)*, in: *Осам векова Хиландара. Истїорија, духовни живоиї, књижевносїи, умейносїи и архийекїтура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 59–70.
- Ђоровић-Љубинковић, *Иконосїас цркве свейої Николе у Великој Хочи* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Иконосїас цркве свейої Николе у Великој Хочи. Прилої йроучавању кулїа Сїевана Дечанскої*, Старинар 9–10 (1958–1959) 169–179.

- Ђоровић-Љубинковић, Ограз кулџа св. Сџефана** = М. Ђоровић-Љубинковић, *Ограз кулџа св. Сџефана у срџској средњовековној умејносној*, Старинар, н. с., 12 (1961) 47–60.
- Ђоровић-Љубинковић, Пећко-дечанска иконојисна школа** = М. Ђоровић-Љубинковић, *Пећко-дечанска иконојисна школа од XIV до XIX века*, Београд 1955.
- Ђоровић-Љубинковић, Призренско чејворојеџанђеље** = М. Ђоровић-Љубинковић, *Призренско чејворојеџанђеље. Ка џроблему њејовој дајшованја*, Старинар 19 (1968–1969) 191–202.
- Ђоровић-Љубинковић, Средњевековни дуборез** = М. Ђоровић-Љубинковић, *Средњевековни дуборез у исџочним обла-сџима Јуослаџије*, Београд 1965.
- Ђук, Косаче и Полимље** = Р. Ђук, *Косаче и Полимље*, in: *Срџска џроза данас. Косаче – оснивачи Херцеџовине*, Билећа–Гац-ко–Београд 2002, 378–388.
- Ђурчић, Грачаница** = С. Ђурчић, *Грачаница. Исџорија и Ар-хиџекџура*, Београд–Приштина 1988.
- Убипарип, Пејџојласник Ђурђа Црнојеџића** = М. Убипарип, *Пејџојласник Ђурђа Црнојеџића*, in: *Окџоих џејџојласник: из-дање Ђурђа Црнојеџића*, edd. М. Убипарип, М. Лазић, М. Н. Мартиновић, Цетиње–Београд–Дечани 2014.
- Ухова, «Балкански» стил в орнаменте** = Т. Б. Ухова, *«Балкански» стил в орнаменте рукописних книг из ма-стерској Троице-Серџиеџа монастыря*, in: *Древнерусское искусство XIV–XV вв.*, Москва 1984, 141–151.
- Ухова, Орнамент неовизантијског стила** = Т. Б. Ухова, *Орнамент неовизантијског стила в московских рукописях конца XIV – первой четверти XV в.*, in: *Андрей Рублев и его эпоха*, ed. М. В. Алпатов, Москва 1971, 222–244.
- Ферјанчић, Византијски и срџски Сер** = Б. Ферјанчић, *Ви-зантијски и срџски Сер у XIV сџолеђу*, Београд 1994.
- Ферјанчић, Десџоји** = Б. Ферјанчић, *Десџоји у Византији и јужнословенским земљама*, Београд 1960.
- Ферјанчић, Када се Евдокија удала** = Б. Ферјанчић, *Када се Евдокија удала за Сџевана Немањића*, ЗФФ 8/1 (1964) 217–224.
- Ферјанчић, Севасџокрајџори и кесари** = Б. Ферјанчић, *Се-васџокрајџори и кесари у Срџском царсџиву*, ЗФФ 11/1 (1970) 255–269.
- Ферјанчић, Севасџокрајџори у Византији** = Б. Ферјанчић, *Се-васџокрајџори у Византији*, ЗРВИ 11 (1968) 141–192.
- Ферјанчић, Максимовић, Сџеји Саџа и Срџија** = Б. Ферјан-чић, Љ. Максимовић, *Сџеји Саџа и Срџија између Ејира и Никеје*, in: *Сџеји Саџа у срџској исџорији и џрадицији*, ed. С. Ђирковић, Београд 1998, 13–26.
- Фотић, Прилаџођаване и ојсџанак** = А. Фотић, *Прилаџођа-ване и ојсџанак: Хиландар у Османском царсџиву (XV–XVII век)*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 91–102.
- Фотић, Сџеји Гора и Хиландар** = А. Фотић, *Сџеји Гора и Хиландар у Османском царсџиву (XV–XVII век)*, Београд 2000.
- Хан, Инџарзија** = В. Хан, *Инџарзија на џогручју Пећке џа-џријаршије, XVI–XVIII век*, Нови Сад 1966.
- Харисијаџис, Ајосџој др. 47** = М. Харисијаџис, *Ајосџој др. 47 у Вуковој рукојисној зџирици у Берлину*, ЗЛУМС 12 (1976) 225–235.
- Харисијаџис, Беојрадски џсалџир** = М. Харисијаџис, *Бео-јрадски џсалџир*, ГЂБ 19 (1972) 213–250.
- Харисијаџис, Два рукојиса дивше Народне дџблџојшеке** = М. Харисијаџис, *Два рукојиса дивше Народне дџблџојшеке у Беојраду – Призренско јеџанђеље и Беојрадска Александриџа*, Годишњак Народне дџблџотеке Срџије (1960) 82–98.
- Харисијаџис, Два срџска чејворојеџанђеља** = М. Харисија-џис, *Два срџска чејворојеџанђеља из XIV века – у Лењинџра-ду и Москви*, Зограф 4 (1972) 35–42.
- Харисијаџис, Илуминација рукојиса** = М. Харисијаџис, *Илуминација рукојиса досанској џорекла у средњем веку*, Глас САНУ 354, Одељење историјских наука 6 (1988) 91–135.
- Харисијаџис, Илуминирани рукојиси** = М. Харисијаџис, *Илуминирани рукојиси сџаре Народне дџблџојшеке у Беојра-ду*, Старинар 19 (1968) 251–261.
- Харисијаџис, Илуминација рукојиса XVII века** = М. Хари-сијаџис, *Илуминација рукојиса XVII века исџисаних или на-дављених на Сџејој Гори за манасџире у срџским земљама*, ХЗ 4 (1978) 169–190.
- Харисијаџис, Куманичко чејворојеџанђеље** = М. Харисија-џис, *Куманичко чејворојеџанђеље*, ЗМПУ 9–10 (1966) 49–63.
- Харисијаџис, Најсџарији рукојис** = М. Харисијаџис, *Нај-сџарији рукојис исџисан у Крајџову у џрвој џоловини XVI века*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 213–216.
- Харисијаџис, Обојене јраџике у Окџоуху џејџојласнику** = М. Харисијаџис, *Обојене јраџике у Окџоуху џејџојласнику Божџидара Вуковића џајџријаршијске дџблџојшеке у Беојраду*, ЗМПУ 11 (1969) 31–34.
- Харисијаџис, Перјаменџни рукојиси** = М. Харисијаџис, *Перјаменџни рукојиси Државне дџблџојшеке у Берлину*, ЗЛУМС 13 (1977) 177–193.
- Харисијаџис, Раскошни византијски сџил** = М. Харисија-џис, *Раскошни византијски сџил у орнаментици јужносло-венских рукојиса из XIV и XV века*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 211–227.
- Харисијаџис, Фијурални иницијали** = М. Харисијаџис, *Фи-јурални иницијали у Раџослављевој Ајокалијиси*, Зограф 9 (1978) 50–53.
- Харисијаџис, Хрисџофор Рачанин** = М. Харисијаџис, *Хри-сџофор Рачанин, јрејисивач и илуминајџор рукојиса*, Зо-граф 3 (1969) 34–38.
- Христу, Манасџир Пресџеји Бџџородице Еверџејиџе** = П. Христу, *Манасџир Пресџеји Бџџородице Еверџејиџе у Цари-јраду*, in: *Осам векова Сџуденице*, Београд 1986, 61–73.
- Цветковић, Есџијменска јовеља** = Б. Цветковић, *Есџиј-менска јовеља десџојиа Ђурђа Бранковића: фанџасџиична архџиџекџура, Жича, Есџијмен или недески сџанови?*, in:

- ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. *Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 343–363.
- Цветковић, *Зидно сликарство манастира Јошанице* = Б. Цветковић, *Зидно сликарство манастира Јошанице*, Београд 2007 (unpublished M.A. thesis).
- Цветковић, *Манастир Нова Павлица* = Б. Цветковић, *Манастир Нова Павлица. Историја, архитектура и живопис*, Београд 2009 (unpublished Ph.D. thesis).
- Цветковић, *Неодичне сцене* = Б. Цветковић, *Неодичне сцене у ирираји храма манастира Јошанице*, Саопштења 45 (2013) 111–130.
- Цветковић, *Плаши сриских десјота* = Б. Цветковић, *Плаши сриских десјота у 15. веку. Прилој ироучавању*, in: *Византијски свет на Балкану II*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 551–562.
- Цветковић, *Порирей Тодора Бранковића* = Б. Цветковић, *Порирей Тодора Бранковића у ђаконикону манастира Грачанице*, ЗМСЛУ 29–30 (1993–1994) 75–88.
- Цветковић, *Порирейи у наосу Нове Павлице* = Б. Цветковић, *Порирейи у наосу Нове Павлице: историзам или ѿлијичка актуелност?*, Саопштења 35–36 (2003–2004) 79–99.
- Цветковић, *Реликвијар Барбаре Франкојан* = Б. Цветковић, *Реликвијар Барбаре Франкојан Бранковић. Прилој ироучавању*, ЗМПУ, н. с., 8 (2012) 23–35.
- Цветковић, *Трсајски реликвијар* = Б. Цветковић, *Трсајски реликвијар: иорекло стирктуру*, in: *Средњи век у сриској науци, историји, књижевности и уметности VI*, ed. Г. Јовановић, Деспотовац 2015, 175–188.
- Цветковић, Стевовић, Ердељан, *Манастир Јошаница* = Б. Цветковић, И. Стевовић, Ј. Ердељан, *Манастир Јошаница*, Београд 2008.
- Цветковски, *Белешке* = С. Цветковски, *Белешке из Бојородичине цркве на Малом ираду*, Зограф 34 (2010) 111–124.
- Цветковски, *Порирейи* = С. Цветковски, *Порирейи византијских и сриских владара у манастиру Трескавицу*, Зограф 31 (2006–2007) 153–167.
- Цветковски, *Црква Свете Бојородице* = С. Цветковски, *Црква Свете Бојородице у селу Модришију*, Зограф 35 (2011) 193–209.
- Цветковски, *Цркваи Св. Ђорџија во Мајејче* = С. Цветковски, *Цркваи Св. Ђорџија во Мајејче*, *Зборник. Средновековна уметност* 5 (2006) 79–104.
- Цернић, *О айридуцији средновековних рукописа* = Л. Цернић, *О айридуцији средновековних сриских ћирилских рукописа*, in: *Текстологија средновековних јужнословенских књижевности*, Београд 1981, 335–360.
- Цернић, *Писари ирачаничкој (лиљанској) иролоја* = Л. Цернић, *Писари ирачаничкој (лиљанској) иролоја – минеја (Айридуција рукописа као моућности реконструкције ирае скрипторија)*, АП 1 (1979) 133–166.
- Чанак-Медић, *Црква Светио Саве* = М. Чанак-Медић, *Црква Светио Саве у Будви*, Зограф 27 (2000) 17–22.
- Чанак-Медић, *Архиепископ Данило II* = М. Чанак-Медић, *Архиепископ Данило II и архитектура Пећке иаиријарије*, in: *Архиепископ Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 295–310.
- Чанак-Медић, *Архитектура жичке Сјасове цркве* = М. Чанак-Медић, *Архитектура жичке Сјасове цркве и Радослављево ирираје*, Саопштења 24 (1992) 7–49.
- Чанак-Медић, *Архитектура и ирограм ексонартекса* = М. Чанак-Медић, *Архитектура и ирограм ексонартекса жичке Сјасове цркве*, in: *Манастир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Суботић, Краљево 2000, 57–81.
- Чанак-Медић, *Архитектура Светио Луке* = М. Чанак-Медић, *Архитектура Светио Луке и њени извори*, in: *Црква Светио Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 33–42.
- Чанак-Медић, *Гошика у сриској црквеној архитектури* = М. Чанак-Медић, *Гошика у сриској црквеној архитектури у раздобљу од Жиче до Ресаве*, in: *Манастир Ресави: историја и уметности*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 111–134.
- Чанак-Медић, *Давидовица* = М. Чанак-Медић, *Да ли је Давидовица изледала као иродне цркве Немањина?*, Саопштења 13 (1981) 67–76.
- Чанак-Медић, *Двојне куле* = М. Чанак-Медић, *Двојне куле на ирочелу црква Немањиној доба*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и иредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 181–197.
- Чанак-Медић, *Кашедрала Светио Тријуна* = М. Чанак-Медић, *Кашедрала Светио Тријуна као ограз уметничких ирилика у Којору XII века*, ЗРВИ 36 (1997) 83–98.
- Чанак-Медић, *Којорска кашедрала Светио Тријуна* = М. Чанак-Медић, *Којорска кашедрала Светио Тријуна као инстирација неимара и скулијора рашких храмова*, ЗРВИ 44 (2007) 245–251.
- Чанак-Медић, *Нова сазнања* = М. Чанак-Медић, *Нова сазнања о најстаријем раздобљу Ђурђевих Сјуова у Будимљи*, in: *Ђурђеви Сјуови и Будимљанска епархија. Зборник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 109–119.
- Чанак-Медић, *Полихромија и айиријејске иредставе* = М. Чанак-Медић, *Полихромија и айиријејске иредставе на ирочелу Сјасовој дома у Жичи*, ЗРВИ 43 (2006) 561–578.
- Чанак-Медић, *Прводийна олтарска иреирада* = М. Чанак-Медић, *Прводийна олтарска иреирада цркве Усиена Бојородице у Морачи*, Саопштења 39 (2007) 71–81.
- Чанак-Медић, *Свети Ахилије у Ариљу* = М. Чанак-Медић, *Свети Ахилије у Ариљу. Историја, архитектура и иросиорни склој манастира*, Београд 2002.
- Чанак-Медић, *Светиљке и иасхални обреди* = М. Чанак-Медић, *Светиљке и ирводийни иасхални обреди у жичкој Сјасовој цркви и њихови анички извори*, in: *Трећа јујословенска конференција византологија*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радловић, Београд–Крушевац 2002, 225–236.

- Чанак-Медић, *Узори и пројектантски постојиак дечанској неимара* = М. Чанак-Медић, *Узори и пројектантски постојиак дечанској неимара*, in: *Дечани и византијска уметност средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 159–167.
- Чанак-Медић, *Црква Светиој Саве* = М. Чанак-Медић, *Црква Светиој Саве у Будви*, Зограф 27 (1998–1999) 17–22.
- Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манасџир Жича* = М. Чанак-Медић, Д. Поповић, Д. Војводић, *Манасџир Жича*, Београд 2014.
- Чанак-Медић, Тодић, *Манасџир Сџуденица* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Манасџир Сџуденица*, Нови Сад 2011.
- Чанак-Медић, Тодић, *Пећка џаџријариџа* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Манасџир Пећка џаџријариџа*, Нови Сад 2014.
- Чанак-Медић, Тодић, *Сџари Рас* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Сџари Рас са Соџоћанима*, Нови Сад – Призрен 2013.
- Чоловић, *Сакрална даџиџина* = Б. Чоловић, *Сакрална даџиџина далмаџинских Срба*, Загреб 2011.
- Чremoшник, *Иџториски сџоменици Дубровачкој архива I* = Г. Чremoшник, *Иџториски сџоменици Дубровачкој архива I. Канцеларијски и ноџарски сџиси 1278–1301*, Београд 1932.
- Чурчић, *Гораџданска џиџамџариџа* = Л. Чурчић, *Гораџданска џиџамџариџа у Трџовиџију у Румуниџи*, in: *Гораџданска џиџамџариџа 1519–1523*, ed. Д. Бараћ, Београд – Иџточно Сарајево 2008, 335–361.
- Чурчић, *Повесџ о џосџанку манасџира Раковца* = Л. Чурчић, *Повесџ о џосџанку манасџира Раковца у краџком манасџирском леџоџису џумана Теофана из 1704*, Нови Сад 1990.
- Чурчић, *Срџске џиџамџане кџиџе* = Л. Чурчић, *Срџске џиџамџане кџиџе до обнове Пећке џаџријариџе*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 185–211.
- Џамић, *Зидне слике* = В. Џамић, *Зидне слике с џочейка XIX века у хиландарском саборном храму*, Саопштења 44 (2012) 191–206.
- Шакоџа, *Акаџисџи џрвомученику Сџефану* = М. Шакоџа, *Акаџисџи џрвомученику Сџефану од иџоноџисца Лонџина*, СКМ 2–3 (1963) 205–218.
- Шакоџа, *Дечанска ризница* = М. Шакоџа, *Дечанска ризница*, Београд–Приџтина 1984.
- Шакоџа, *Зоџраф Лонџин* = М. Шакоџа, *Зоџраф Лонџин, сликар и кџиџевник XVI века*, in: *Сџара кџиџевностџ*, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1972², 540–547.
- Шакоџа, *О кџиџџорској комџозиџиџи* = М. Шакоџа, *О кџиџџорској комџозиџиџи у џриџраџи цркве манасџира Бање код Придоџа*, Саопштења 13 (1981) 47–56.
- Шакоџа, *Ризница манасџира Бање* = М. Шакоџа, *Ризница манасџира Бање код Придоџа*, Београд 1981.
- Шакоџа, *Сџуденичка ризница* = М. Шакоџа, *Сџуденичка ризница*, Београд 1988.
- Шево, *Манасџир Ломница* = Љ. Шево, *Манасџир Ломница*, Београд 1999.
- Шево, *Срџско сликарсџиво 18. вијека* = Љ. Шево, *Срџско сликарсџиво 18. вијека у византиџској џрадиџиџи*, Бања Лука 2010.
- Шево, *Црква Рођења светџој Јована Преџече* = Љ. Шево, *Црква Рођења светџој Јована Преџече у Сџоном Беоџраду*, Бања Лука 2011.
- Шелмић, *Зайаџноевроџски барок и срџско сликарсџиво* = Л. Шелмић, *Зайаџноевроџски барок и срџско зидно сликарсџиво 18. века*, in: *Зайаџноевроџски барок и византиџски светџ*, ed. Д. Медаковић, Београд 1999, 191–198.
- Шелмић, *Срџско зидно сликарсџиво* = Л. Шелмић, *Срџско зидно сликарсџиво XVIII века*, Нови Сад 1987.
- Шесџи џисаџа = *Шесџи џисаџа XIV века*, ed. Д. Богданоџић, Београд 1986.
- Шкриванић, *Пуџеџи* = Г. Шкриванић, *Пуџеџи у средњовековној Срџиџи*, Београд 1974.
- Шмерлинг, *Художественное оформлениџ грузинској рукописној кџиџи II* = Р. Шмерлинг, *Художественное оформлениџ грузинској рукописној кџиџи IX–XI веков II*, Тбилиси 1979.
- Шмит, Бошковић, *Средњовековни џрадови у Војводини* = Р. Шмит, Ђ. Бошковић, *Средњовековни џрадови у Војводини*, in: *Војводина I. Од најсџариџиџих времена до Велике сеоде*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 301–329.
- Шпаџиџер, *Кџиџевностџ* = И. Шпаџиџер, *Кџиџевностџ*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 103–114.
- Шпаџиџер, *Светџи Пеџар Кориџки* = И. Шпаџиџер, *Светџи Пеџар Кориџки у сџарој срџској кџиџевностџи*, Београд 2014.
- Шпаџиџер, *Светџоџорска даџиџина* = И. Шпаџиџер, *Светџоџорска даџиџина. Манасџир Хиландар и сџара срџска кџиџевностџ*, Београд 2014.
- Шпехар, *Лична џобожностџ* = П. Шпехар, *Лична џобожностџ на џодручју Охридске архиеџискојџиџе у светџу археолоџских налаза од XI до XIII века*, in: *Византиџски светџ на Балкану I*, edd. Б. Крсманоџић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 205–220.
- Штаџљанин-Ђорђеџић, Грозданоџић-Паџић, Цернић, *Оџис џирилских рукоџиса* = Љ. Штаџљанин-Ђорђеџић, М. Грозданоџић-Паџић, Л. Цернић, *Оџис џирилских рукоџиса Народне дџблџоџеке Срџиџе I*, Београд 1986; *Палеоџрафски албум*, ed. Л. Цернић, Београд 1991.
- Шуљџина, *Балканскиџ орнамент* = Э. В. Шуљџина, *Балканскиџ орнамент*, in: *Древнерусское искусство, Рукописная кџиџа II*, Москва 1974, 240–264.
- Шупут, *Архиџекџиџонски украс* = М. Шупут, *Архиџекџиџонски украс цркве краља Милуџина*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 161–164.
- Шупут, *Манасџир Бањска* = М. Шупут, *Манасџир Бањска*, Београд 2003.

- Шупут, *Сїоменици* = М. Шупут, *Сїоменици срїскої црквеної ірадиїєльсїва XVI–XVII века*, Београд 1991.
- Шупут, *Срїска архїїєкїура* = М. Шупут, *Срїска архїїєкїура у доба їурске власїи 1459–1690*, Београд 1984.
- Шупут, *Цариїрадски извори* = М. Шупут, *Цариїрадски извори архїїєкїуре цркве Св. Николе у Куришумлију*, in: *Сїефан Немања – свейи Симеон Мироточиви. Исїорија и їрегање*, ed. J. Калић, Београд 2000, 171–178.
- Ягич, *Мариинско четвероевангелие* = В. И. Ягич, *Памятник глаголической письменности. Мариинско четвероевангелие. С примечаниями и приложениями*, Санкт-Петербург 1883 (= *Quattuor evangeliorum versionis palaeoslovenicae. Codex Marianus glagoliticus, characteribus cyrillicis transcriptum*, Graz 1960).
- Acta Albaniae* = *Acta et diplomata res Albaniae mediae aetatis illustrantia I. Annos 1311–1343, tabulamque geographicam continens*, edd. L. Thallóczy, K. Jirecek, E. de Sufflay, Vindobonae 1913.
- Actes de Chilandar* = *Actes de Chilandar. I. Actes grecs; II. Actes slaves*, edd. L. Petit, B. Korablev, Amsterdam 1975.
- Actes de Kastamonitou* = *Actes de Kastamonitou*, ed. N. Oikonomides, Paris 1978.
- Angelov, *Theodore Metochites* = D. G. Angelov, *Theodore Metochites: Statesman, Intellectual, Poet and Patron of the Arts*, in: *Restoring Byzantium. The Kariye Camii in Istanbul and the Byzantine Institute Restoration*, edd. H. A. Klein, R. G. Ousterhout, New York 2004, 15–22.
- Angenendt, *Corpus incorruptum* = A. Angenendt, *Corpus incorruptum. Eine Leitidee der mittelalterlichen Reliquienverehrung*, *Saeculum* 42/3–4 (1991) 320–348.
- Angenendt, *Heilige und Reliquien* = A. Angenendt, *Heilige und Reliquien. Die Geschichte ihres Kultes vom frühen Christentum bis zur Gegenwart*, München 1997.
- Annales Ragusini* = *Annales Ragusini Anonymi item Nicolai de Ragnina*, ed. S. Nodilo, Zagrabiae 1883.
- Armenian Miniatures* = *Armenian Miniatures*, edd. L. A. Dournovo, S. Der Nersessian, London 1961.
- Babić, *Les chapelles annexes* = G. Babić, *Les chapelles annexes des églises byzantines. Fonction liturgique et programmes iconographiques*, Paris 1969.
- Babić, *Les fresques de Sušica* = G. Babić, *Les fresques de Sušica en Macédoine et l'iconographie originale de leurs images de la vie de la Vierge*, *CA* 12 (1962) 303–339.
- Babić, *Les plus anciennes fresques de Studenica* = G. Babić, *Les plus anciennes fresques de Studenica (1208/9)*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines*, II–A, Athènes 1981, 31–42.
- Babić, *Les portraits des grands dignitaires* = G. Babić, *Les portraits des grands dignitaires du temps des tsars serbes. Hiérarchie et idéologie*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 158–168.
- Babić, *Quelques observations* = G. Babić, *Quelques observations concernant l'icône de la Vierge Kosinitsa*, in: *ΛΑΜΠΗΔΩΝ. Αφιέρωμα στη μνήμη της Ντούλας Μουρίκη Ι*, Αθήνα 2003, 95–102.
- Babić, *Sur l'icône de Poganovo* = G. Babić, *Sur l'icône de Poganovo et la vasilissa Hélène*, in: *Lart de Thessalonique et des pays balkaniques et les courants spirituels au XIVe siècle*, edd. D. Davidov, R. Samardžić, Belgrade 1987, 57–65.
- Babić, Ćirković, Korać, *Studenica Monastery* = G. Babić, S. Ćirković, V. Korać, *Studenica Monastery*, Belgrade 1986.
- Ballian, *Exchanges between Byzantium and the Islamic World* = A. Ballian, *Exchanges between Byzantium and the Islamic World: Courtly Art and Material Culture*, in: *Heaven and Earth, Art of Byzantium from Greek Collections*, edd. A. Drandaki, D. Papanikola-Bakirtzi, A. Tourta, Athens 2013, 292–296.
- Ballian, *Silverwork Produced in Ottoman Trikala* = A. Ballian, *Silverwork Produced in Ottoman Trikala (Thessaly): Problems of Taxonomy and Interpretation*, in: *Ottoman-Turkish Metalwork in the Balkans and in Hungary*, Budapest 2012, 1–27, in press.
- Barada, *Dinastičko pitanje* = M. Barada, *Dinastičko pitanje u Hrvatskoj XI stoljeća*, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 50 (1928–1929) 157–199.
- Bavant, *Caričin Grad* = B. Bavant, *Caričin Grad and the Changes in the Nature of Urbanism in the Central Balkans in the Sixth Century*, in: *The Transition to Late Antiquity, on the Danube and Beyond*, ed. A. Poulter, Oxford 2012, 337–374.
- Beckwith, *Coptic Sculpture* = J. Beckwith, *Coptic Sculpture 300–1300*, London 1963.
- Belting, *Likeness and Presence* = H. Belting, *Likeness and Presence. A History of the Image Before the Era of Art*, Chicago–London 1994.
- Belting, *The Image and Its Public* = H. Belting, *The Image and Its Public in Middle Ages. Form and Function of Early Paintings of the Passion*, New York 1990.
- Bešlagić, *Stećci* = Š. Bešlagić, *Stećci: kataloško-topografski pregled*, Sarajevo 1971.
- Bezić, *Crkva sv. Petra na Prikui* = N. Bezić, *Crkva sv. Petra na Prikui u Omišui*, *PPUD* 12 (1960) 50–59.
- Biliarsky, *Le rite du couronnement* = I. Biliarsky, *Le rite du couronnement des tsars dans les pays slaves et promotion d'autres axiai*, *OCP* 59/1 (1993) 91–139.
- Bjelovučić, *Ruševine crkvice Sv. Jurja* = N. Z. Bjelovučić, *Ruševine crkvice Sv. Jurja u Janjini iz IX ili X vijeka*, *SHP* II/1–2 (1928) 118–122.
- Blangez-Malamut, Cacouros, *L'image des Serbs* = E. Blangez-Malamut, M. Cacouros, *L'image des Serbs dans la rhétorique byzantine de la seconde moitié du XIIe siècle*, in: *Byzantium, Identity, Image, Influence*, ed. Fl. Karsten, Copenhagen 1996, 97–122.
- Bogdanović D., *Politička filosofija* = D. Bogdanović, *Politička filosofija srednjovekovne Srbije. Mogućnosti jednog istraživanja*, *Filozofske studije* 16 (1984) 5–29.

- Bogdanović, Djurić, Medaković, *Chilandar* = D. Bogdanović, V. J. Djurić, D. Medaković, *Chilandar on the Holy Mountain*, Belgrade 1978.
- Bogdanović J., *Regional Developments in Late Byzantine Architecture* = J. Bogdanović, *Regional Developments in Late Byzantine Architecture and the Question of 'Building Schools'. An Overlooked Case of the Fourteenth-Century Churches from the Region of Skopje*, *Byzantinoslavica* 69/1–2 (2011) 219–266.
- Bogevska, *Les peintures murales du monastère de Marko* = S. Bogevska, *Les peintures murales du monastère de Marko: un programme iconographique au service de la propagande royale*, in: *Actes de la journée d'étude 'Culture des commanditaires'*, edd. Q. Cazes, Ch. Prigent, Paris 2011, <http://hicsa.univ-paris1.fr/page.php?r=18&id=500&lang=fr>, 1–21.
- Bogevska-Capuano, *Les églises rupestres* = S. Bogevska-Capuano, *Les églises rupestres de la région des lacs d'Ohrid et de Prespa: milieu du XIIIe – milieu du XVIe siècle*, Turnhout 2015.
- Borozan, *Gravura iz Cetinjskog oktoiha* = B. Borozan, *Sakriveni iskaz gravure iz Cetinjskog oktoiha*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 103–136.
- Borozan, *Rekonstrukcija manastira Crnojevića* = B. Borozan, *Rekonstrukcija crkve Rođenja Bogorodice manastira Crnojevića na Cetinju*, *ARS* 3 (1986) 68–73.
- Bošković, *Studenica* = Đ. Bošković, *Studenica. Reflections sur sa genèse et ses racines*, in: *Сѣуденица и византијска уметност око 1200. године*, ed. B. Kopač, Београд 1988, 125–130.
- Brač u ranom srednjem vijeku* = *Brač u ranom srednjem vijeku*, ed. D. Domančić, Split–Povlja 1984.
- Buschhausen, *Die Illustration eines Georgischen Evangeliars* = H. & H. Buschhausen, *Die Illustration eines Georgischen Evangeliars aus dem 10. Jahrhundert*, in: *Tesserae. Festschrift für Josef Engemann*, Münster 1991, 358–368.
- Byzance et les reliques du Christ* = *Byzance et les reliques du Christ*, edd. J. Durand, B. Flusin, Paris 2004.
- Byzantine Art and Renaissance Europe* = *Byzantine Art and Renaissance Europe*, ed. A. Lymberopoulou, Ashgate 2013.
- Byzantium at Princeton* = *Byzantium at Princeton. Byzantine Art and Archaeology at Princeton University*, edd. S. Ćurčić, A. St. Clair, Princeton 1986.
- Byzantium. Faith and Power* = *Byzantium. Faith and Power (1261–1557)*, ed. H. C. Evans, New York 2004.
- Catalogue of Byzantine Seals* = *Catalogue of Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of Art I*, edd. J. Nesbitt, N. Oikonomides, Washington, D.C. 1991.
- Chatterjee, *The Living Icon* = P. Chatterjee, *The Living Icon in Byzantium and Italy. The Vita Image, Eleventh to Thirteenth Centuries*, Cambridge 2014.
- Chatzidakis, *Icons of the Cretan School* = N. Chatzidakis, *Icons of the Cretan School (15th–16th century)*, exhibition catalogue, Athens 1983.
- Chatzidakis, *Hosios Loukas* = N. Chatzidakis, *Hosios Loukas*, Athens 1997.
- Chatzidakis-Bacharas, *Les peintures murales* = Th. Chatzidakis-Bacharas, *Les peintures murales de Hosios Loukas. Les chapelles occidentales*, Athènes 1982.
- Cheyne, *La place de la Serbie* = J.-C. Cheyne, *La place de la Serbie dans la diplomatie byzantine à la fin du XIe siècle*, *ZRVI* 45 (2008) 89–97.
- Cibulka, *Václavova rotunda* = J. Cibulka, *Václavova rotunda svatého Víta*, in: *Svatováclavský sborník, na památku 1000. výročí smrti knížete Václava svatého I*, Praha 1934, 339–685.
- Clark, *Checklist of Manuscripts* = K. W. Clark, *Checklist of Manuscripts in St. Catherine's Monastery, Mount Sinai*. Microfilmed for the Library of Congress, 1950, Washington 1952.
- Codex diplomaticus* = *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae II*, ed. T. Smičiklas, Zagreb 1904.
- Constantine VII Porphyrogenitus, De administrando imperio* = *Constantine VII Porphyrogenitus, De administrando imperio I*, ed. Gy. Moravcsik, tr. R. J. H. Jenkins, Washington 1967².
- Cotsonis, *Onomastics* = J. Cotsonis, *Onomastics, Gender, Office and Images on Byzantine Lead Seals: A Means of Investigating Personal Piety*, *Byzantine and Modern Greek Studies* 32 (2008) 1–37.
- Crafts and Craftsmen* = *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqui, R. Deguilhem, London – New York 2005.
- Crnčević, *The Architecture of Cathedral Churches* = D. Crnčević, *The Architecture of Cathedral Churches on the Eastern Adriatic Coast at the Time of the First Principalities of South Slavs (9th–11th Centuries)*, in: *The World of the Slavs. Studies on the East, West and South Slavs: Civitas, Oppidaa, Villas and Archeological Evidence (7th–11th Centuries A.D.)*, ed. S. Rudić, Belgrade 2013, 37–136.
- Crnojevići* = *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011.
- Cutler, *From Loot to Scholarship* = A. Cutler, *From Loot to Scholarship: Changing Modes in the Italian Response to Byzantine Artifacts, ca. 1200–1750*, *DOP* 49 (1995) 237–267.
- Cvetković, *'Memorial' Architecture* = B. Cvetković, *'Memorial' Architecture in Late Medieval Serbia: An Issue of Methodology and Sources*, in: *Просјори ѓамђења I. Архитектура*, edd. A. Kadijević, M. Popadić, Београд 2013, 31–41.
- Cvetković, *Christianity and Royalty* = B. Cvetković, *Christianity and Royalty: The Touch of the Holy*, *Byzantion*, 72/2 (2002) 347–364.
- Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia* = B. Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia: Evidence of Art*, *Ikon* 3 (2010) 247–260.
- Cvetković, *Nimbi* = B. Cvetković, *Nimbi in the Late Byzantine Art: A Reassessment*, *Иш и Византија* 13 (2015) 287–299.
- Cvetković, *Sovereign Portraits* = B. Cvetković, *Sovereign Portraits at Mark's Monastery Revisited*, *Ikon* 5 (2012) 185–198.

- Cvetković, Hahn, *Imperial Aspirations* = B. Cvetković, C. Hahn, *Imperial Aspirations: Relics and Reliquaries of the Byzantine Periphery*, *Convivium* 2/1 (2015) 182–201.
- Cvetkovski, *Les fresques de l'église Saint-Georges* = S. Cvetkovski, *Les fresques de l'église Saint-Georges – monastère de Knežino*, in: *На њарајовима Војислава Ј. Ђурића*, ed. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 143–155.
- Čanak-Medić, *L'architecture de l'époque de Nemanja II* = M. Čanak-Medić, *L'architecture de l'époque de Nemanja. II. Églises de la vallée du Lim et du littoral adriatique*, Београд 1989.
- Čanak-Medić, *L'architecture de la première moitié du XIIIème siècle II* = M. Čanak-Medić, *L'architecture de la première moitié du XIIIème siècle. II. Les églises de Rascie*, Београд 1995.
- Čanak-Medić, *L'architecture de la seconde moitié du XIIIème siècle I* = M. Čanak-Medić, *L'architecture de la seconde moitié du XIIIème siècle I*, Београд 2007.
- Čanak-Medić, Bošković, *L'architecture de l'époque de Nemanja I* = M. Čanak-Medić, Dj. Bošković, *L'architecture de l'époque de Nemanja. I. Les églises de Toplica et des vallées de l'Ibar et de la Morava*, Београд 1986.
- Čanak-Medić, Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna* = M. Čanak-Medić, Z. Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna u Kotoru. Istorija, arhitektura, arhitektonska plastika i liturgijski nameštaj*, Kotor 2010.
- Čanak-Medić, Kandić, *L'architecture de la première moitié du XIIIe siècle I* = M. Čanak-Medić, O. Kandić, *L'architecture de la première moitié du XIIIe siècle. I. Églises de Rascie*, Београд 1995.
- Čilikov, *Umjetnička kultura* = A. Čilikov, *Umjetnička kultura u doba Crnojevića*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 369–382.
- Čremošnik, *Izvjestaj* = I. Čremošnik, *Izvjestaj o iskopinama u Rogaćićima kod Blažuja*, *GZMBiH, arheologija*, n. s., 8 (1953) 303–315.
- Čunčić, Perkić, *Hrvatski glagoljski natpis* = M. Čunčić, M. Perkić, *Hrvatski glagoljski natpis Župe dubrovačke iz 11. stoljeća*, *Slovo* 59 (2009) 77–122.
- Ćirković, *Between Kingdom and Empire* = S. Ćirković, *Between Kingdom and Empire: Dušan's State (1346–1355) Reconsidered*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 110–120.
- Ćirković, *I Serbi nel Medioevo* = S. Ćirković, *I Serbi nel Medioevo*, Milano 1992.
- Ćurčić, *Architecture in the Balkans* = S. Ćurčić, *Architecture in the Balkans from Diocletian to Süleyman the Magnificent*, New Haven – London 2010.
- Ćurčić, *Articulation of Church Façades* = S. Ćurčić, *Articulation of Church Façades During the First Half of the Fourteenth Century: A Study of the Relationship of Byzantine and Serbian Architecture*, in: *Византијска уметност у почетком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 17–27.
- Ćurčić, *Gračanica* = S. Ćurčić, *Gračanica. King Milutin's Church and Its Place in Late Byzantine Architecture*, University Park – London 1979.
- Ćurčić, *'Renewed from the Very Foundations'* = S. Ćurčić, *'Renewed from the Very Foundations': The Question of the Genesis of the Bogorodica Ljeviška in Prizren*, in: *Archeology in Architecture: Studies in Honor of Cecil L. Striker*, edd. J. J. Emerick, D. M. Deliyannis, Mainz 2005, 23–36.
- Ćurčić, *The Exonarthex of Hilandar* = S. Ćurčić, *The Exonarthex of Hilandar. The Question of Its Function and Patronage*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни животи, књижевности, уметности и архитектура*, ed. В. Кораш, Београд 2000, 477–487.
- Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops* = S. Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops in Fourteenth-Century Serbia*, *Zograf* 7 (1977) 45–51.
- D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano* = R. D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano: il rapporto con le vicende della Basilica di San Pietro e una sua 'replica' seicentesca a Fano*, *Зорграф* 28 (2001) 89–99.
- Dagron, *Empereur et prêtre* = G. Dagron, *Empereur et prêtre. Étude sur le «césaropapisme» byzantine*, Paris 1996.
- Deguillhem, *Shared Space or Contested Space* = R. Deguillhem, *Shared Space or Contested Space: Religious Mixity, Infrastructural Hierarchy and the Builders' Guild in Mid-Nineteenth Century Damascus*, in: *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqui, R. Deguillhem, London – New York 2005, 261–284.
- Delbrueck, *Antike Porphywerke* = R. Delbrueck, *Antike Porphywerke*, Berlin–Leipzig 1932.
- Der Nersessian, *Armenian Manuscripts* = S. Der Nersessian, *Armenian Manuscripts in the Freer Gallery of Art*, Washington, D.C. 1963.
- Deroko, *Starohrvatski pleter* = A. Deroko, *Starohrvatski pleter i srpski moravski preplet*, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 56–59 (1954–1957) 252–259.
- Der serbische Psalter* = *Der serbische Psalter. Faksimile-Ausgabe des Cod. slav. 4 der Bayerischen Staatsbibliothek München I. Textband, II. Faximile*, ed. H. Belting, Wiesbaden 1978.
- Dimitrova, *The Portal to Heaven* = E. Dimitrova, *The Portal to Heaven. Reaching the Gates of Immortality*, *Ниш и Византија* 5 (2007) 367–380.
- Domančić, *Kulturni spomenici otoka Brača* = D. Domančić, *Kulturni spomenici otoka Brača. Srednji vijek*, *Brački zbornik* 4 (1960) 113–160.
- Dračevac, *Crkva Bogorodice u Lužinama* = A. Dračevac, *Da li je već u IX st. postojala crkva Bogorodice u Lužinama kod Stona*, *PPUD* 16 (1966) 165–192.
- Dračevac, *Pleterna skulptura* = A. Dračevac, *Pleterna skulptura u lapidariju u Stonu*, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 75 (1981) 137–156.

- Durnovo, *Miniatures arméniennes* = L. A. Durnovo, *Miniatures arméniennes*, Erevan 1967.
- Dvořáková, *Dating* = K. Dvořáková, *Dating the romanesque mural paintings and the ducal rotunda of St. Catherine*, in: *Znojmo: New discoveries* (2010), Interdisciplinaria Archaeologica, Natural Sciences in Archaeology I/1-2 (2010) 99-104.
- Djordjević, *Das program der Muttergotteskirche* = I. M. Djordjević, *Das Programm der Muttergotteskirche in Studenica und die serbische mittelalterliche Wandmalerei*, in: *Свиуденица и византијска уметносћ око 1200. године*, ed. B. Kopač, Београд 1988, 505-516 (= idem, *Програм Бојородичине цркве у Свиуденици и српско средњовековно зидно сликарство*, in: idem, *Свиудије српске средњовековне уметносћии*, Београд 2008, 207-221).
- Djordjević, Kyriakoudis, *The Frescoes in the Chapel of St. Nicholas* = I. Djordjević, E. Kyriakoudis, *The Frescoes in the Chapel of St. Nicholas at the Monastery of St. John Prodromos near Serres*, *Cyrrillomethodianum* 7 (1983) 167-233.
- Đurđev, „*Prodaja crkava i manastira*” = B. Đurđev, „*Prodaja crkava i manastira*” *za vreme vlade Selima II*, *Godišnjak Istorijiskog društva Bosne i Hercegovine* 9 (1957) 241-247.
- Djurić, *Byzantinische Fresken* = V. J. Djurić, *Byzantinische Fresken in Jugoslawien*, München 1976.
- Đurić, *Freska u crkvi Sv. Luke* = V. J. Đurić, *Freska u crkvi Sv. Luke u Kotoru*, PPUD 21 (1980) 225-240.
- Djurić, *Fresques médiévales à Chilandar* = V. J. Djurić, *Fresques médiévales à Chilandar - contribution au catalogue des fresques du Mont Athos*, in: *Actes du XIIe Congrès international des Études byzantines III*, Београд 1964, 59-98.
- Djurić, *Иcône du saint roi* = V. J. Djurić, *Иcône du saint roi Stefan Uroš III avec des scènes de sa vie*, *Balkan Studies* 24 (1983) 373-401.
- Djurić, *Иcônes* = V. J. Djurić, *Иcônes de Yougoslavie*, Belgrade 1961.
- Djurić, *La peinture murale* = V. J. Djurić, *La peinture murale serbe au XIIIe siècle*, in: *L'art byzantin du XIIIe siècle. Symposium de Sopoćani*, ed. V. J. Djurić, Београд 1967, 145-167.
- Djurić, *L'art impérial serbe* = V. J. Djurić, *L'art impérial serbe: marques du statut impérial et traits de prestige*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 23-56.
- Djurić, *La royauté et le sacerdoce* = V. J. Djurić, *La royauté et le sacerdoce dans la décoration de Žiža*, in: *Манасџир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Судић, Краљево 2002, 123-147.
- Djurić, *Le nouveau Constantin* = V. J. Djurić, *Le nouveau Constantin dans l'art serbe médiéval*, in: *ΛΙΘΟΣΤΡΩΤΟΝ. Studien zur byzantinischen Kunst und Geschichte. Festschrift für Marcell Restle*, edd. B. Borkopp, Th. Stepan, Stuttgart 2000, 55-64.
- Djurić, *Le nouveau Joasaph* = V. J. Djurić, *Le nouveau Joasaph*, CA 33 (1985) 99-109.
- Djurić, *Les portraits des Serbes* = V. J. Djurić, *Les portraits des Serbes dans le monastère de St.-Jean-Prodrome au Mont Ménécée*, in: *Οι Σέρρες και η περιοχή τους από την αρχαία στη μεταβυζαντινή κοινωνία II*, Θεσσαλονίκη 1998, 399-405.
- Djurić, *Les portraits de souverains* = V. J. Djurić, *Les portraits de souverains dans le narthex de Chilandar*, X3 7 (1989) 105-132.
- Djurić, *Miniature Hvalovog rukopisa* = V. J. Djurić, *Miniature Hvalovog rukopisa*, ИГ 1-2 (1957) 39-52.
- Djurić, *‘Čin’ von Chilandar* = V. J. Djurić, *Über den ‘Čin’ von Chilandar*, BZ 53 (1960) 333-351.
- Eastern Christian Relics* = *Eastern Christian Relics*, ed. A. Lidov, Moscow 2003.
- Eastmond, *‘Local’ Saints* = A. Eastmond, *‘Local’ Saints, Art, and Regional Identity in the Orthodox World after the Fourth Crusade*, *Speculum* 78/3 (2003) 707-749.
- Erdeljan, *New Jerusalems in the Balkans* = J. Erdeljan, *New Jerusalems in the Balkans. Translation of Sacred Space in the Local Context*, in: *New Jerusalems. Hierotopy and Iconography of Sacred Spaces*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2009, 458-474.
- Erdeljan, *Studenica. All Things Constantinopolitan* = J. Erdeljan, *Studenica. All Things Constantinopolitan*, in: *ΣΥΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова њоводом чејургесеџи година Инсџиџиџиџи за исџиорџију уметносћии Филозофској факулџеџија у Беоџраџу*, ed. И. Стевовић, Београд 2011, 93-101.
- Erdeljan, *Studenica. An Identity in Marble* = J. Erdeljan, *Studenica. An Identity in Marble*, Зорџаџ 35 (2012) 93-98.
- Eustathii Thessalonicensis Opera Minora* = *Eustathii Thessalonicensis Opera Minora*, ed. P. Wirth, Berlin - New York 2000.
- Falkenhausen, *Eine byzantinische Beamtenurkunde* = V. von Falkenhausen, *Eine byzantinische Beamtenurkunde aus Dubrovnik*, BZ 63 (1969-1970) 10-23.
- Farlati, Coleti, *Illyrici sacri VII* = D. Farlati, J. Coleti, *Illyrici sacri VII*, Venetiis 1817.
- Faroqhi, *Understanding Ottoman Guilds* = S. Faroqhi, *Understanding Ottoman Guilds*, in: *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqhi, R. Deguilhem, London - New York 2005, 3-40.
- Fisković, *Crkvica sv. Kuzme i Damjana* = I. Fisković, *Crkvica sv. Kuzme i Damjana u Zablaću na Korčuli*, PPUD 21 (1980) 159-175.
- Fisković, *O freskama* = I. Fisković, *O freskama 11. i 12. stoljeća u Dubrovniku i okolici*, *Radovi IPU* 33 (2009) 17-36.
- Fisković, *Tri srednjovjekovne crkvice* = I. Fisković, *Tri srednjovjekovne crkvice na Pelješcu*, PPUD 19 (1972) 15-40.
- Foretić, *Dvije isprave* = V. Foretić, *Dvije isprave zahumskog kneza Dese o Mljetu iz 1151. godine*, *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* 1 (1952) 63-72.
- Frantz, *Byzantine Illuminated Ornament* = M. A. Frantz, *Byzantine Illuminated Ornament*, *The Art Bulletin* 16/1 (1934) 42-101.
- Frolow, *La relique de la Vraie Croix* = A. Frolow, *La relique de la Vraie Croix. Recherches sur le développement d'un culte*, Paris 1961.

- Gabelić, *Prophylactic and Other Inscriptions* = S. Gabelić, *Prophylactic and Other Inscriptions in Late Byzantine Fresco Painting*, in: *Byzantinische Malerei. Bildprogramme, Ikonographie, Stil*, ed. G. Koch, Wiesbaden 2000, 57–72.
- Gagro, *Križ srpskog kralja* = K. Gagro, *Križ srpskog kralja Stefana Uroša II Milutina*, in: *Dominikanci u Hrvatskoj, katalog izložbe*, Zagreb 2011.
- Garrison, *Studies in Mediaeval Italian Painting* = E. B. Garrison, *Studies in the History of Mediaeval Italian Painting IV*, Florence 1962.
- Gavrilović, *Between Latins and Greeks* = Z. Gavrilović, *Between Latins and Greeks: Some Artistic Trends in Medieval Serbia (13th–14th Centuries)*, in: eadem, *Studies in Byzantine and Serbian Medieval Art*, London 2001, 110–124.
- Gavrilović, *Kingship and Baptism* = Z. Gavrilović, *Kingship and Baptism in the Iconography of Dečani and Lesnovo*, in: eadem, *Studies in Byzantine and Serbian Medieval Art*, London 2001, 125–145.
- Gavrilović, *The Gospels of Jakov of Serres* = Z. Gavrilović, *The Gospels of Jakov of Serres (London, B. L., Add. MS 39626), the family of Branković and the Monastery of St Paul, Mount Athos*, in: *Through the looking glass. Byzantium through British eyes*, Aldershot 2000, 135–144.
- Gavrilović, *The Portrait of King Marko* = Z. Gavrilović, *The Portrait of King Marko at Markov manastir (1376–1381)*, BF 16 (1991) 415–428.
- Geary, *Furta Sacra* = P. J. Geary, *Furta Sacra. Thefts of Relics in the Central Middle Ages*, Princeton 1990.
- Gelzer, *Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche II* = H. Gelzer, *Ungedruckte und wenig bekannte Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche II*, BZ 2 (1893) 22–72.
- Georges Pachymérés = Georges Pachymérés *relations historiques II*, ed. A. Failler, Paris 1984.
- Georgitsoyanni, *Les peintures murales* = E. N. Georgitsoyanni, *Les peintures murales du Vieux Catholicon du monastère de la Transfiguration aux Météores (1483)*, Athènes 1993.
- Gerasimov, *Un sceau en plombe* = T. Gerasimov, *Un sceau en plombe de Georges fils du roi Bodine*, *Studia historico-philologica Serdicensia* 1 (1938) 217–218.
- Glavaš, *Iskopavanje preromaničke crkve* = T. Glavaš, *Iskopavanje preromaničke crkve u Vrutcima kod Vrela Bosne*, GZMBiH, arheologija, n. s., 37 (1982) 93–122.
- Grabar, *Influences musulmanes* = A. Grabar, *Influences musulmanes sur la décoration des manuscrits slaves balkaniques*, *Revue des études slaves* 27 (1951) 124–135 (= idem, *L'art de la fin de antiquité et du Moyen age II*, Paris 1968, 653–661).
- Grabar, *L'Hodigitria et l'Eléousa* = A. Grabar, *L'Hodigitria et l'Eléousa*, ЗМЦЛУ 10 (1974) 3–14.
- Grabar, *Les deux images de la Vierge* = A. Grabar, *Les deux images de la Vierge dans un manuscrit serbe*, in: *L'art byzantin chez les Slaves II/1*, Paris 1930, 264–276.
- Grabar, *Les manuscrits grecs* = A. Grabar, *Les manuscrits grecs enluminés de provenance italienne (IXe–XIe siècles)*, Paris 1972.
- Grabar, *Recherches sur les influences orientales* = A. Grabar, *Recherches sur les influences orientales dans l'art balcanique*, Paris 1928.
- Grabar, *Velmans, Chiesa di Sopoćani* = A. Grabar, T. Velmans, *Gli affreschi della Chiesa di Sopoćani*, Milano 1965.
- Grabar, *Islamic Art and Byzantium* = O. Grabar, *Islamic Art and Byzantium*, DOP 18 (1964) 73–79.
- Grčke povelje srpskih vladara = Grčke povelje srpskih vladara, edd. A. Solovjev, V. Mošin, London 1974.
- Gušić, Fisković, *Otok Mljet* = B. Gušić, C. Fisković, *Otok Mljet: naš novi nacionalni park. Antropogeografski pregled i kulturno historijski spomenici*, Zagreb 1958.
- Hahn, *Strange Beauty* = C. J. Hahn, *Strange Beauty. Issues in the Making and Meaning of Reliquaries, 400-circa 1204*, University Park 2012.
- Hallensleben, *Das Katholikon* = H. Hallensleben, *Das Katholikon des Johannes-Prodomos-Kloster bei Serrai*, BF 1 (1966) 158–173.
- Hamm, *Apokalipsa bosanskih krstjana* = J. Hamm, *Apokalipsa bosanskih krstjana*, Slovo 9–10 (1960) 43–104.
- Hamann-Mac Lean, *Grundlegung* = R. Hamann-Mac Lean, *Grundlegung zu einer Geschichte der mittelalterlichen Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien*, Giessen 1976.
- Harisijadis, *Les miniatures du Tétraévangile* = M. Harisijadis, *Les miniatures du Tétraévangile du métropolitain Jakob de Serrès*, in: *Actes du XIIe Congrès international d'études byzantines III*, Belgrade 1964, 121–130.
- Historia della vita di San Nicolo* = *Historia della vita, miracoli, traslatione, e gloria dell'illustrissimo confessor di Christo San Nicolo il Magno, arcivescovo di Mira, patrono e protettore della città di Bari, Composta dal Padre Antonio Beatillo da Bari, della Campagna di Giesù, Napoli 1645*³.
- Illuminated Greek Manuscripts* = *Illuminated Greek Manuscripts from American Collections. An Exhibition in Honor of Kurt Weitzmann*, ed. G. Vikan, Princeton 1973.
- Illyricum sacrum VI* = *Illyricum sacrum VI*, edd. D. Farlati, J. Coleti, Venezia 1800.
- Ioannis Cantacuzeni eximperatoris Historiarum* = *Ioannis Cantacuzeni eximperatoris Historiarum libri IV, I–IV*, ed. L. Schopenus, Bonnae 1828–1832.
- Ionescu, *Istoria arhitecturii romanesti* = G. Ionescu, *Istoria arhitecturii romanesti*, București 1937.
- Jakšić, *Predromanički reljef* = N. Jakšić, *Predromanički reljef sa spomenom blaženog Teodora u Bolu na Braču*, PPUD 25 (1985) 49–62.
- Janashian, *Armenian Miniature Paintings* = M. Janashian, *Armenian Miniature Paintings of the Monastic Library at San Lazzaro I*, Venice 1966.

- Janc, *Islamski elementi* = Z. Janc, *Islamski elementi u minijaturama Karanskog jevanđelja*, Godišnjak Naučnog društva BiH 2 (1961) 159–170.
- Janin, *La géographie ecclésiastique* = R. Janin, *La géographie ecclésiastique de l'Empire byzantin. Première partie. Le siège de Constantinople et le patriarcat oecuménique, III: Les églises et les monastères*, Paris 1953.
- Janin, *Les églises* = R. Janin, *Les églises et les monastères des grands centres byzantins. Bithynie, Hellespont, Latros, Galésios, Trébizonde, Athènes, Thessalonique*, Paris 1975.
- Johnstone, *The Byzantine tradition* = P. Johnstone, *The Byzantine tradition in church embroidery*, London 1967.
- Jordan, *The Monastery of the Theotokos Evergetis* = R. M. Jordan, *The Monastery of the Theotokos Evergetis, Its Children and Grandchildren*, in: *The Theotokos Evergetis and Eleventh Century Monasticism*, edd. M. Mullett, A. Kirby, Belfast 1994, 215–245.
- Jovanović, *Zaton, Bijelo Polje* = V. Jovanović, *Zaton, Bijelo Polje – crkva i grobovi*, Arheološki pregled 3 (1961) 129–132.
- Jurković, *O bizantskom utjecaju* = M. Jurković, *O bizantskom utjecaju i autohtonosti nekih likovnih rješenja na predromaničkoj plastici Bosne i Hercegovine*, Radovi IPU 11 (1987) 107–113.
- Jurković, *Prilog proučavanju* = M. Jurković, *Prilog proučavanju pleterne skulpture na području poluotoka Pelješca*, SHP 3/13 (1983) 165–184.
- Jurković, *Prilog odredjivanju* = M. Jurković, *Prilog odredjivanju južnodalmatinske grupe predromaničke skulpture*, SHP 15 (1985) 183–199.
- Jurković, *Ranosrednjovjekovni latinski natpisi* = M. Jurković, *Ranosrednjovjekovni latinski natpisi s Pelješca*, Radovi IPU 10 (1986) 83–89.
- Kalopissi-Verti, *Church Foundations* = S. Kalopissi-Verti, *Church Foundations by Entire Villages (13th–16th c.)*. A Short Note, 3PBI 44 (2007) 333–340.
- Kalopissi-Verti, *Painters in Late Byzantine Society* = S. Kalopissi-Verti, *Painters in Late Byzantine Society. The Evidence of Church Inscriptions*, CA 42 (1994) 139–158.
- Kandić, *Fonts for the Blessing of the Waters* = O. Kandić, *Fonts for the Blessing of the Waters in Serbian Medieval Churches*, 30-гpaф 27 (1998–1999) 61–78.
- Kanuni i kanun-name = *Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak*, Sarajevo 1957.
- Kaplan, *De la dépouille à la relique* = M. Kaplan, *De la dépouille à la relique: formation du culte des saints à Byzance du Ve au XIIe siècle*, in: idem, *Pouvoirs, Église et sainteté. Essais sur la société byzantine*, Paris 2011, 75–95 (= *Les reliques: objets, cultes, symboles*, edd. É. Bozóky, A.-M. Helvétius, Turnhout 1999, 19–38).
- Karaman, *Razgovori o nekim problemima* = Lj. Karaman, *Razgovori o nekim problemima domaće historije, arheologije i historije umjetnosti*, Anali Historijskog instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku 6–7 (1959) 41–71.
- Klaić, *Mljetski falsifikati* = N. Klaić, *Mljetski falsifikati*, Arhivski vjesnik 10 (1967) 185–234.
- Klaniczay, *Holy Rulers and Blessed Princesses* = G. Klaniczay, *Holy Rulers and Blessed Princesses. Dynastic Cults in Medieval Central Europe*, Cambridge 2002.
- Klein, *Byzanz, der Westen und das 'wahre' Kreuz* = H. A. Klein, *Byzanz, der Westen und das 'wahre' Kreuz. Die Geschichte einer Reliquie und ihrer künstlerischen Fassung in Byzanz und im Abendland*, Wiesbaden 2004.
- Klein, *Eastern Objects and Western Desires* = H. A. Klein, *Eastern Objects and Western Desires: Relics and Reliquaries between Byzantium and the West*, DOP 58 (2004) 283–314.
- Koprivica, *Freska sa predstavom svetog Hristofora* = T. Koprivica, *Freska sa predstavom svetog Hristofora u Starom Baru*, Историјски записи 77/1–4 (2004) 145–154.
- Korać, *King Milutin's Church* = V. Korać, *King Milutin's Church*, in: *Hilandar monastery*, ed. G. Subotić, Belgrade 1998, 145–152.
- Korać, *L'architecture de Dečani* = V. Korać, *L'architecture de Dečani, tradition et innovation*, in: *Дечани и византијска уметност у средином XIV века*, ed. B. J. Ђурић, Београд 1989, 149–157.
- Korać, *L'école de la Morava* = V. Korać, *L'école de la Morava: dernière renaissance dans l'art de la monde byzantine*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, ed. E. Παπαδοπούλου, Αθήνα 1996, 380–391.
- Korać, *Les origines de l'architecture* = V. Korać, *Les origines de l'architecture de l'école de la Morava*, in: *Моравска школа и њено годба*, ed. B. J. Ђурић, Београд 1972, 157–168.
- Kotorski spomenici = *Kotorski spomenici. Prva knjiga kotorskih notara od god. 1326–1335*, ed. A. Mayer, Zagreb 1951.
- Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture* = R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Harmondsworth 1989⁴.
- Kreševljaković, *Esnafi i obrti* = H. Kreševljaković, *Esnafi i obrti u starom Sarajevu*, Sarajevo 1958.
- Krsmanović, *Mount Athos and Political Thought* = B. Krsmanović, *Mount Athos and Political Thought in the Slavic World*, in: *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies*, Vol. I: *Plenary Papers*, ed. I. Ilyev et al., Sofia 2011, 156–166.
- Kurtović, *Sandalj Hranić Kosača* = E. Kurtović, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranić Kosača*, Sarajevo 2009.
- Kyriakoudis, *Les artistes grecs* = E. Kyriakoudis, *Les artistes grecs qui ont participé à la peinture murale des régions sous la juridiction du Patriarcat de Peć pendant sa rénovation (1557–1690)*, Balkan Studies 24/2 (1983) 485–510.
- Kyriakoudis, *The Main Features of Monumental Painting in Macedonia* = E. Kyriakoudis, *The Main Features of Monumental Painting in Macedonia in the Late Byzantine Period*, in: *Byzantine Macedonia. Art, Architecture, Music and Hagiography*, edd. J. Burke, R. Scott, Melbourne 2001, 59–79.

- La porpora* = *La porpora. Realtà e immaginario di un colore simbolico*, ed. O. Longo, Venezia 1998.
- Laiou, *Byzantium and the Neighboring Powers* = A. Laiou, *Byzantium and the Neighboring Powers: Small-State Policies and Complexities*, in: eadem, *Byzantium and the Other: Relations and Exchanges*, Farnham–Burlington VT 2012, XIV, 1–12.
- L'art byzantin du XIIIe siècle* = *L'art byzantin du XIIIe siècle. Symposium de Sopoćani*, ed. V. J. Djurić, Beograd 1967.
- Laurent, *Le thème* = V. Laurent, *Le thème byzantin de Serbie au XIe siècle*, REB 15 (1957) 185–195.
- Lăzărescu, *Nicodim de la Tismana* = E. Lăzărescu, *Nicodim de la Tismana si rolul său în cultura veche românească I (pînă în 1385)*, Romanoslavica 11 (1965) 237–285.
- Le Goff, *Saint Louis* = J. Le Goff, *Saint Louis*, Paris 1996.
- Le Mont Athos* = *Le Mont Athos et l'Empire byzantin. Trésors de la Sainte Monagne*, Paris 2009.
- Leroy, *Les manuscrits coptes* = J. Leroy, *Les manuscrits coptes et coptes-arabes illustrés*, Paris 1974.
- Leroy, *Les manuscrits syriaques* = J. Leroy, *Les manuscrits syriaques a peintures conservés dans les bibliothèques d'Europe et d'Orient*, Paris 1964.
- Les Reliques* = *Les Reliques: Objets, cultes, symboles*, edd. E. Bozoky, A., M. Helvétius, Turhout 1999.
- Le typikon de la Théotokos Évergétis* = *Le typikon de la Théotokos Évergétis*, ed. P. Gautier, REB 40 (1982) 5–101.
- Listine* = *Listine o odnošajih između Južnoga Slavenstva i Mletačke Republike, I–X*, ed. S. Ljubić, Zagreb 1861–1891.
- Loverdou-Tsigaridas, *Objets précieux* = K. Loverdou-Tsigaridas, *Objets précieux de l'église de la Vierge Gavaliotissa au monastère de Lavra (Mont Athos)*, *Зорпаф* 26 (1997) 81–86.
- Luković, *Freske i slike* = N. Luković, *Freske i slike katedrale sv. Tripuna*, in: *800 godina katedrale sv. Tripuna u Kotoru*, Kotor 1966, 63–79.
- Ljubinković, *Majstori starog srpskog slikarstva* = R. Ljubinković, *Majstori starog srpskog slikarstva. Povodom knjige profesora Svetozara Radojčića*, *Naše starine* 4 (1957) 187–204.
- Machavariani, *Georgian manuscripts* = H. Machavariani, *Georgian manuscripts*, Tbilisi 1970.
- Magdalino, *Round Church at Preslav* = P. Magdalino, *The Byzantine Antecedents of the Round Church at Preslav*, *Проблеми на изкуството* 45/2 (2012) 3–5.
- Maksimović, *Byzantinische Herrscherideologie* = Lj. Maksimović, *Byzantinische Herrscherideologie und Regierungsmethoden im Falle Serbien. Ein Beitrag zum Verständnis des byzantinischen Commonwealth*, in: ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΟΣ ΝΟΥΣ, *Miscellanea für Peter Schreiner zu seinem 60. Geburtstag*, edd. C. Scholz, G. Makris, München–Leipzig 2000, 174–192.
- Maksimović, *Βυζάντιο και οι Σέρβοι* = Lj. Maksimović, *Βυζάντιο και οι Σέρβοι τον 11ο αιώνα: ζήτημα εσωτερικής ή εξωτερικής πολιτικής της αυτοκρατορίας*, in: *Η Αυτοκρατορία σε κρίση (:) Το Βυζάντιο τον 11ο αιώνα (1025–1081)*, ed. V. N. Vlyssidou, Athens 2003, 75–85.
- Maksimović, *Das Kanzleiwesen* = Lj. Maksimović, *Das Kanzleiwesen der serbischen Herrscher*, in: *Kanzleiwesen und Kanzleisprachen im östlichen Europa*, ed. C. Hannick, Köln–Weimar–Wien 1999, 25–54.
- Maksimović, *L'Empire de Stefan Dušan* = Lj. Maksimović, *L'Empire de Stefan Dušan: genèse et caractère*, *Mélanges Gilbert Dagron, Travaux et Mémoires* (Mélanges Gilbert Dagron) 14 (2002) 415–428.
- Maksimović, *L'idéologie du souverain* = Lj. Maksimović, *L'idéologie du souverain dans l'État serbe et la construction de Studenica*, in: *Службеница и византијска уметност око 1200. године*, ed. B. Кораћ, Београд 1988, 35–49.
- Maksimović, *Η ανάπτυξη κεντρόφυγων ροπών* = Lj. Maksimović, *Η ανάπτυξη κεντρόφυγων ροπών στις πολιτικές σχέσεις Βυζαντίου και Σερβίας τον ΙΔ' αιώνα*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 282–290.
- Maksimović, *Η βυζαντινή Μακεδονία* = Lj. Maksimović, *Η βυζαντινή Μακεδονία στην πολιτική της μεσαιωνικής Σερβίας*, *Πρακτικάτης Ακαδημίας Αθηνών* 85 Β' (2010) 261–285.
- Maksimović, *Η εθνογένεση των Σέρβων* = Lj. Maksimović, *Η εθνογένεση των Σέρβων στον Μεσαίωνα*, Athens 1994.
- Mango, *Byzantine Architecture* = C. A. Mango, *Byzantine Architecture*, New York 1976 (London 1986³).
- Manoscritti slavi* = *Manoscritti slavi, documenti e carte riguardanti la storia bulgara della Biblioteca Apostolica Vaticana e dell'Archivio segreto Vaticano (IX–XVII secolo)*, София 1979.
- Marasović, *Makarska i Primorje* = T. Marasović, *Makarska i Primorje u ranom srednjem vijeku*, Split 1998.
- Marasović, *Ranosrednjovjekovne crkve* = T. Marasović, *Ranosrednjovjekovne crkve pseudobazilikalnoga tipa u Dalmaciji*, *Archaeologia Adriatica* 11 (2008) 555–572.
- Marava-Chatzinicolaou, Toufexi-Paschou, *Catalogue* = A. Marava-Chatzinicolaou, C. Toufexi-Paschou, *Catalogue of the Illuminated Byzantine Manuscripts of the National Library of Greece*, I, Athens 1978; III, Athens 1997.
- Marjanović-Dušanić, *L'écriture et la sainteté* = S. Marjanović-Dušanić, *L'écriture et la sainteté dans la Serbie médiévale*, in: *Étude sur l'hagiographie*, avec la préface de B. Flusin, ed. A. Serandour, Turnhout (in press).
- Marjanović-Dušanić, *La réécriture hagiographique* = S. Marjanović-Dušanić, *La réécriture hagiographique: usages et fonctions dans la Serbie médiévale*, in: *Remanier, métaphraser. Fonctions et techniques de la réécriture dans le monde byzantin*, edd. S. Marjanović-Dušanić, B. Flusin, Belgrade 2011, 163–180.
- Marjanović-Dušanić, *La sainteté féminine* = S. Marjanović-Dušanić, *La sainteté féminine et les cultes dynastiques en Serbie médiévale: la sainte reine Hélène d'Anjou*, in: *Les réseaux familiaux. Antiquité tardive et Moyen Âge. In Memoriam A. Laiou et É. Patlagean*, ed. B. Caseau, Paris 2012, 125–133.

- Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity* = S. Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity in the Royal Ideology of Medieval Serbia. Continuity and Change*, *Balcanica* 37 (2007) 69–79.
- Marković Č., *Graditeljska baština Crnojevića* = Č. Marković, *Graditeljska baština Crnojevića*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 67–102.
- Marković, *The Original Paintings* = M. Marković, *The Original Paintings of the Monastery's Main Church*, in: *Hilandar monastery*, ed. G. Subotić, Belgrade 1998, 229–236.
- Marković M., *The Painter Eutychios* = M. Marković, *The Painter Eutychios – Father of Michael Astrapas and Protomaster of the Frescoes in the Church of the Virgin Peribleptos in Ohrid*, *3MCJY* 38 (2010) 9–34.
- Martínez Sáez, *El Díptico* = A. Martínez Sáez, *El Díptico Bizantino de la Catedral de Cuenca*, Cuenca 2004.
- Matthews, *The Early Churches of Constantinople* = Th. F. Matthews, *The early churches of Constantinople. Architecture and liturgy*, University Park, Penn. 1971.
- Mavromatis, *Le kralj Milutin* = L. Mavromatis, *Le fondation de l'Empire serbe. Le kralj Milutin*, Thessalonique 1978.
- Mijović, *Crkvice-kripte* = P. Mijović, *Crkvice-kripte na crnogorskom primorju*, *PPUD* 21 (1980) 149–158.
- Miklosich, *Monumenta serbica* = Fr. Miklosich, *Monumenta serbica spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii, Viennae* 1858.
- Milanovic, *Esphigmenou Chrysobull* = Lj. Milanovic, *Reconsidering the Significance of the Esphigmenou Chrysobull*, Thirtieth Annual Byzantine Studies Conference, October 2004, The Walters Art Museum and The Johns Hopkins University Baltimore, Maryland (= http://www.bsana.net/conference/archives/2004/abstracts_2004.html).
- Milanović, *The Politics of Translatio* = Lj. Milanović, *The Politics of Translatio: the Visual Representation of the Translation of Relics in the Early Christian and Medieval Period, The Case of St. Stephen*, PhD thesis, Rutgers University, New Brunswick 2011.
- Miles, *Byzantium and the Arabs* = G. C. Miles, *Byzantium and the Arabs: Relation in Crete and the Aegean Area*, *DOP* 18 (1964) 20–32.
- Miles, *Islamic Elements in Byzantine Ornament* = G. C. Miles, *Classification of Islamic Elements in Byzantine Architectural Ornament in Greece*, in: *Actes du XII Congrès International d'études byzantines III*, Belgrade 1964, 281–287.
- Millet, *Cozia* = G. Millet, *Cozia et les églises serbes de la Morava*, in: *Mélanges offerts à M. Nicolas Iorga par ses amis de la France et des pays de langue française*, Paris 1933, 827–856.
- Millet, *L'ancien art serbe* = G. Millet, *L'ancien art serbe. Les églises*, Paris 1919.
- Milošević, *Art in Mediaeval Serbia* = D. Milošević, *Art in Mediaeval Serbia from the 12th to the 17th Century*, Beograd 1980.
- Miljković-Peppek, *Le portrait* = P. Miljković-Peppek, *Le portrait de l'empereur byzantin Michel VIII à l'église rupestre de Saint-Érasme près d'Ohrid*, *CA* 45 (1997) 169–177.
- Mitrović, *Benediktinci* = K. Mitrović, *Benediktinci na području Barske nadbiskupije i Kotorske biskupije (9. stoljeće – 1571)*, Cetinje–Kotor 2015.
- Momirović, *Stari rukopisi i stampane knjige* = P. Momirović, *Stari rukopisi i stampane knjige u Čajniču*, *Naše starine* 3 (1956) 173–177.
- Monastery of Vatopaidi* = *The Holy and Great Monastery of Vatopaidi. Tradition, History, Art*, II, Mount Athos 1998.
- Mošin, *Ćirilski rukopisi* = V. Mošin, *Ćirilski rukopisi Jugoslavenske akademije I–II*, Zagreb 1955.
- Mošin, *Izvjestaj* = V. Mošin, *Izvjestaj o naučnom putovanju u Srijemsku Mitrovicu*, Beograd, Peć, Dečane, Cavtat, Dubrovnik 1953. godine. *Inventar ćirilskih rukopisa Muzeja Srpske pravoslavne crkve u Beogradu*, *Ljetopis JAZU* 60 (1955) 218–226.
- Mošin, Traljić, *Ćirilski spomenici u Bosni i Hercegovini* = V. Mošin, S. Traljić, *Ćirilski spomenici u Bosni i Hercegovini*, *Naše starine* 6 (1959) 63–104.
- Mošin, *Ornament južnoslovenskih rukopisa* = V. Mošin, *Ornament južnoslovenskih rukopisa XI–XIII veka*, *Radovi Naučnog društva NR Bosne i Hercegovine* 7, Odeljenje istorijsko-filoloških nauka, knj. 3 (1957) 5–79.
- Nagel, Wood, *Antiquity in the Renaissance* = A. Nagel, C. S. Wood, *What counted as an 'antiquity' in the Renaissance?*, in: *Renaissance Medievalisms*, ed. K. Eisenbichler, Toronto 2009, 53–74.
- Nagorni, *Die Kirche Sv. Petar* = D. Nagorni, *Die Kirche Sv. Petar in Bijelo Polje (Montenegro). Ihre Stellung in der Geschichte des serbischen Architektur*, München 1978.
- Nelson, *Byzantine Art in the Italian Renaissance* = R. S. Nelson, *Byzantine Art in the Italian Renaissance*, in: *Heaven & Earth. Art of Byzantium from the Greek Collections*, edd. A. Drandaki, D. Papanikola-Bakirtzi, A. Tourta, Athens 2013, 327–335.
- Nelson, *Palaeologan Ornament and the Arabesque* = R. S. Nelson, *Palaeologan Illuminated Ornament and the Arabesque*, *Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte* 41 (1988) 7–22.
- Nelson, *The Italian Appreciation* = R. S. Nelson, *The Italian Appreciation and Appropriation of Illuminated Byzantine Manuscripts, ca. 1200–1450*, *DOP* 49 (1995) 209–235.
- Nešković, Nikolić, *L'église Saint-Pierre près de Novi Pazar* = J. Nešković, R. Nikolić, *L'église Saint-Pierre près de Novi Pazar*, Belgrade 1987.
- Nicephori Gregorae Byzantina historia* = *Nicephori Gregorae Byzantina historia*, I–II, ed. L. Schopenus, Bonnae 1829–1830; III, ed. I. Bekkerus, Bonnae 1855.
- Nordhagen, *Icons* = P. J. Nordhagen, *Icons Designed for the Display of Sumptuous Votive Gifts*, *DOP* 41 (1987) 453–460.
- Obolensky, *The Byzantine Commonwealth* = D. Obolensky, *The Byzantine Commonwealth. Eastern Europe 500–1453*, London 2000.

- Oikonomidès, *Emperor of the Romans* = N. Oikonomidès, *Emperor of the Romans – Emperor of the Romania*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 121–128.
- Ousterhout, *Constantinople, Bithynia, and Regional Developments* = R. G. Ousterhout, *Constantinople, Bithynia, and Regional Developments in Later Palaeologan Architecture*, in: *The Twilight of Byzantium. Aspects of Cultural and Religious History in the Late Byzantine Empire*, edd. S. Ćurčić, D. Mouriki, Princeton 1991, 75–110.
- Pace, *L'affresco nella chiesa di San Luca* = V. Pace, *L'affresco nella chiesa di San Luca a Cattaro (Kotor) e il ricordo della chiesa di Roma*, in: *Црква Свеїѡи Лυκε κροз вјекове*, ed. B. Kopah, Kotor 1997, 107–111.
- Paizi-Apostolopoulou, *Authority of a Learned Patriarch* = M. Paizi-Apostolopoulou, *Appealing to the Authority of a Learned Patriarch: New Evidence on Gennadios Scholarios' Responses to the Questions of George Branković*, *The Historical Review* 9 (2012) 95–116.
- Patterson Ševčenko, *Icons and Liturgy* = N. Patterson Ševčenko, *Icons and Liturgy*, *DOP* 45 (1991) 45–57.
- Patterson Ševčenko, *The Vita Icon* = N. Patterson Ševčenko, *The Vita Icon and the Painter as Hagiographer*, *DOP* 53 (1999) 149–167.
- Peković, *Četiri elafitske crkve* = Ž. Peković, *Četiri elafitske crkve*, Dubrovnik–Split 2008.
- Pelekanidis et al., *The Treasures of Mont Athos I* = S. M. Pelekanidis et al., *The Treasures of Mont Athos. Illuminated Manuscripts I*, Athens 1974.
- Pentcheva, *Imagined Images* = B. Pentcheva, *Imagined Images: Visions of Salvation and Intercession in a Double-Sided Icon from Poganovo*, *DOP* 54 (2000) 139–156.
- Petković, *Art and Patronage* = S. Petković, *Art and Patronage in Serbia during the Early Period of Ottoman Rule (1450–1600)*, *BF* 16 (1990) 401–414.
- Petković, *Artistic Activity* = S. Petković, *Artistic Activity and the Struggle for Survival of the Serbian Church during the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, *Balkan Studies* 24/2 (1983) 617–630.
- Petković, *Serbian Painting* = S. Petković, *Serbian Painting at the Time of George Brankovich (1427–1456)*, *JÖB* 32/5 (1982) 197–198.
- Petković, *The Thirteenth Century Frescoes in Morača* = S. Petković, *The Thirteenth Century Frescoes in Morača Monastery. A Reinterpretation*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines*, II/B. *Art et archéologie*, Athènes 1981, 631–638.
- Popović D., *A Staurotheke* = D. Popović, *A Staurotheke of Serbian Provenance in Pienza*, *Зорграф* 36 (2012) 157–170.
- Popović D., *Eulogiae* = D. Popović, *Eulogiae Terrae Sanctae of St Sava of Serbia*, *Balkanica* 45 (2014) 55–69.
- Popović D., *Paying devotions to the Holy Hermit* = D. Popović, *Paying devotions to the Holy Hermit: The shrine of St Prochorus of Pčinja*, in: *Routes of Faith in the Medieval Mediterranean*, Thessalonike 2008, 215–226.
- Popović D., *Relics and Politics in the Middle Ages* = D. Popović, *Relics and Politics in the Middle Ages: the Serbian Approach*, in: *Eastern Christian Relics*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2003, 161–180.
- Popović D., *The Cult of St Peter of Koriša* = D. Popović, *The Cult of St Peter of Koriša. Stages of Development and Patterns*, *Balkanica* 28 (1997) 181–211.
- Popović M., *Crkvina u Paniku* = M. Popović, *Crkvina u Paniku*, *GZMBIH, arheologija*, n. s., 27–28 (1973) 347–363.
- Popović M., *Les forteresses* = M. Popović, *Les forteresses du système défensif byzantin en Serbie au XI–XII siècle*, *Starinar* 42 (1991) 169–185.
- Popović M., *Manastir svetog Petra de Campo* = M. Popović, *Manastir svetog Petra de Campo kod Trebinja*, *GZMBiH, arheologija*, n. s., 27–28 (1973) 313–346.
- Popović S., *Dividing the Indivisible* = S. Popović, *Dividing the Indivisible: The Monastery Space – Secular and Sacred*, *ZRVI* 44 (2007) 47–65.
- Popović, Ćurčić, *Naupara* = S. Popović, S. Ćurčić, *Naupara*, Beograd 2000.
- Porčić, *The Menologem* = N. Porčić, *The Menologem in Serbian Medieval Document-Making*, in: *ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ. Зборник у часиу Мирјане Живојиновић*, edd. Б. Миљковић, Д. Џеледџић, Београд 2015, 285–298.
- Preradović, *Bisanzio sull'Adriatico* = D. Preradović, *Bisanzio sull'Adriatico nel IX e X secolo. Topografia sacra*, Udine–Paris 2011 (unpublished PhD thesis).
- Prijatelj-Pavičić, *U potrazi za izgubljenim slikarstvom* = I. Prijatelj-Pavičić, *U potrazi za izgubljenim slikarstvom: o majstoru Lovru iz Kotora i slikarstvu na prostoru od Dubrovnika do Kotora tijekom druge polovice XV stoljeća*, Dubrovnik 2013.
- Pringle, *The Churches* = D. Pringle, *The Churches of the Crusader Kingdom of Jerusalem. A Corpus III (The City of Jerusalem)*, Cambridge 2007.
- Prinzing, *Die autokephale byzantinische Kirchenprovinz* = G. Prinzing, *Die autokephale byzantinische Kirchenprovinz Bulgarien/Ohrid. Wie unabhängig waren ihre Erzbischöfe?*, in: *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies*, Vol. I: *Plenary Papers*, Sofia 2011, 389–413.
- Prolović, *Die Kirche des heiligen Andreas an der Treska* = J. Prolović, *Die Kirche des heiligen Andreas an der Treska. Geschichte, Architektur und Malerei einer palaiologenzeitlichen Stiftung des serbischen Prinzen Andreaš*, Wien 1997.
- Pseudo-Kodinos, *Traité des offices* = Pseudo-Kodinos, *Traité des offices*, ed. J. Verpeaux, Paris 1966.
- Radić, *Ο Συμεών Ούρεσης Παλαιολόγος* = R. Radić, *Ο Συμεών Ούρεσης Παλαιολόγος και το κράτος του μεταξύ της βυζαντινής και της σερβικής αυτοκρατορίας*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 195–208.
- Radojčić, *Die serbische Ikonenmalerei* = S. Radojčić, *Die serbische Ikonenmalerei vom 12. Jahrhundert bis zum Jahre 1459*, *JÖBG* 5 (1956) 61–84.

- Radojčić, *Elemente der westlichen Kunst* = S. Radojčić, *Elemente der westlichen Kunst des frühen Mittelalters in der ältesten serbischen Miniaturen*, in: *Actes du XVIIe Congrès international d'histoire de l'art*, La Haye 1955, 199–206.
- Radojčić, *Malerei der Paläologischen Renaissance* = S. Radojčić, *Die Entstehung der Malerei der Paläologischen Renaissance*, JÖBG 7 (1958) 105–124.
- Radojčić, *Srpska umetnost* = S. Radojčić, *Srpska umetnost u srednjem veku*, Beograd–Zagreb–Mostar 1982.
- Radojčić, *Stare srpske minijature* = S. Radojčić, *Stare srpske minijature*, Beograd 1950.
- Radojčić, *Srpsko-rumunski odnosi* = Đ. Sp. Radojčić, *Srpsko-rumunski odnosi XIV–XVII veka*, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду 1 (1956) 13–29.
- Radujko, 'Ἀρχιερατικός θρόνος' = M. Radujko, *L'Ἀρχιερατικός θρόνος des évêques de Moravica et la peinture de Saint-Achille à Arilje*, CA 49 (2001) 143–178.
- Rakić, *Islamic Influence* = Z. Rakić, *Islamic Influence on Illumination of Serbian Manuscripts of the 16th and 17th Century*, in: *Common Culture and Particular Identities: Christians, Jews and Muslims in the Ottoman Balkans*, edd. E. Papo, N. Makuljević, Beer–Sheba–Belgrade 2013, 217–224.
- Regan, Nadilo, *Ranoromaničke sakralne građevine* = K. Regan, B. Nadilo, *Crkveno graditeljstvo. Ranoromaničke sakralne građevine dubrovačkog područja (I)*, Građevinar 58/2 (2006) 143–153.
- Regan, Nadilo, *Predromaničke crkve* = K. Regan, B. Nadilo, *Predromaničke crkve na dijelu južnodalmatinskih otoka*, Građevinar 58/11 (2006) 937–947.
- Reliquiare* = *Reliquiare im Mittelalter*, edd. B. Reudenbach, G. Toussaint, Berlin 2011².
- Rëmbeci, *Kodikëtmesjetarë në Shqipëri* = A. Rëmbeci, *Kodikëtmesjetarë në Shqipëri, ura kulturore midis Lindjes dhe Perëndimit: Rasti i Kodikëve me prejardhje Italo-Bizantine*, in: *Shqipëriames Lindjes dheperëndimit*, Aktete Konferencës Shkencore Ndërkombëtare, Tiranë 17 dhjetor 2013, ed. A. Rëmbeci, Tiranë 2014, 21–36.
- Ringheim, *Eine altserbische Trojasage* = A. Ringheim, *Eine altserbische Trojasage. Text mit linguistischer und literarhistorischer Charakteristik*, Prag–Uppsala 1951.
- Rodley, *The Monastery of the Theotokos Evergetis* = L. Rodley, *The Monastery of the Theotokos Evergetis, Constantinople: Where it was and What it Looked Like*, in: *The Theotokos Evergetis and Eleventh Century Monasticism*, edd. M. Mullett, A. Kirby, Belfast 1994, 17–29.
- Ross, *Alexander Historiatus* = D. J. A. Ross, *Alexander Historiatus. A Guide to Medieval Illustrated Alexander Literature*, Frankfurt am Main 1988².
- Sáez, *El díptico bizantino* = A. M. Sáez, *El díptico bizantino de la Catedral de Cuenca*, Cuenca 2004.
- Safran, *Artistic Links Between Epiros and Apulia* = L. Safran, *Exploring Artistic Links Between Epiros and Apulia in the Thirteenth Century: The Problem of Sculpture and Wall Painting*, in: *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου για το Δεσποτάτο της Ηπείρου (Άρτα, 27–31 Μαΐου 1990)*, Άρτα 1992, 455–462.
- Saints and Sacred Matter* = *Saints and Sacred Matter. The Cult of Relics in Byzantium and Beyond*, edd. C. Hahn, H. A. Klein, Washington D.C. 2015.
- San Nicola* = *San Nicola. Splendori d'arte d'Oriente e d'Occidente*, ed. M. Bacci, Milano 2006.
- Sas-Zaloziecky, *Die byzantinische Baukunst* = W. Sas-Zaloziecky, *Die byzantinische Baukunst in den Balkanländern und ihre Differenzierung unter abendländischen und islamischen Einwirkungen. Studien zur Kunstgeschichte der Balkanländer*, München 1955.
- Schwarz, *Giotto's Byzantium* = M. V. Schwarz, *Giotto's Byzantium*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Ζbornik radova u povodom četirgeseću godina Instiituyua za isťiuriju umejnosťii Filozofskoi fakulteta Univerzitetua u Beogradu*, ed. I. Stevović, Beograd 2012, 157–170.
- Shea, *The late Byzantine city* = J. Shea, *The late Byzantine city: Social, economic and institutional profile*, Birmingham 2010 (unpublished Ph.D. thesis).
- Shepard, *Manners maketh Romans?* = J. Shepard, *Manners Maketh Romans? Young Barbarians at the Emperor's Court*, in: *Byzantine Style, Religion and Civilization. In Honour of sir Steven Runciman*, ed. E. Jeffreys, Cambridge 2006, 135–158.
- Sinkević, *Prolegomena for a Study of Royal Entrances* = I. Sinkević, *Prolegomena for a Study of Royal Entrances in Byzantine Churches: The Case of Marko's Monastery*, in: *Approaches to Byzantine Architecture and Its Decoration: Studies in Honour of Slobodan Ćurčić*, edd. M. J. Johnson, R. G. Ousterhout, A. C. Papalexandrou, Farnham–Burlington 2012, 121–142.
- Sinkević, *Rhodes Hand of St. John the Baptist* = I. Sinkević, *Afterlife of the Rhodes Hand of St. John the Baptist*, in: *Byzantine Images and Their Afterlives: Essays in Honor of Annemarie Weyl Carr*, ed. L. Jones, Farnham–Burlington 2014, 125–141.
- Sinkević, *St. Petar Koriški* = I. Sinkević, *St. Petar Koriški and His Monastery*, *Serbian Studies* 8/1–2 (1994) 105–119.
- Skawran, *The Development* = K. M. Skawran, *The Development of Middle Byzantine Fresco Painting in Greece*, Pretoria 1982.
- Snively, *Archaeological Investigation at Konjuh* = C. S. Snively, *Archaeological Investigation at Konjuh, Republic of Macedonia*, in 2000, DOP 56 (2002) 297–306.
- Soloviev, *Le droit byzantin* = A. V. Soloviev, *Le droit byzantin dans la codification d'Étienne Douchan*, *Revue historique de droit français et étranger* 7 (1928) 387–412.
- Soria, *Les peintres du XVIIIe s.* = J. Soria, *Les peintres du XVIIIe s. et la peinture Paléologue: David Selenica et Denys de Fournas*, in: *Héritages de Byzance en Europe du Sud-Est à l' époque moderne et contemporaine*, edd. O. Delouis, A. Couderc, P. Guran, Athènes 2013, 179–193.
- Soulis, *The Serbs and Byzantium* = G. Ch. Soulis, *The Serbs and Byzantium during the Reign of Tsar Stephen Dušan (1331–1355) and His Successors*, Athens 1995.
- Soulis, *Tsar Dušan* = G. Ch. Soulis, *Tsar Dušan and Mount Athos*, *Harvard Slavic studies* 2 (1954) 125–139.

- Spatharakis, *Corpus* = I. Spatharakis, *Corpus of Dated Illuminated Greek Manuscripts to the Year 1453*, Leiden 1981.
- Stankova, Nenkovska, *The Manuscript Heritage of Ioan Kratovski* = L. Stankova, L. Nenkovska, *The Manuscript Heritage of Ioan Kratovski*, *European Journal of Science and Theology* 5/1 (2009) 13–24.
- Starodubcev, *Srpsko zidno slikarstvo* = T. Starodubcev, *Srpsko zidno slikarstvo u doba Lazarevića i Brankovića (1375–1459)*, Beograd 2007 (unpublished PhD thesis).
- Stele, *Ljubljanska verzija ikone sv. Nikolaja* = F. Stele, *Ljubljanska verzija velike ikone sv. Nikolaja iz Barija*, in: *Зборник Свевѣозара Рагоџића*, Београд 1969, 287–293.
- Stephenson, *Byzantium's Balkan Frontier* = P. Stephenson, *Byzantium's Balkan Frontier. A Political Study of the Northern Balkans, 900–1204*, Cambridge 2000.
- Stevović, *Late Byzantine Church Decoration* = I. Stevović, *Late Byzantine Church Decoration as an Iconic Vision of Heavenly Jerusalem; the Case of Kalenić*, in: *New Jerusalem. Hierotopy and Iconography of Sacred Spaces*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2009, 585–606.
- Stevović, *Towards New Directions* = I. Stevović, *Towards New Directions of Investigation of Late Byzantine Architecture. Visualisation of 'Text' on the Façades of the Church of the Virgin of Krina (Chios)*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова њоводом чеџургесеџи ѓодина Инсџиџиџиџа за исџориџу умеџносџи Филозофскоџ факулџџеџа Универзџиџеџа у Беоџраџу*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 175–190.
- Stjepčević, *Katedrala sv. Tripuna* = I. Stjepčević, *Katedrala sv. Tripuna u Kotoru*, Split 1938.
- Strzygowski, *Die Miniaturen des serbischen Psalters* = J. Strzygowski, *Die Miniaturen des serbischen Psalters der Königlichen Hof- und Staatsbibliothek in München*, Wien 1906.
- Subotić, *Ochrid and Kastoria* = G. Subotić, *Two Centres of Painting in the Fourteenth century. Ochrid and Kastoria: Monuments, Workshops and Style*, in: *Byzantine Macedonia. Art, Architecture, Music and Hagiography*, edd. J. Burke, R. Scott, Melbourne 2001, 88–96.
- Subotić, *Terra sacra* = G. Subotić, *Terra sacra. L'arte del Cossovo*, Milano 1997.
- Subotić, *Justin Simonopetritis, L'iconostase et les fresques* = G. Subotić, *Justin Simonopetritis, L'iconostase et les fresques de la fin du XIVe siècle dans le monastère de la Transfiguration aux Météores*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines II*, Athènes 1981, 751–758.
- Swiencickij, *Byzantinische Bleisiegel* = I. Swiencickij, *Byzantinische Bleisiegel in den Sammlungen von Lwow*, in: *Сборник въ память на проф. Петъръ Никовъ*, Соџиџа 1940, 434–441.
- Ševčenko, *Theodore Metochites* = I. Ševčenko, *Theodore Metochites, the Chora, and the Intellectual Trends of His Times*, in: *The Kariye Djami IV*, ed. P. A. Underwood, Princeton 1975, 17–55.
- Šidak, *Bosanski rukopisi* = J. Šidak, *Bosanski rukopisi u Gosudarstvennoj publicnoj biblioteci u Lenjingradu*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 151–160.
- Šidak, *Dva priloga* = J. Šidak, *Dva priloga o minijaturama u rukopisima „Crkve bosanske”*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 143–150.
- Šidak, *Kopitarovo bosansko evanđelje* = J. Šidak, *Kopitarovo bosansko evanđelje u sklopu pitanja „Crkve bosanske”*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 111–125 [= J. Šidak, *Kopitarovo bosansko jevanđelje u sklopu pitanja „Crkve bosanske”*, Slovo 4–5 (1955) 47–63].
- Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis* = J. Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis „Crkve bosanske” u mletačkoj Marciani*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 127–142 [= J. Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis „Crkve bosanske” u mletačkoj Marciani*, Slovo 6–8 (1957) 134–153].
- Škoviera, *Kyjevský polemicko-apologetický rukopisný zborník* = A. Škoviera, *Kyjevský polemicko-apologetický rukopisný zborník s liturgiou svätého Petra*, Slavica Slovaca 48/3 (2013). Supplementum.
- Šuput, *Banjska Monastery* = M. Šuput, *Banjska Monastery*, Belgrade 2003.
- Šuput, *Gottesmutter kirche als Kultbau* = M. Šuput, *Gottesmutter kirche als Kultbau im Rahmender byzantinischen Architektur ihrer Zeit*, in: *Сџџудениџа и визанџиџџска умеџносџи око 1200. ѓоду не*, ed. В. Кораћ, Београд 1988, 133–139.
- Tachiaos, *The Slavonic Manuscripts* = A.-E. N. Tachiaos, *The Slavonic Manuscripts of Saint Panteleimon Monastery (Rossikon) on Mount Athos*, Thessaloniki – Los Angeles 1981.
- Taft, *The Byzantine Rite* = R. Taft, *The Byzantine Rite. A Short History*, Collegeville 1992.
- Talbot, *Hagiography in Late Byzantium* = A.-M. Talbot, *Hagiography in Late Byzantium (1204–1453)*, in: *The Ashgate Research Companion to Byzantine Hagiography*, I: *Periods and Places*, ed. S. Efthymiadis, Farnham 2011, 173–198.
- Talbot, *The Relics of New Saints* = A.-M. Talbot, *The Relics of New Saints: Deposition, Translation, and Veneration in Middle and Late Byzantium*, in: *Saints and Sacred Matter. The Cult of Relics in Byzantium and Beyond*, edd. C. Hahn, H. A. Klein, Washington, D.C. 2015, 215–230.
- Talbot, *The Restoration of Constantinople* = A.-M. Talbot, *The Restoration of Constantinople under Michael VIII*, DOP 47 (1993) 243–261.
- Tarnanidis, *The Slavonic Manuscripts* = I. C. Tarnanidis, *The Slavonic Manuscripts discovered in 1975 at St Catherine's Monastery on Mount Sinai*, Thessaloniki 1988.
- Teoteoi, *Nicodème de Tismana* = T. Teoteoi, *Nicodème de Tismana, archimandrite et porteur d'epigonation*, *Revue des études sud-est européennes* 45 (2007) 101–115.
- The Hand of Angelos* = *The Hand of Angelos: An Icon Painter in Venetian Crete*, ed. M. Vassiliaki, Farnham–Burlington 2010.
- The Ossuary of the Bachkovo Monastery* = *The Ossuary of the Bachkovo Monastery*, ed. E. Bakalova, Plovdiv 2003.

- The Hypotyposis* = *The Hypotyposis of the Monastery of the Theotokos Evergetis, Constantinople*, edd. R. Morris, R. H. Jordan, Ashgate 2012.
- Theodorescu, *Bizant, Balcani, Occident* = R. Theodorescu, *Bizant, Balcani, Occident la inceputurile culturii medievale romanesti (secolele X–XIV)*, București 1974.
- Theodorescu, *Sur le narthex* = R. Theodorescu, *Sur le narthex de deux monuments valaques des XIVe–XVIe siècles*, Revue Roumaine d'Histoire de l'Art, Série Beaux-Arts, 49 (2012) 3–16.
- Todić, *Portraits des saints Siméon et Sava* = B. Todić, *Portraits des saints Siméon et Sava au XIVe siècle. Contribution à la connaissance de l'idéologie de l'État et de la l'Église serbes*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ev. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 129–139.
- Todić, *L'influence de la liturgie* = B. Todić, *L'influence de la liturgie sur la décoration peinte du narthex de Sopoćani*, in: *Древнерусское искусство. Русь, Византия, Балканы – XIII век*, Санкт-Петербург 1997, 43–58.
- Todić, *Opening Scene* = B. Todić, *What Was the Opening Scene of the Cycle of St. Simeon Nemanja at Studenica?*, in: *Образ Византии. Сборник статей в честь О. С. Поповой*, ed. A. В. Захарова, Москва 2008, 517–524.
- Todić, *Serbian Medieval Painting* = B. Todić, *Serbian Medieval Painting. The Age of King Milutin*, Belgrade 1999.
- Todić, *Τρεις σεββικές λειψανοθήκες* = B. Todić, *Τρεις σεββικές λειψανοθήκες στη μονή του Βατοπεδίου*, in: *Γερά Μονή Βατοπεδίου. Ιστορία και τέχνη*, Αθήνα 1999, 241–254.
- Todić, Čanak-Medić, *The Dečani Monastery* = B. Todić, M. Čanak-Medić, *The Dečani Monastery*, Belgrade 2013.
- Tomas, *Crkva sv. Marije* = I. Tomas, *Crkva sv. Marije na otoku Mljetu i njezina povezanost s romaničkim spomenicima Apulije*, *Prostor* 19/2 (42) (2011) 296–309.
- Tomić-Djurić, *The Isles of Great Silence* = M. Tomić-Djurić, *The Isles of Great Silence: Monastic Life on Lake Scutari under the Patronage of the Balšićs*, *Balkanica* 43 (2012) 81–116.
- Tomić-Đurić, *To Picture and to Perform* = M. Tomić-Đurić, *To Picture and to Perform: The image of the Eucharistic Liturgy at Markov Manastir (I)*, *Zograf* 38 (2014) 123–141.
- Tra le due sponde dell'Adriatico* = *Tra le due sponde dell'Adriatico: la piturra nella Serbia de XIII secolo e l'Italia*, ed. R. D'Amico, Ferrara 1999.
- Treasures of Heaven* = *Treasures of Heaven: Saints, Relics, and Devotion in Medieval Europe*, edd. M. Bagnoli, H. A. Klein, C. Griffith Mann, Baltimore 2011.
- Treasures of Mount Athos* = *Treasures of Mount Athos*, ed. A. A. Karakatsanis, Thessaloniki 1997.
- Treitinger, *Die oströmische Kaiser- und Reichsidee nach ihrer Gestaltung im höfischen Zeremoniell. Vom oströmischen Staats- und Reichsgedanken*, Darmstadt 1956².
- Trkulja, *Divine Revelation Performed* = J. Trkulja, *Divine Revelation Performed: Symbolic and Spatial Aspects in the Decoration of Byzantine Churches*, in: *Spatial Icons. Performativity in Byzantium and Medieval Russia*, ed. A. Lidov, Moscow 2011, 213–237.
- Trkulja, *The Rose Window* = J. Trkulja, *The Rose Window: A Feature of Byzantine Architecture?*, in: *Approaches to Byzantine Architecture and Its Decoration: Studies in Honor of Slobodan Ćurčić*, edd. M. J. Johnson, R. G. Ousterhout, A. C. Papalexandrou, Farnham–Burlington 2012, 143–164.
- Vassilaki, *Female Piety* = M. Vassilaki, *Female Piety, Devotion and Patronage: Maria Angelina Doukaina Palaiologina of Ioannina and Helena Uglješa of Serres*, in: *Donation et donateurs dans le monde byzantin*, edd. S. J.-M. Spieser, E. Yota, Paris 2012, 221–234.
- Vego, *Novi i revidirani natpisi* = M. Vego, *Novi i revidirani natpisi iz Hercegovine*, *GZM*, n. s., *Arheologija* 15–16 (1960–1961) 259–286.
- Vego, *Ploča sa ćirilskim natpisom* = M. Vego, *Ploča sa ćirilskim natpisom i likom sv. Petra iz Stona*, *Naše starine* 7 (1960) 139–144.
- Velmans, *Le portrait* = T. Velmans, *Le portrait dans l'art des Paléologues*, in: *Art et société à Byzance sous les Paléologues*, Venise 1971, 91–148.
- Vežić, *Rotonda u Ošlju* = P. Vežić, *Rotonda u Ošlju*, in: *Zbornik Tomislava Marasovića*, edd. I. Babić, A. Milošević, Ž. Rapanić, Split 2002, 220–230.
- Vikan, *Catalogue of the Sculpture* = G. Vikan, *Catalogue of the Sculpture in the Dumbarton Oaks Collection from the Ptolemaic Period to the Renaissance*, Washington 1995.
- Vikan, *'Guided by Land and Sea'* = G. Vikan, *'Guided by Land and Sea': Pilgrim Art and Pilgrim Travel in Early Byzantium*, in: *Tesserae. Festschrift für Josef Engemann*, Münster 1991, 74–92 (= idem, *Sacred Images and Sacred Power in Byzantium*, Aldershot 2003, VIII).
- Vinski et al., *Rani srednji vijek* = Z. Vinski et al., *Rani srednji vijek*, Beograd–Zagreb–Mostar 1986.
- Vocotopoulos, *Church Architecture in the Despotate of Epirus* = P. L. Vocotopoulos, *Church Architecture in the Despotate of Epirus: the Problem of Influences*, *Σοφραφ* 27 (1998–1999) 79–92.
- Vojvodić, *Newly discovered portraits* = D. Vojvodić, *Newly discovered portraits of rulers and the dating of the oldest frescoes in Lipljan*, *Zograf* 36 (2012) 143–155.
- Vojvodić, *The Nativity of Christ* = D. Vojvodić, *The Nativity of Christ and the Descent into Hades as Programme Counterparts in Byzantine Wall Painting*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесетї година Инстїтутуа за истїорију уметно-стїи Филозофскої факултїетїа Универзитїетїа у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 127–142.
- Vojvodić, *Un regard nouveau* = D. Vojvodić, *Un regard nouveau sur la représentation du Concile de saint Siméon-Nemanja à Arilje*, *Cahiers Balkaniques* 31 (2000) 11–20.
- Vujičić, *Freska s likom sv. Hristofora* = R. Vujičić, *Freska s likom sv. Hristofora na pročelju crkve sv. Ane u Kotoru*, *PPUD* 24 (1984) 39–44.
- Vujičić, *Freske u crkvi Marije Collegiate* = R. Vujičić, *Freske u crkvi Marije Collegiate u Kotoru*, *PPUD* 36 (1995) 365–378.
- Vujičić, *Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo* = R. Vujičić, *Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo Crne Gore*, Podgorica 2007.

- Vujičić, *Zidno slikarstvo* = R. Vujičić, *Zidno slikarstvo*, in: *Zagovori svetom Tripunu. Blago Kotorske biskupije*, Zagreb 2009, 71–80.
- Walter, *The Iconographical Sources* = Ch. Walter, *The Iconographical Sources for the Coronation of Milutin and Simonida at Gračanica*, in: *Buzanijska umeñnost uočetkom XIV veka*, Beograd 1978, 183–200.
- Walter, *The Portrait of Jakov of Serres* = C. Walter, *The Portrait of Jakov of Serres in London, Additional 39626, Its Place in Paleologue Manuscript Illumination*, *Σορραφ* 7 (1977) 65–72.
- Weitzmann, *Die byzantinische Buchmalerei* = K. Weitzmann, *Die byzantinische Buchmalerei des 9. und 10. Jahrhunderts*, Berlin 1935.
- Weitzmann, *Illustrated Manuscripts* = K. Weitzmann, *Illustrated Manuscripts at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai*, Colledgeville, MN 1973.
- Weitzmann, Galavaris, *The Monastery of Saint Catherine* = K. Weitzmann, G. Galavaris, *The Monastery of Saint Catherine at Mount Sinai. The Illuminated Greek Manuscripts. Vol. I. From the Ninth to the Twelfth Century*, Princeton 1990.
- Wirth, *À propos des influences byzantines* = J. Wirth, *À propos des influences byzantines sur l'art du Moyen Âge occidental*, in: *Material and Ideal. Essays in Medieval Art and Archaeology in Honour of Jean-Michel Spieser*, edd. A. Cutler, A. Papaconstantinou, Leiden–Boston 2007, 219–231.
- Wittkower, *Art and Architecture in Italy* = R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600–1750*, Harmondsworth, Middlesex 1973.
- Wixom, *Byzantine Art and the Latin West* = W. D. Wixom, *Byzantine Art and the Latin West*, in: *The Glory of Byzantium. Art and Culture of the Middle Byzantine Era, A.D. 843–1261*, edd. H. C. Evans, W. D. Wixom, New York 1997, 435–449.
- Woodfin, *The Embodied Icon* = W. T. Woodfin, *The Embodied Icon. Liturgical Vestments and Sacramental Power in Byzantium*, Oxford 2012.
- Zacos, Nesbitt, *Byzantine Lead Seals II* = G. Zacos, J. W. Nesbitt, *Byzantine Lead Seals II*, Bern 1984.
- Zanini, *The Urban Ideal* = E. Zanini, *The Urban Ideal and Urban Planning in Byzantine New Cities of the Sixth Century A. D.*, in: *Theory and Practice in Late Antique Archaeology*, edd. L. Lavan, W. Bowden, Leiden–Boston 2003, 196–223.
- Zbornik Hvala krstjanina* = *Zbornik Hvala krstjanina. Fototipsko izdanje*, ed. H. Kuna, Sarajevo 1986.
- Zdravković, *Nacrti preromaničke crkvice* = I. Zdravković, *Nacrti preromaničke crkvice Sv. Mihajla u Stonu*, PPUD 12 (1960) 25–31.
- Zetler, *Cross-Cultural Interpretations* = B. Zetler, *Cross-Cultural Interpretations of Imagery in the Middle Ages*, *Art Bulletin* 76/4 (1994) 680–694.
- Zhelto, *A Slavonic Translation* = M. Zheltov, *A Slavonic Translation of the Eucharistic Diataxis of Philotheos Kokkinos from a Lost Manuscript (Athos Agiou Pavlou 149)*, in: *TOXOTHIC: Studi per Stefano Parenti*, edd. D. Galadza, N. Glibetić, G. Radle, Grottaferrata 2010, 345–359.
- Žeravica, *Ranosrednjovjekovna kamena tranzena* = Z. Žeravica, *Ranosrednjovjekovna kamena tranzena na crkvi Sv. Pavla u selu Palje Brdo u Konavlima*, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 21 (2004) 129–142.
- Živković, *Kult svetog Nikole* = V. Živković, *Kult svetog Nikole u religijskoj praksi Kotora (XIV–XVI vek)*, in: *Dvanaest vjekovna Bokeljske mornarice*, ed. J. J. Martinović, Kotor 2010, 95–102.
- Živković, *Tota depicta picturis grecis* = V. Živković, *Tota depicta picturis grecis. The style and iconography of religious painting in medieval Kotor (Montenegro)*, *Il Capitale culturale. Studies on the Value of Cultural Heritage* 10 (2014) 65–89.
- Ασπρά-Βαρδαβάκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφίες του Ταξιάρχη* = Μ. Ασπρά-Βαρδαβάκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφίες του Ταξιάρχη στο Μαρκόπουλο Αττικής*, *ΔΧΑΕ* 8 (1975–1976) 199–229.
- Βασιλάκη, Τάβλαρης, Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου* = Μ. Βασιλάκη, Γ. Τάβλαρης, Ε. Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου. Εικόνες, Άγιον Όρος* 1998.
- Βοκοτόπουλος, *Παρατηρήσεις* = Π. Βοκοτόπουλος, *Παρατηρήσεις στο ναό του Σωτήρος κοντά στο Γαλαξείδι*, *ΔΧΑΕ* 17 (1993–1994) 199–210.
- Ζάρρας, *Ο εικονογραφικός κύκλος των εωθινών ευαγγελίων* = Ν Ζάρρας, *Ο εικονογραφικός κύκλος των εωθινών ευαγγελίων στην παλαιολόγεια μνημειακή ζωγραφική των Βαλκανίων*, *Θεσσαλονίκη* 2011.
- Κυριακούδης, *Η τέχνη στη Μονή Προδρόμου* = Ε. Ν. Κυριακούδης, *Η τέχνη στη Μονή Προδρόμου Σερρών κατά την περίοδο της Σερβοκρατίας στον 14ο αιώνα*, in: *Επιστημονικό συμπόσιο Χριστιανική Μακεδονία. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών*, *Θεσσαλονίκη* 1995, 263–296.
- Μερτζιμέκης, *Επιτάφιος του Μητροπολίτη Βελιγραδίου Ισιδώρου* = Ν. Μερτζιμέκης, «Ο συνέχων τὰ πέρατα, τάφω συσχεθῆναι κατεδέξω, Χριστέ». *Κεντητός Επιτάφιος του Μητροπολίτη Βελιγραδίου Ισιδώρου (1415–1423) από την Αθωνική Μονή Αγίου Παύλου*, *ΔΧΑΕ* 33 (2012) 313–322.
- Μουρίκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφίες* = Ντ. Μουρίκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφίες των παρεκκλησιών της Σπηλιάστης Πεντέλης*, *ΔΧΑΕ* 7 (1973–1974) 79–119.
- Ευγγόπουλος, *Αι τοιχογραφίες* = Α. Ευγγόπουλος, *Αι τοιχογραφίες του Καθολικού της Μονής Προδρόμου παρά τας Σέρρας*, *Θεσσαλονίκη* 1973.
- Παπαθεοφάνους-Τσουρή, *Εικόνα* = Ε. Παπαθεοφάνους-Τσουρή, *Εικόνα Αποκαθήλωσης στη Μονή Προδρόμου Σερρών μετά τον επαναπατρισμό της*, in: *Αφιέρωμα στον Ακαδημαϊκό Παναγιώτη Λ. Βοκοτόπουλο*, Αθήνα 2015, 557–566.
- Παπαμαστοράκης, *Ο διάκοσμος τοῦ τροῦλου* = Τ. Παπαμαστοράκης, *Ο διάκοσμος τοῦ τροῦλου τῶν ναῶν τῆς Παλαιολόγειας περιόδου στή Βαλκανική Χερσόνησο καί τήν Κύπρο*, Αθήνα 2001.
- Στρατή, *Η ζωγραφική* = Α. Στρατή, *Η ζωγραφική στην Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών 14ος–19ος αι.*, *Θεσσαλονίκη* 2007.
- Τσιτουρίδου, *Ο ζωγραφικός διάκοσμος* = Α. Τσιτουρίδου, *Ο ζωγραφικός διάκοσμος του Αγίου Νικολάου Ορφανού στη Θεσσαλονίκη*, *Θεσσαλονίκη* 1986.

LIST OF COLLABORATORS AND THEIR AFFILIATIONS*

BRANISLAV CVETKOVIĆ, Ph.D. Senior Curator
Regional Museum of Jagodina
bracvet@gmail.com

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

MILKA ČANAK MEDIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Architecture; *Institute for
the Protection of Cultural Monuments of Serbia*, Belgrade

VLADIMIR DŽAMIĆ, Art historian- Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia
vladimir.dzamic@heritage.gov.rs

SMILJKA GABELIĆ, Ph.D. Scientific Advisor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Institute of Art
History
sgabelic@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MILA GAJIĆ, Senior Curator
Museum of Applied Art, Belgrade
mila.gajic@mpu.rs

MIROSLAVA KOSTIĆ, Ph.D. Research Associate
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Institute of Art
History
mkostic@f.bg.ac.rs

* Representations of Identity in Art and Verbal-visual Culture
of the Modern Era (No. 177001)

BOJANA KRSMANOVIĆ, Ph.D. Senior Research Associate
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
bojana.krsmanovic@vi.sanu.ac.rs

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

MIROSLAV LAZIĆ, MA. Archeographer
National Library of Serbia, Archeography Department
miroslav.lazic@nb.rs

LJUBOMIR MAKSIMOVIĆ, Ph.D. Professor emeritus,
Member of the SASA

Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
Ljubomir.Maksimovic@sanu.ac.rs

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

SMILJA MARJANOVIĆ-DUŠANIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History
smarjano@f.bg.ac.rs

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

MIODRAG MARKOVIĆ, Ph.D. Professor, Corresponding
member of the SASA
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
mmarkovi@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MILJANA MATIĆ, Ph.D.
Independent researcher
maticmiljana1@gmail.com

LJUBOMIR MILANOVIĆ, Ph.D. Research Associate
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
milanovic.ljubomir@gmail.com

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

DRAGANA PAVLOVIĆ, Msc. Assistant
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
drpavlov@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

* An asterisk marks the titles of the projects of the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia, in the frame of which individual authors have written the papers in this publication

SVETLANA PEJIĆ, Ph.D. Art historian- Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia
svetlana.pejic@heritage.gov.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

DANICA POPOVIĆ, Ph.D. Scientific Advisor
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
Danica.Popovic@bi.sanu.ac.rs

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

DUBRAVKA PRERADOVIĆ, Ph.D. Senior Curator
Independent researcher
dubravka.preradovic@gmail.com

JADRANKA PROLOVIĆ, Ph.D. University Lecturer
Institute of Art History, University of Vienna
jadranka.prolovic@univie.ac.at

ZORAN RAKIĆ, PH.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
zrakic@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

TATJANA STARODUBCEV, Ph.D. Associate Professor
University of Novi Sad, Academy of Arts
tatjana.starodubcev@uns.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

IVAN STEVOVIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
istevovi@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

*Christian culture in the Balkans in the Middle Ages: Byzantine
Empire, the Serbs and the Bulgarians from the 9th to the
15th century (No. 177015)

LJILJANA ŠEVO, Ph.D. Professor
University of Banja Luka, Academy of Arts
milija90@teol.net

IRENA ŠPADIJER, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philology
i.spadijer@gmail.com

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

BRANISLAV TODIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
btodic@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MARKA TOMIĆ ĐURIĆ, MA. Research Assistant
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
marka.tomic@gmail.com

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

DRAGAN VOJVODIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
dvojvodi@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

Art of the Serbian Empire (1346-1371) (project of the Matica
srpska)

VLADIMIR VUKAŠINOVIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Orthodox Theology
vvukasinovic@bfspc.bg.ac.rs

*Serbian theology in the 20th century: Fundamental postu-
lates of theological disciplines in the European context - the
historical and the contemporary perspective (No. 179078).

MILOŠ ŽIVKOVIĆ, Research Assistant
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
milos.zivkovic@vi.sanu.ac.rs

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

VALENTINA ŽIVKOVIĆ, Ph.D. Senior Research Associate
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
valentina.zivkovic@bi.sanu.ac.rs

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

ABBREVIATIONS FOR INSTITUTIONS

Archives SASA = Archives of the Serbian Academy of Sciences and Art, Belgrade
BL = The British Library, London
BNF = Bibliothèque National de France, Paris
BS = Bayerische Staatsbibliothek, München
CBL = Chester Beatty Library, Dublin
IAM = Istanbul Archeological Museum
LSOP = Library of the Serbian Orthodox Patriarchate, Belgrade
MAA = Museum of Applied Art, Belgrade
MSG = Matica Srpska Gallery, Novi Sad
MSL = Matica Srpska Library, Novi Sad
MSOC = Museum of Serbian Orthodox Church, Belgrade
NIAM – BAS = National Institute of Archaeology with Museum – Bulgarian Academy of Sciences
NLCM = National Library Sts. Cyril and Methodius, Sophia
NLR = National Library of Russia, Saint Petersburg
NLS = National Library of Serbia, Belgrade
NMB = National Museum in Belgrade
RSL = Russian State Library, Moscow
SAD = State Archives in Dubrovnik

CREDITS FOR ILLUSTRATIONS:

PHOTOGRAPHS

ARCHIVES OF THE MONASTERY STUDENICA: fig. 152
ARCHIVES SASA: fig. 273
BLAGO FUND, INC.: figs. 1, 3, 11, 16, 17, 25, 32, 35, 71, 80, 81, 84, 86, 87, 91–93, 95–99, 136–137, 153, 155–158, 160, 161, 165, 166, 176–178, 180–181, 189–192, 198, 212, 213, 215, 223, 225, 227–229, 256, 241, 242, 245, 376, 417, 418, 420, 424–426
CENTRE FOR PROTECTION OF HERITAGE OF KOSOVO AND METOHIJA – MNEMOSYNE, BELGRADE: figs. 15, 72, 73, 111, 112, 226, 233, 260, 261

DUŠAN VUJIČIĆ AND THE PLATONEUM PUBLISHING HOUSE: figs. 4–7, 12, 31, 115, 133, 135, 162, 163, 167, 171, 186, 201, 217, 218, 255, 259, 262, 263, 237, 239, 240, 455
FOUNDATION OF THE HOLY MONASTERY HILANDAR, BELGRADE: figs. 41, 75, 101, 149, 262, 270, 322, 407, 444, 445
GALLERY OF ARTS, SKOPJE: fig. 230
INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL MONUMENTS OF SERBIA, BELGRADE: figs. 168, 169, 170, 216, 224, 315, 316, 370, 374, 375, 381, 416, 419, 421
LEGAT IVANA ĐORĐEVIĆA: figs. 13, 22, 24, 28–30, 34, 44, 68, 79, 89, 90, 94, 100, 106–107, 134, 148, 149, 172–175, 179, 194, 204, 235, 265, 269, 274, 275, 280–283, 288–296, 302, 303, 310, 311, 323, 329, 335, 405, 410–412, 430, 431, 433, 340–342
MAA: fig. 452
MSG: fig. 387
MSL: figs. 23, 443
MSOC: figs. 36, 70, 74, 110, 236, 334, 371, 383, 386, 403, 404, 414, 428–429, 432, 434–436, 437, 450, 451, 453, 454
NATIONAL ARCHIVES OF SERBIA, BELGRADE: figs. 243, 244, 250, 251, 336, 337
NLS, ARCHEOGRAPHY DEPARTMENT: figs. 142, 143, 146, 147, 150, 151, 268, 271, 368, 391–400
NMB: figs. 203, 205–207, 214, 252, 361, 427
PROVINCIAL INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL MONUMENTS, PRIŠTINA: figs. 219, 220, 372
SAD: fig. 249
VALENTINA BABIĆ: figs. 78, 120
BRANISLAV CVETKOVIĆ: figs. 109, 338
GORDANA ČAPIN: fig. 125
ELIZABETA DIMITROVA: figs. 248, 279
VLADIMIR DŽAMIĆ: figs. 33, 188, 231, 234, 239, 438, 406, 413, 441, 442
GABRIELE FATTORINI: figs. 103–105
GEORGIOS FOUSTERIS: figs. 9, 10, 42, 46–49, 209

SMILJKA GABELIĆ: fig. 284
ADRIJANA GOLAC: figs. 286, 287
WILLAM TAYLOR HOSTETER: figs. 8, 14, 254
VUJADIN IVANIŠEVIĆ: fig. 27
GORDANA KELIĆ: figs. 19, 348–350
STANKO KOSTIĆ: figs. 20, 21, 312, 314, 316, 342, 347
MIROSLAV LAZIĆ: figs. 138, 389, 437, 439, 440, 446, 447
MARIJA LJIDOVA: fig. 379
PAVLE MARJANOVIĆ: figs. 26, 82, 83, 135, 210, 211, 216, 346
MIODRAG MARKOVIĆ: figs. 39, 40, 45, 114, 118, 123, 253, 266, 298–
301, 339, 355–357, 360
NEDELJKO MARKOVIĆ: figs. 62, 63, 65, 66, 385, 388, 390, 448, 449
BOJAN MILJKOVIĆ: figs. 58, 309
MAJA NIKOLIĆ: fig. 55
DARKO NIKOLOVSKI: figs. 37, 88, 232, 246, 276, 277, 278, 306, 307
DRAGANA PAVLOVIĆ: fig. 382
LAZAR PEJOVIĆ: figs. 327, 328, 330–333
DANICA POPOVIĆ: fig. 102
VLADIMIR POPOVIĆ: figs. 18, 38, 317–320, 353, 364
ZORAN RAKIĆ: figs. 119, 401, 402
TATJANA STARODUBCEV: figs. 324, 326, 354, 358, 359, 362, 363, 373,
377, 378, 380
BRANISLAV STRUGAR: figs. 2, 67, 85, 182, 199
GOJKO SUBOTIĆ: figs. 43, 53, 321, 343
BISERA TOMOVA: figs. 51, 304, 305
DRAGAN VOJVODIĆ: figs. 126, 140, 141, 164, 297, 313, 409, 422, 423
SRĐAN VULOVIĆ: figs. 139, 408
MILOŠ ŽIVKOVIĆ: fig. 159, 196

DRAWINGS:

NIKOLA CONEV: fig. 247
MILKA ČANAK MEDIĆ: figs. 183–185, 187, 195, 264
MARIJA DŽAMIĆ: fig. 384
OLIVERA KANDIĆ: fig. 193
BRANISLAV ŽIVKOVIĆ: figs. 197, 200, 202

PHOTOGRAPHS AND DRAWINGS FROM OTHER PUBLICATIONS:

М. КАШАНИН ЕТ АЛ., *Манасѿир Сѿуденица*, Београд 1986: fig. 154.
КОРАЉ, *Марѿинићи*: fig. 117
МАКСИМОВИЉ Ј., *Српске средњовековне минијаѿуре*: figs. 365–367,
369
МИЉКОВИЉ, *Немањићи и Свѿи Никола у Барију*: fig. 59
НЕНАДОВИЉ, *Душанова задужбина*: fig. 221
ТОДИЉ, ЧАНАК-МЕДИЉ, *Манасѿир Дечани*: fig. 258
СТЕВОВИЉ, *Каленић*, fig. 352
Byzantium. Faith and Power: fig. 60
СНЕУНЕТ, *La place de la Serbie*: fig. 77
ЋУРЋИЋ, *Architecture in the Balkans*: figs. 345, 351
ЋУРЋИЋ, *Gračanica*: fig. 257
Le Mont Athos: fig. 54
Monastery of Vatopaidi: figs. 69, 76, 108
ΠΑΠΑΘΕΟΦΑΝΟΥΣ-ΓΚΟΥΡΗ, *Εικόνα*: fig. 50
ΒΑΣΙΛΑΚΗ, Τάβλαρης, Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου*: fig. 52
VINSKI ET AL., *Rani srednji vijek*: fig. 122

BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

PUBLISHERS

SERBIAN NATIONAL COMMITTEE OF BYZANTINE STUDIES
svizkom@gmail.com

SLUŽBENI GLASNIK, BELGRADE, SERBIA
Jovana Ristića 1, 11000 Belgrade, Serbia
www.sglasnik.com

INSTITUTE FOR BYZANTINE STUDIES
SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
Knez Mihailova 35, 11000 Belgrade, Serbia
inst.byz@vi.sanu.ac.rs

DESIGN

MIROSLAV LAZIĆ

TRANSLATORS

TAMARA RODWELL-JOVANOVIĆ
MARINA ADAMOVIĆ-KULENOVIĆ
IVAN DELAČ
ANA SELIĆ
MIONA PIPERSKI
STANISLAV GRGIĆ
TIJANA CVETKOVIĆ

MAPS

NEBOJŠA ŠULETIĆ

CIRCULATION

500 COPIES

PRINTED BY

SLUŽBENI GLASNIK, BELGRADE, SERBIA

ISBN 978-86-519-2006-9

ISBN 978-86-519-2004-5

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

72/75(=163.41)"04/14"
271.222(497.11)-523
72/75.033.2(497.11)

SACRAL Art of the Serbian Lands in the Middle Ages / editors Dragan Vojvodić, Danica Popović ; [maps Nebojša Šuletić]. - Belgrade : Serbian National Committee of Byzantine Studies : Službeni glasnik : Institute for Byzantine Studies SANU, 2016 (Belgrade : Službeni glasnik). - 630 str. : ilustr. ; 29 cm. - (Byzantine Heritage and Serbian Art ; 2)

"Published on the occasion of the 23rd international congress of Byzantine studies" ---> prelim. str. - Tiraž 500. - List of collaborators and their affiliations: str. 629-630. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija: str. 585-627.

ISBN 978-86-519-2006-9 (SG)
ISBN 978-86-519-2004-5

а) Црквена уметност, српска - Средњи век б) Уметност, византијска -
Рецепција - Србија
COBISS.SR-ID 225212684

